

สถาบันพระปกเกล้า

การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมือง และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสระแก้ว

เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี
พิสิษฐ์ บึงบัว

สถาบันพระปกเกล้า

การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมือง
และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562

จังหวัดสระแก้ว

เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี
พิสิษฐ์ บึงบัว

เรื่อง การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสระแก้ว

ผู้เขียน เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี และพิสิษฐ์ บึงบัว

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (e-book) 978-616-476-157-5

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบัน สวพ.63-78-00.0 (ebook)

ประสานงาน วลัยพร ล้ออัศจรรย์

สงวนลิขสิทธิ์ © 2563

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

จัดพิมพ์โดย สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9596 โทรสาร 0-2143-8177
<http://www.kpi.ac.th>

คำนำสถาบันพระปกเกล้า

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรก ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลง กติกาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหลายประการ ได้แก่ การนำระบบการเลือกตั้งที่เรียกว่า “การเลือกตั้งแบบ จัดสรรปันส่วนผสม” มาใช้ โดยกำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนน ส่วนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อนั้นเป็นการจัดสรรโดยคำนวณจากคะแนนรวมที่พรรคการเมืองได้จาก การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตทั่วประเทศ การกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถเสนอ รายชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อ การกำหนดในเรื่องคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง รูปแบบและวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนบทลงโทษ กรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เข้มข้นกว่าการเลือกตั้งครั้งก่อนๆ นอกจากนี้ การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ยังเกิดขึ้นท่ามกลางบริบทและสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดเมื่อปี 2554 เป็นอย่างมาก อาทิ การว่างเว้น จากการเลือกตั้งเกือบแปดปีทำให้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First Time Voter) มากกว่า 7 ล้านคน การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของเทคโนโลยีการสื่อสาร (Digital Disruption) ทำให้สื่อใหม่ (new media) เข้ามามีอิทธิพลในการเลือกตั้งอย่างเด่นชัดเป็นครั้งแรก การเปลี่ยนแปลงในกติกาและสภาพแวดล้อม ดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง ยุทธวิธีการหาเสียงของผู้สมัครและ พรรคการเมือง รวมถึงพฤติกรรมการตัดสินใจลงคะแนนของประชาชนอย่างมีนัยยะสำคัญและน่าสนใจยิ่ง

สถาบันพระปกเกล้าขอขอบคุณ ดร.เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานวิจัย เรื่อง “การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสระแก้ว” และหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย และผู้สนใจทั่วไปในการทำ ความเข้าใจปรากฏการณ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ต่อไป

ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

กันยายน 2563

บทสรุปผู้บริหาร

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลอำนาจทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว 2) ศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง 3) ศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง และ 4) ศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) นักการเมืองผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (2) กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง (3) ผู้แทนสถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายความมั่นคง) และ (4) ประชาชน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

สรุปผลการวิจัย

1. จังหวัดสระแก้วเป็นเขตจังหวัดที่มีปรากฏการณ์ทางการเมืองในการย้ายและเปลี่ยนแปลงทั้งข้อมูลอำนาจทางการเมือง โดยการย้ายพรรคของบุคคลภายในตระกูลการเมืองชื่อดังที่สร้างฐานอำนาจและบารมีทางการเมืองมาอย่างยาวนาน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงข้อมูลอำนาจดังกล่าวนี้เกิดจากทายาทตระกูลการเมืองที่เป็นอดีต ส.ส.จังหวัดสระแก้ว พรรคเพื่อไทย คือ นายสุรนรินทร์ เทียนทอง และนางสาวตรีนุช เทียนทอง ที่มีฐานะเป็นหลานชายและหลานสาว และได้อยู่ภายใต้ร่มเงาของผู้เป็นลุงและได้รับการผลักดันจนเข้าสู่สนามการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่เริ่มต้น แต่ต่อมานับตั้งแต่กระแสของการก่อตั้งพรรคที่หลายฝ่ายมองว่าเป็นพรรคที่จัดตั้งมาเพื่อสืบทอดอำนาจของรัฐบาล คสช. และเริ่มมีการย้ายสังกัดของนักการเมืองหลายพรรคเข้าไปอยู่กับพรรคที่ก่อตั้งขึ้นใหม่นี้ รวมถึงนายสุรนรินทร์ เทียนทอง และนางสาวตรีนุช เทียนทอง ซึ่งเป็นนักการเมืองของจังหวัดสระแก้วด้วย ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้จากการศึกษาเชิงลึก พบว่า การเปลี่ยนแปลงข้อมูลอำนาจเกิดจากการถูกชักชวนเพื่อไปร่วมอุดมการณ์ใหม่

ซึ่งอุดมการณ์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป จนต้องตัดสินใจย้ายชั่วคราวจากที่ต้นสังกัด และเป็นรอยร้าวลึกสำหรับตระกูลการเมืองที่มากบารมี โดยปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจอีกประการหนึ่งคือ ผู้สมัครมองว่าพรรคที่ถูกก่อตั้งขึ้นมาใหม่ มีอำนาจมากในเชิงของการที่จะจัดตั้งรัฐบาลในอนาคต ซึ่งหมายความว่า การย้ายพรรคครั้งนี้ ยังเป็นการย้ายเพื่อรักษาผลประโยชน์บางอย่าง อาทิ การรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองที่จะตกสู่จังหวัดสระแก้วในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล รวมถึงการรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน โดยจากผลการเลือกตั้ง พบว่า คะแนนของผู้สมัคร ส.ส.จังหวัดสระแก้ว ในเขตเลือกตั้งที่ 1 นายฐานิสร์ เทียนทอง พรรคพลังประชารัฐ ซึ่งเป็นอดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย และเป็นเจ้าของพื้นที่เดิมเป็นผู้ได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ นายสนธิเดช เทียนทอง พรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นหลานชายอีกคนหนึ่งของนักการเมืองผู้มากบารมี ในเขตเลือกตั้งที่ 2 นางสาวตรีนุช เทียนทอง พรรคพลังประชารัฐ ซึ่งเป็นอดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย และเป็นเจ้าของพื้นที่เดิมเป็นผู้ได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ พ.ต.อ.พายัพ ทองชื่น พรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระแก้ว และเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักการเมืองผู้มากบารมี สำหรับเขตเลือกตั้งที่ 3 นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์ พรรคพลังประชารัฐ ทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง และเป็นผู้บริหารตลาดเดชไทย (โรงเกลือ) ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลควบตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ และยังคงเคยเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เป็นผู้ได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ นายสรวงศ์ เทียนทอง พรรคเพื่อไทย บุตรชายของนักการเมืองผู้มากบารมี และเป็นอดีต ส.ส.เจ้าของพื้นที่เดิม เมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้ง ส.ส.จังหวัดสระแก้ว ทั้ง 3 เขต ชัยชนะเป็นของพรรคพลังประชารัฐทั้งหมด ในขณะที่พรรคเพื่อไทยที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของนักการเมืองผู้มากบารมีได้คะแนนมาเป็นอันดับ 2 ทั้ง 3 เขต สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วได้อย่างชัดเจน

2. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้ มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการใช้จ่ายที่สามารถจำแนกรายละเอียดออกเป็นสองส่วน คือ การสนับสนุนจากพรรคการเมือง และการใช้เงินทุนส่วนตัวของผู้สมัคร โดยการเงินจากพรรคการเมือง พบว่า พรรคการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองใหม่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก พรรคการเมืองจะจัดสรรงบประมาณลงมาแก่ตัวผู้สมัครเพื่อดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของค่าลงสมัครเลือกตั้งกับทาง กกต. และเพื่อจ่ายในส่วนอื่น ๆ จะได้รับจัดสรรมาไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจริง ทำให้ผู้สมัครต้องใช้เงินทุนส่วนตัวลง โดยมักจะนำเงินที่มีอยู่ใช้จ่ายเป็นค่าดูแลทีมงานช่วยเหลือเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่พรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงและมีทุนทรัพย์เพียงพอสำหรับจัดสรรให้แก่ผู้ลงสมัครนั้นก็ได้รับสนับสนุนเงินแก่ผู้สมัครเป็นจำนวนเงินที่มากกว่าพรรคเล็กได้รับเป็นจำนวนหลายเท่าตัว แต่ก็พบว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากพรรคนั้นก็เพียงพอต่อการใช้จ่ายเช่นเดียวกัน และต้องใช้เงินทุนส่วนตัวในการใช้จ่ายเป็นค่าดำเนินการด้านอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นรายจ่ายประจำ เช่น ค่าจ้างด้านธุรการประจำสาขา ค่าจ้างผู้ช่วยเหลือ เป็นต้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าพรรคการเมืองมีการสนับสนุนงบประมาณจากทางพรรคให้ผู้สมัครแล้ว ในอีกทางหนึ่งผู้สมัครเองต้องมีทุนทรัพย์ส่วนตัวที่จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงและค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องอื่นๆ อยู่ด้วย จึงนับว่า

ในการตัดสินใจลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านงบประมาณ ถูกจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญทั้งในแง่ของพรรคการเมืองที่จะจัดสรรแก่ผู้สมัคร และผู้สมัครต้องพร้อมที่จะใช้เงินเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนนิยมและได้รับเลือกตั้งในที่สุด ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งสำหรับการใช้จ่ายเงินสำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้พบว่า มีพรรคการเมืองที่มีการวางแผนและจัดระเบียบการใช้จ่ายเงินที่มีความรัดกุม เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดพลาดและอาจนำไปสู่การผิดระเบียบตามประกาศ กกต. ได้ นั่นคือการสนับสนุนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงทั้งหมดแก่ผู้สมัคร เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เสื้อ หมวก โปสเตอร์ ใบปลิว หรืออุปกรณ์อื่นใด ทำให้การควบคุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินการของพรรคที่ป้องกันข้อผิดพลาดด้วยการควบคุมจากส่วนกลางเป็นอย่างดี และสำหรับการควบคุมจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้วนั้น ให้ความสนใจไปที่การหาเสียงผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีมากขึ้น แต่ก็มีระบบคิดคำนวณไว้รองรับ ในส่วนของกรรายงานกระทำคามผิดด้านการซื้อสิทธิขายเสียง ส่วนใหญ่ที่พบเป็นการไปร่วมงานพิธีของประชาชนทั่วไป แต่ไม่มีการร้องเรียนการซื้อเสียงโดยตรง แต่ก็รวบรวมหลักฐานไว้สำหรับการซื้อเสียงนั้น จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่าเกิดขึ้นในรูปแบบของการให้ค่าตอบแทนเพื่อนำประชาชนไปฟังปราศรัยของนักการเมืองและพรรคการเมือง ส่วนในมุมมองของประชาชน ที่สะท้อนออกมาในส่วนของกรใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองนั้นส่วนใหญ่แล้วไม่แน่ใจว่าเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ เพราะกฎหมายมีรายละเอียดที่ซับซ้อนและยากที่ประชาชนจะเข้าใจรวมถึงส่วนใหญ่ยังคงมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว เพราะเป็นเรื่องของการดำเนินการของกรรมการเลือกตั้ง ในฐานะประชาชนให้ความสนใจเพียงนโยบายพรรคการเมือง การดำเนินการของพรรคการเมือง การหาเสียงที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดด้านนี้

3. กลุ่มองค์กรเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้งภายในจังหวัดสระแก้วนั้น ไม่มีนโยบายในการสนับสนุนพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดโดยเฉพาะ และไม่ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจหรือการเรียกร้องความต้องการของกลุ่มโดยตรงที่สามารถพบได้ชัดเจน เนื่องจากสถานการณ์การเลือกตั้งกับบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้มีทิศทางเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน หากเป็นเพียงกลุ่มองค์กรที่ดำรงตนอยู่ท่ามกลางกระแสทางการเมืองการเปลี่ยนขั้วอำนาจ กลุ่มองค์กรส่วนใหญ่จึงไม่สามารถที่จะเลือกสนับสนุนหรือแสดงออกถึงการสนับสนุนโดยตรงได้ ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่ามีเรื่องของกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่เกิดการเปลี่ยนขั้วและย้ายพรรคการเมือง ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มองค์กรไม่สามารถที่จะแสดงตนยืนอยู่ฝั่งหนึ่งฝั่งใดได้ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ให้สมาชิกกลุ่มมีอิสระในทางการเมือง โดยไม่ได้ควบคุมให้สมาชิกเลือกฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งในขณะเดียวกันจากการสัมภาษณ์จะพบว่า กลุ่มองค์กรต่าง ๆ พร้อมทั้งจะสนับสนุนนักการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและเป็นคนในพื้นที่ โดยให้เหตุผลว่านักการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ปราบกฏตัวให้ประชาชนพบเห็นได้อย่างสม่ำเสมอสามารถขอความช่วยเหลือได้เป็นประจำ จะเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนในกลุ่มองค์กรตัดสินใจสนับสนุน ดังนั้นในแง่ของอิทธิพลและความสัมพันธ์ จึงพบว่ากลุ่มองค์กรต่าง ๆ พร้อมทั้งสนับสนุนนักการเมืองที่เคยสร้างผลประโยชน์แก่ตนและพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับกลุ่ม สนับสนุนการดำเนินกิจการของกลุ่มเป็นประจำ

สำหรับคำว่านักการเมืองที่เป็นคนในพื้นที่ที่กลุ่มองค์กรกล่าวถึงนั้น คือ การเป็นนักการเมืองที่พักอาศัย และรับรู้ปัญหาของพื้นที่จริง ไม่ใช่เพียงมีแต่ตำแหน่งสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด แต่ตัวไม่ได้พักอยู่ภายในจังหวัด ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงได้ ก่อให้เกิดความเหินห่างกับประชาชน ปัจจุบันนี้จึงเป็นอีกปัจจัยที่แสดงออกให้เห็นว่ากลุ่มองค์กรที่มีที่ตั้งในจังหวัดสระแก้วมีความเป็นตัวตนและยึดถือผลประโยชน์ของจังหวัดเป็นสำคัญ ดังนั้นความสัมพันธ์ของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้งกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว จึงไม่ได้แสดงออกโดยตรงให้เห็น ทั้งในการสนับสนุนการหาเสียง หรือการมีข้อเรียกร้องเพื่อสร้างประโยชน์แก่กลุ่มองค์กรของตน แต่หากจะเป็นการพร้อมที่จะสนับสนุนกลุ่มการเมือง และตัวนักการเมืองที่จะสร้างผลประโยชน์ที่ดีและเอื้อต่อการดำเนินกิจการของกลุ่มองค์กรได้ เช่น ในมิติความเป็นจังหวัดชายแดนการค้า มีความต้องการและจะสนับสนุนนักการเมืองที่สามารถสร้างความสงบได้ เพราะจะทำให้เกิดความมีเสถียรภาพทางความมั่นคง สร้างข้อได้เปรียบทางการค้าการลงทุนแก่จังหวัดได้ ในมิติของการเป็นจังหวัดเกษตรกรรม มีความต้องการและพร้อมสนับสนุนนักการเมืองที่จะสร้างนโยบายเอื้ออำนวยผลประโยชน์แก่ราคาพืชผลทางการเกษตร ในอนาคตมากกว่ากลุ่มการเมืองที่มักใช้วาทกรรมนโยบายขายฝันและมีเพียงอุดมการณ์ที่จับต้องไม่ได้ ในมิติของของการพัฒนาจังหวัด ก็ต้องการนักการเมืองที่มีผลงานและสร้างประโยชน์ไม่ทอดทิ้งพื้นที่ เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งยึดถือที่ตัวบุคคลเป็นหลัก รวมถึงจะสนับสนุนนักการเมืองที่มีแนวคิดสอดรับและจะสร้างประโยชน์ในฐานะการเป็นพรรคจัดตั้งรัฐบาลเพื่อให้ได้รับงบประมาณมาสนับสนุนและพัฒนาจังหวัดให้ทัดเทียมความเจริญกับจังหวัดใกล้เคียงได้

4. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วนั้นเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สอดรับไปกับสถานการณ์ทางการเมืองระดับชาติ โดยมีปัจจัยในระดับชาติและปัจจัยทางการเมืองภายในจังหวัดเป็นตัวสนับสนุนหรือควบคุมอยู่ พฤติกรรมโดยทั่วไปของประชาชน มีความสนใจต่อสถานการณ์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด กล่าวคือ สภาวะทางการเมืองในระดับชาตินั้นส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่เป็นทุนเดิม ด้วยพื้นที่จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดการค้าชายแดน ดังนั้นเสถียรภาพทางการเมืองจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อความเชื่อมั่นด้านการค้าการลงทุนของผู้ประกอบการ รวมถึงภาพที่จังหวัดสระแก้วมีกองกำลังบูรพา และค่ายทหารตั้งอยู่ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงทำให้ประชาชนให้ความสนใจ สำหรับการเมืองภายในระดับจังหวัด ประชาชนเองให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเกิดการเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองของกลุ่มคนในตระกูลที่มากบารมีของจังหวัดสระแก้ว ก่อนหน้านี้ซึ่งอยู่ในพรรคเดียวกันและสนับสนุนกันมาตลอด ทำให้ประชาชนให้ความสนใจ เพราะหลายฝ่ายมองว่าจะส่งผลกระทบต่อทิศทางการเมือง และระบบสังคมภายในจังหวัดที่มีการสร้างฐานบารมีมาอย่างยาวนาน เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง ประชาชนมีความสนใจต่อการเมืองมากขึ้น ซึ่งสอดรับกับสถานการณ์ของความต้องการที่อยากจะเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยปัจจัยแวดล้อมจากการศึกษาเป็นดังนี้

- 1) ปัจจัยจากสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันที่ประเทศไทยถูกปกครองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งเข้ามาบริหารประเทศผ่านการรัฐประหาร รัฐบาลซึ่งมีผู้นำและคณะรัฐมนตรีที่ส่วนใหญ่เป็นนายทหาร ในระยะแรกประชาชนอาจเห็นด้วยเพื่อให้บ้านเมืองสงบ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ไม่ได้ส่งผลในระยะยาวในหลายด้าน เช่น การบริหารงานเศรษฐกิจที่มีปัญหา การแก้ไขปัญหาการแก้ไขปัญหาการเกษตรตกต่ำ ซึ่งทำให้ประชาชนต้องการจะเลือกตั้งเพื่อให้ได้รัฐบาลใหม่มาแก้ไขปัญหา
- 2) ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมือง เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีกลุ่มการเมืองที่ได้ตั้งมั่นทางอิทธิพลและบารมีมาอย่างยาวนาน โดยมีชื่อเรียกว่า “บ้านใหญ่สระแก้ว” แต่เดิมนั้นกลุ่มการเมืองตระกูลดังกล่าวนั้นถือเป็นการถ่ายทอดและสังมบารมีทางการเมือง โดยการสนับสนุนบุคคลภายในตระกูล ทำให้จังหวัดสระแก้วก่อนหน้านี้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้จำนวน 3 คน เป็นนักการเมืองจากตระกูลเดียวกันทั้งหมด แต่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้มีการแยกตัวออกมาจากตระกูลของ 2 นักการเมืองที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคเดิม ถือเป็นการแยกชั่วคราวทางการเมืองอย่างชัดเจน เพราะพรรคการเมืองที่เข้าร่วมนั้นถือเป็นฝ่ายตรงข้ามทางอุดมการณ์ทางการเมืองกับพรรคเดิมของตระกูลตน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการแยกตัวออกจากพรรคเดิมและตระกูล ทำให้ประชาชนให้ความสนใจและตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วฐานการเมืองของนักการเมืองที่แยกตัวออกมามีฐานการเมืองเป็นของตนเองอยู่ ทำให้ผู้มาบารมีของตระกูลต้องส่งตัวแทนลงสมัครและช่วยหาเสียงด้วยตัวเอง ประชาชนจึงมีการแสดงออกทางการเมืองที่มากขึ้น
- 3) ปัจจัยด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 20 รวมถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีการกำหนดกติกาการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในรายละเอียดที่แตกต่างออกไปจากเดิม อาทิ การมีบัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียวซึ่งต้องเลือกทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและพรรคการเมืองไปด้วยในคราวเดียวกัน ซึ่งหากเขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง จะทำให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นไม่สามารถเลือกตั้งพรรคการเมืองนั้นได้ไปด้วย ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหรือบางคนไม่ทราบว่ามึบัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียวเสียด้วยซ้ำ
- 4) ปัจจัยด้านความต้องการการเปลี่ยนแปลง ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้ ประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงในหลากหลายสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยเห็นว่าโดยรวมอยู่ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกผูกขาดอำนาจจากกลุ่มบุคคลเดิม การที่นโยบายของพรรคการเมืองใหม่นั้นนั้นมีความเป็น

สมัยใหม่และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้ดีกว่าเดิม นโยบายที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มที่เรียกว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ รวมถึงนโยบายที่เอื้อประโยชน์มากกว่านโยบายประชานิยม รวมถึงความต้องการเปลี่ยนจังหวัดสระแก้วจากการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงย้ายชั่วคราวทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลดังนี้ ส่งผลสะท้อนว่าประชาชนเองก็มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางที่ดีด้วยเช่นกัน ซึ่งประชาชนตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงให้ตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่่านักการเมืองที่สามารถเข้าถึงประชาชนและในทางกลับกันประชาชนก็สามารถเข้าถึงตัวนักการเมืองได้ง่าย พบเจอได้อย่างสม่ำเสมอ ช่วยเหลือแก้ปัญหาให้คำปรึกษาและสนับสนุนประชาชนอยู่เป็นประจำ โดยยึดถือความเป็นวัฒนธรรมไทยที่ต้องพบเจอช่วยเหลือและเป็นมิตรไมตรีต่อประชาชน ถึงแม้จะย้ายชั่วคราวย้ายพรรคการเมืองไป แต่ยังคงตัดสินใจเลือก เพราะเชื่อมั่นและคาดว่าจะสร้างประโยชน์ต่อจังหวัดสระแก้วได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค้นประเด็นรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อจำกัดที่ถูกสร้างขึ้นจากรัฐบาล ส่วนราชการ ตลอดจนพฤติกรรมทางการเมืองของโดยทั่วไป ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนงานที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา และส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งอาจจัดทำร่วมกันเป็นภาคีกับส่วนราชการอื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยควรมีช่องทางสื่อสารที่มีความรวดเร็วและประชาชนเข้าถึงได้ง่าย การประกาศผลคะแนนควรจัดทำด้วยความโปร่งใสและประกาศรับรองผลการเลือกตั้งเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเลือกตั้ง แสดงออกถึงความโปร่งใสและความเป็นองค์การกลางในการรักษาความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย
- 1.2 สถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายความมั่นคง มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและสนับสนุนภารกิจในการเลือกตั้ง แต่การรักษาความเป็นอิสระและความเป็นกลางทางการเมืองถือเป็นเรื่องสำคัญในภาวะการเมืองที่ถูกปกครองโดยคณะรัฐประหาร ดังนั้นจึงควรมีการแสดงออกอย่างชัดเจนให้ประชาชนเข้าใจและรับทราบถึงความเป็นอิสระจากอำนาจแฝงต่าง ๆ ไม่สนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และการดำเนินภารกิจในการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ดีต่อไป

- 1.3 ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นักการเมือง และพรรคการเมือง ในการเลือกตั้งครั้งนี้ก่อเกิดผู้สมัคร และพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมถึงก็ยังคงมีนักการเมืองเก่าอยู่ด้วย ซึ่งต่างมีอุดมการณ์ชัดเจนในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้นจึงต้องธำรงและรักษาอุดมการณ์ ประชาธิปไตยที่แท้จริง ไม่สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศ ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนอย่างเหมาะสม
- 1.4 ประชาชน มีความตื่นตัวทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งนี้ อาจด้วยปัจจัยที่แวดล้อมนั้น มีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อทำทีและความรู้สึกของประชาชน ดังนั้น ประชาชน จึงต้องมีการติดตามข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องจากส่วนราชการ ศึกษาแนวทางนโยบาย เพื่อเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของพรรคการเมืองการเมืองที่จะนำมาสู่การตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งควรที่จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม เพราะจะส่งผลกระทบระยะยาว แก่ตัวประชาชนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

- 2.1 จากการวิจัยครั้งนี้ซึ่งพบว่า กฎหมายและระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ใน ห้วงระยะเวลาของการเลือกตั้ง เป็นบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการเลือกตั้งในยุคเปลี่ยน ผ่านของคณะรัฐประหารโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจาก ภาคประชาสังคมในการแสดงความคิดเห็นต่อรายละเอียดดังกล่าว โดยถูกแปรสภาพ มาเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการให้ประชาชนเป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรคใน การนำไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของการปฏิบัติตามที่ถูกต้อง เกิดปัญหาในการรับรู้ ความเข้าใจของประชาชน ทั้งกระบวนการ ดังนั้น จึงควรศึกษาเชิงลึกถึงภาวะการรับรู้ ความต้องการการรับรู้และความคาดหวังภายใต้เงื่อนไขอำนาจแฝงต่อไป
- 2.2 ภูมิหลังทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วที่ผู้มาบารมีซึ่งมีอิทธิพลทางการเมืองมาเป็น ระยะเวลายาวนาน โดยมีความสัมพันธ์กับการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น แต่ในการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ครั้งนี้ เกิดปรากฏการณ์การแยกหัวอำนาจ ทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อมิติทางการเมืองแบบองค์รวมของจังหวัดสระแก้ว ทั้งใน เชิงฐานอำนาจบารมี ตระกูลการเมือง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการรักษา ฐานอำนาจ และความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างสถาบันการเมืองแบบครบวงจร และสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดสระแก้วภายหลังการเลือกตั้ง พ.ศ.2562

Executive Summary

This work presents the results of a qualitative research study undertaken with the following objectives.

1) To study the change in political power, party switching, and factors that influence political decision-making, as well as to analyze the election outcome that happen in Sakeaw Province.

2) To study the behavior of how parties spend their funds on their campaigns.

3) To study the influence, relationships, and roles of non-governmental organizations as stakeholders in the election and political movements.

4) To study the environmental factors that influence people's political behavior and political groups, by means of data gathered through in-depth interviews with informants by purposive sampling and divided into four groups:

4.1) candidates;

4.2) non-governmental organizations, which are the stakeholders in election groups;

4.3) representatives from political institutions (civil service and the security affairs section);

4.4) people.

Conclusion

1. Sakeaw Province has shown a political phenomenon of party switching and change in political power. In Sakaew Province, the Thienthong family is a well-known political family that has built power and political prestige for a long time. Mr. Thanit Thienthong and Miss Treenuch Thienthong are the nephew and niece of veteran political figure Sanoh Thienthong, and have always worked for their uncle and in the past were to parliament as Pheu Thai Party representatives in Sakaew Province. The Palang Pracharat Party, created to be the electoral vehicle to succeed the National Council for Peace and Order, recruited many former politicians including Mr. Thanit and Miss Treenuch. Their decision to join Palang Pracharat caused significant problems between people in the Thienthong family. One factor in their decision is that they thought the new party had tremendous power and would form the next government, so Mr. Thanit and Miss Treecuh joined to defend their interests by retaining their political benefits in Sakeaw as MPs of the government party and to protect their own business benefits. The election outcome showed that in Sakeaw Province, Constituency 1, Mr. Thanit Thienthong, running under Palang Pracharath Party after switching from Pheu Thai Party, won the constituency with the highest vote total, followed by Mr. Sonthidate Thienthong, another nephew of Sanoh, who ran under Pheu Thai Party. In Constituency 2, former Pheu Thai Party MP Miss Treenuch Thienthong, who ran under Palang Pracharath Party, won the election, followed by Pol. Col. Payap Thongcheun, a former senator for Sakeaw who is close to Sanoh.

For Constituency 3, the election was won by the Palang Pracharath Party candidate Mr. Surasak Chingnawan. Mr. Surasak is a contractor and executive of Dej Thai Market (Rong Klua Market), and is a former member and vice chairman of the Aranyaprathet Sub-district municipal council as well as a former member of Sakeaw PAO Council. Former MP for the area Mr. Sorawong Thienthong, son of Sanoh and candidate for Phue Thai Party, got the second-highest number of votes. Therefore, Palang Pracharath took all three constituencies of Sakeaw Province while Pheu Thai Party, supported by the elder figure of the province's dominant political family, took second place. Then we can conclude that obviously, there was change in political power in Sakeaw.

2. Financial behavior for this general election can be divided into two parts: An allowance from the party and using their candidates' budget. We found that new parties with first-time candidates receive an allowance budget from the Election Commission. These allowances are not enough to run their campaigns so the candidates need to spend their own money on their canvassing teams. Meanwhile, well-known parties that have enough money will be allocated more than the small parties, although the amounts still are not enough to cover all their expenses. Candidates must spend money needs on such things as administrative expenses, payment to canvassers. In conclusion, even though candidates are allocated a budget by their parties, they also need to prepare their own money beforehand. The most important factor of running the campaign is budget for electioneering, so the candidates must be ready to spend their own money in order to increase their popularity, and eventually get the seat in parliament. One more interesting factor about budgets in this general election is that they were carefully spent and strictly organized. Candidates try harder to follow the ECT's rules and avoid doing anything illegally. Electioneering techniques in support of campaigns, for example erecting banners and distributing t-shirts, caps, posters, and leaflets had to be controlled and done in accordance with ECT rules. Parties that had their own centers to take care of electioneering techniques were better able to follow the rules. The ECT Sakeaw focused more on electronic campaigns. The ECT Sakeaw has system to check and get the report about election fraud and buying votes. Most reported cases of rule violations were about the candidates who had joined in people's ceremonies, but there was no evidence of vote-buying. Through interviews, it was discovered that most of the reported cases were the candidates paying for transporting people to join and listen to their speeches. From the public's perspective, they think that spending for this election may not abide by the laws because the election laws are too complicated to understand, but they also think it does not matter to them because they only focus on parties' policies, the electioneering techniques, and canvassers.

3. Private sector organizations, which are stakeholders in the election in Sakeaw area, have no policies about supporting parties or groups of parties specifically. They never show their relationship between politicians directly. Since, the election and stakeholders of electoral roles has a different direction, and they have never been supported each other. Especially when there is political polarization change they cannot choose or show their support directly. This situation ensures theirs cannot choose which side they want to support. These organizations allow their people to choose political sides freely and never control their members at all. Through interviews,

we found that these organizations tend to support politicians, preferably local people, who work closely with the people in the area. Private sector organizations support politicians who provide assistance when local people come seeking help with their problems. We also have found that organizations are prepared to support politicians who share similar interests, and local people, working closer with them and regularly supporting their activities. The local politicians must live in Sakeaw and know people's problems in this area. If they only work here but have never lived here, then people cannot reach them, which means they do not work closely with the people. These private sector organizations have only focused on benefits of Sakeaw so the relationships between private sector, which are stakeholders in the election in Sakeaw, and politicians have not shown direct electioneering support. Private sector groups will support political groups or politicians who can give benefits to them as Sakeaw has a trade border that needs to be peaceful and stable in order to create trade and investment advantages for the area. As Sakeaw is an agricultural province, they will support the politicians who have policies that benefit farmers, and do not need politicians who just give speeches with their heads in the clouds. As Sakeaw is a developing province, and therefore needs someone who is practical, reachable, and never abandons the people. They also support the candidates who have beneficial ideas and work with government in order to get the budget for developing and supporting their provinces.

4. Political behavior of people who live in Sakeaw Province is usually shown to be the same way as that of people elsewhere around the country. National factors and political factors in this area are the keys to success. The people are interested in both national and provincial politics. It can be seen that national politics affects the way of life for people who live here because Sakeaw is located in a border trading zone. Political stability is an important factor for confidence of traders and investment of entrepreneurs. The people also focus on local politics because the province is home to Burapha Command and barracks, which connect to the National Council for Peace and Order (NCPO), and political polarization has been changing the group of ascendant politicians who control Sakeaw for a long time. People think this change could have an effect on the political direction and their social system, which has been controlled by the ascendant family in Sakeaw. When the royal decree for a general election was issued, it drew the attention of the public. People here think that other political groups should be elected. The following are related factors we have studied;

1. Factors from the then-current political situation in Thailand, which was governed by the National Council for Peace and Order (NCPO) under a cabinet composed mostly of soldiers. At the beginning, Thais accepted the NCPO because they thought it would be good and peaceful for the country. As time passed by, they tended to get tired of the government's management processes, which seemed unsuccessful, for instance, problems of economic management, and depressed agriculture and production. This dissatisfaction drove the urgent need for a general election.
2. The change in political polarization in the group of ascendant politicians called "Ban-Yai Sakeaw" who have controlled Sakeaw for ages. There is one political family that has worked for Sakeaw from generation to generation. Sakeaw has three seats in the House of Representatives, and all three are usually won by members of this family. In the last general election, however, two members separated themselves from their uncle's party and worked with the opposition party. Clearly, the problems between opponents draw attention from local people and make them show more interest in the political process.
3. Election law factors are related to the Constitution of the Kingdom of Thailand No. 20 and the Organic Law on Political Parties. New laws concerning elections were established, for instance there would be a single ballot that would count as a vote for both for the MP and the party; consequently, if a party does not have an eligible candidate in a constituency, people there cannot vote for that party. The single ballot also confused people, and some did not even know that there was only one ballot paper.
4. Change is needed regarding the general election factors. Obviously, people in Sakeaw really want to see and change the way of politics here. The political power in Sakeaw has been monopolized by one group. The policies from the group called "young blood" meet people's need more than populist policies. Local people also agree to that political polarization is changing, because they usually vote for individual politicians, not the party. Local people need a person who is easily reachable and will always be there when they have problems. Even though these individual politicians may switch parties, the people will still vote for them.

Recommendations

1. Recommendations for applying the research

Problems and obstacles related to the constitution and political laws have been researched intensively, including restrictions made by government, as well as people's political behavior. The recommendations are as follow.

- 1.1 The Election Commission, departments working under their orders, and related departments must publicize and advertise election details to the public. These agencies may unite with other government agencies and educational institutions. Communication channels must be fast and accessible. Announcement of election results and the certification of election results must be done clearly. This would show justice under a democratic system.
- 1.2 Political institutions, both the civil service and security affairs section, take part in driving and supporting the election. They need to retain their independence and neutrality in all political respects. Therefore, their intension must be clarified to the public clearly so the public can understand and acknowledge that these agencies work freely and never support any of the parties. Their mission is to create the right knowledge, and attitude for general elections.
- 1.3 In this general election, there were newcomer candidates, new politicians, new parties, and former MPs. They had their own political ideology, so we must retain democratic ideologies strictly in any circumstance. Wrong political culture, adversely affecting the country should not be tolerated. People's benefits must be prioritized and the information must be shared properly.
- 1.4 There has been a lot of political awareness for this general election, since there are many factors that have changed. This influences people's conceptions and attitudes, thus the public needs to follow precise news and information from the government agencies. To study politicians' policies and comparing pros and cons, will also help public decision making.

2. Recommendations of future research

2.1 After conducting the research, we found that laws and rules enforced for this general election were used to support the election under the control of a Coup d'Etat Committee. Evidently, there was no participation from the public for which details are needed to be reviewed in many aspects. The criteria, processes and procedures are transformed and applied for the public afterwards. These cause various obstacles when they are followed by critics who understand all of the process. Thereby, awareness and requirements need to be further researched.

2.2 The background of politics in Sakeaw has had a prestigious family who have controlled this area for so long that it connects to both local and national politics directly. Until then the new constitution that has been set up and used there is changing of political polarization has immense effects to the politics and election in Sakeaw. Bastions of the political families has changed since then. Looking to the future power bases, structural relationship on politics family and other circumstances that happened after the general election 2019 should be researched.

สารบัญ

	หน้า
คำนำสถาบันพระปกเกล้า	3
บทสรุปผู้บริหาร	4
Executive Summary	12
สารบัญ	19
สารบัญภาพ	21
บทที่ 1 บทนำ	23
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	23
วัตถุประสงค์	25
ขอบเขตการศึกษา	25
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	28
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	31
ฐานแนวคิดพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง	31
ฐานแนวคิดพรรคการเมือง	44
ฐานแนวคิดกลุ่มผลประโยชน์	52
โครงสร้างสถาบันทางการเมืองจังหวัดสระแก้ว	56

บทที่ 3	วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	67
	แบบการวิจัย	67
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
	การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	71
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
	การวิเคราะห์ข้อมูล	73
บทที่ 4	ผลการศึกษา	75
	นักการเมืองผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง	75
	กลุ่มองค์กรเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง	82
	สถาบันทางการเมือง	88
	ประชาชน	96
	ผลการเลือกตั้งรายเขต จังหวัดสระแก้ว	97
	สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	99
บทที่ 5	วิเคราะห์ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	101
	การเปลี่ยนแปลงของข่าวอำนาจทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง	101
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์	
	ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดสระแก้ว	
	พฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง	104
	อิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	106
	ต่อการเลือกตั้ง กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง	
	ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง	107
	ผลวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้อง	109
	ข้อเสนอแนะ	113

บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	118
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	119
รายชื่อผู้สมัครและผลคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว	124
รายชื่อผู้ตรวจการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว	130
การแบ่งเขตการเลือกตั้ง	133
คณะผู้วิจัย	136

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว	96
ตารางที่ 2	ผลคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว ลำดับที่ 1-3	98

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	โครงสร้างการบริหารราชการจังหวัดสระแก้ว	57
----------	--	----

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2562 เป็นการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ประเทศไทยไม่ได้มีการเลือกตั้งติดต่อกันถึงระยะเวลา 8 ปี ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในโครงสร้างของทางอำนาจ และโครงสร้างสถาบันการเมืองไทยที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

ในส่วนของโครงสร้างทางอำนาจนั้น การว่างเว้นของการเลือกตั้งในห้วงระยะเวลา 8 ปี นี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการรัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องในบริบทของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ทศวรรษก่อนหน้านั้น โดยชนวนเหตุของความขัดแย้งล่าสุด อยู่ที่เรื่องพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ซึ่งได้นำไปสู่การต่อต้านรัฐบาล เหตุการณ์ของความขัดแย้งทางการเมือง และการใช้ความรุนแรงทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่หลายเมืองในประเทศไทย

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางอำนาจของประเทศไทยหลายประการ ทั้งการเกิดขึ้นของกลุ่มการเมืองโดย กปปส. ที่ประสบความสำเร็จในการปลุกระดมความสนับสนุนจากทั่วประเทศ ต่อเนื่องมาจนถึงการรัฐประหาร และแม้กระทั่งช่วงหลังรัฐประหาร ก็ยังมีการแสดงออกทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ และปฏิกิริยาตอบโต้ของรัฐบาลในการกำจัดการแสดงออกทางการเมือง เช่น การเรียกพบนักการเมืองที่มีบทบาทเด่น การส่งทหารไปเฝ้าระวังที่บ้านนักการเมือง หรือเรียกตัวนักการเมืองเข้าพบ คสช. เพื่อปรับทัศนคติ ซึ่งเกิดควบคู่กับการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร เช่น กลุ่มประชาธิปไตยใหม่และกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ได้มีการเสริมบทบาทของข้าราชการ โดยมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการหลายคนให้เข้าไปทำงานด้านยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนการสนับสนุนบทบาทที่เด่นชัดมากขึ้นให้กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

แม้จะมีการกำจัดการแสดงออกทางการเมือง แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมากลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ หลายกลุ่มประสบความสำเร็จในการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองให้กับตนเอง โดยพัฒนาไปเป็นพรรคการเมือง เช่น กลุ่ม กปปส. ที่กลายเป็นพรรคพลังประชาชนไทย กลุ่มของนายไพบูลย์ นิติตะวัน ที่ได้พัฒนาไปเป็นพรรคประชาชนปฏิรูป และกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของ 4 รัฐมนตรี ได้แก่ พรรคพลังประชารัฐ ตลอดจนมีกลุ่มนักกิจกรรมสังคมที่มีความสนใจที่จะตั้งพรรคการเมือง เช่น พรรคอนาคตใหม่ ที่มีนายธนธร จีรังเรืองกิจ และ รศ.ดร.ปิยนุตร แสงกนกกุล เป็นผู้ร่วมก่อตั้งพรรคและการประกาศเปลี่ยนอุดมการณ์ย้ายพรรคการเมืองของนักการเมืองหลายคน

นอกจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองแล้ว ในส่วนของรัฐบาลเอง ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอีก 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

จากโครงสร้างดังกล่าวนี้ ได้ส่งผลให้การเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้นแตกต่างไปจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาตั้งแต่หลังปี พ.ศ.2544 โดยสิ้นเชิง เช่น การเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียว โดยการใช้การนับคะแนนแบบจัดสรรปันส่วนผสม ยังมีมาตรการที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกตั้งขึ้น (แม้ภายหลังมีมาตรา 44 ออกมาสร้างความยืดหยุ่นให้กับมาตรการดังกล่าว) เงื่อนไขใหม่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง หน้าที่และสถานภาพของสมาชิกพรรคการเมือง และคณะกรรมการบริหารพรรค รวมทั้งการกำหนดโทษไว้สูงมาก การกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองในมาตรา 62-83 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง บทบาทที่เพิ่มขึ้นของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมกับการประกาศยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนการปฏิรูปประเทศ 13 ด้าน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกติกา หรือ บทบัญญัติใหม่ที่เกิดขึ้น ที่จะส่งผลต่อโครงสร้างการเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของสถาบันการเมืองไทยอีกหลายสถาบัน ซึ่งยังไม่นับถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอีกหลายฉบับ ที่ให้บทบาทหน้าที่กับองค์กรอื่น ๆ มากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่ออำนาจและบทบาทของสมาชิกผู้แทนราษฎร และรัฐบาลที่จะเกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง

ภูมิหลังทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีการตั้งมั่นของตระกูลการเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนานและยังทรงอิทธิพลต่อทิศทางการเลือกตั้งในครั้งนี้ เนื่องจากความสัมพันธ์ทั้งในเชิงครอบครัว และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่ของนักการเมืองท้องถิ่นในปัจจุบัน แต่ด้วยสภาพการณ์ทางการเมืองและ

ปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์การเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมือง การถือกำเนิดของนักการเมืองหน้าใหม่ และความสนใจจากประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเลือกตั้ง ทำให้รูปแบบและวิธีการ รวมถึงสถานการณ์การเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้วเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการทำการศึกษานิติทางการเมืองที่ส่งผลต่อรูปแบบวิธีการ และผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ ครอบคลุมในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการตั้งมั่นของตระกูลการเมือง การเปลี่ยนแปลงของชั่วคราวทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง การก้าวขึ้นสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครหน้าใหม่ อิทธิพลและความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ต่อการเคลื่อนไหวทางการเมือง ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมืองในเขตจังหวัดตลอดจนการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัด ภายใต้การศึกษาเชิงลึกต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการเลือกตั้ง

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชั่วคราวทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว
- 1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง
- 1.2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง
- 1.2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตด้านเวลาของการศึกษาประกอบไปด้วย การศึกษาตั้งแต่ช่วงก่อนการเลือกตั้ง ช่วงระหว่างการมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้ง วันเลือกตั้ง จนถึงประมาณ 1 เดือน ภายหลังจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หน่วยงานภาครัฐ บริษัทเอกชน องค์กรอิสระ องค์กรสาธารณณะ สื่อมวลชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง ทั้งในระดับประเทศและในจังหวัดสระแก้ว ตลอดจนความสนใจ การเข้ามีส่วนร่วม และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชน

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

1.3.4 ขอบเขตเนื้อหา

1.3.4.1 การตั้งมั่นของความเป็นพรรคการเมือง

- 1) ศึกษาการแข่งขันทางการเมือง โครงสร้างของตระกูลการเมือง หรือเครือข่ายทางการเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ว่ามีการเปลี่ยนแปลงสังกัดพรรคการเมืองจากการเลือกตั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมาหรือไม่ และหากมีการเปลี่ยนแปลง อะไรคือปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าหากไม่มีการเปลี่ยนแปลง อะไรคือสาเหตุของการไม่เปลี่ยนแปลง
- 2) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือเครือข่ายทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบการแพ้ชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร หากไม่มีอะไรคือปัจจัยที่ทำให้ผลของการเลือกตั้งออกมาในรูปแบบนั้น
- 3) การเลือกตั้งในระบบใหม่ที่เป็นระบบบัตรใบเดียวที่บีบบังคับให้คนเลือกตั้งเลือกคนหรือเลือกพรรคการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร หากผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ใช้ปัจจัยอะไรมากำหนดให้ตนเลือกพรรคหรือเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนไหนอย่างไร
- 4) การที่แต่ละพรรคต้องดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติมีผลทำให้นโยบายของแต่ละภาคในเขตพื้นที่มีความแตกต่างกันหรือไม่ในส่วนของนโยบายภาครัฐที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่หากเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านตัวบุคคลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง นโยบายพรรคหรือตัวบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่ากัน

1.3.4.2 พฤติกรรมการเลือกตั้ง

เป็นการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบในทุกประเด็น เช่น การเลือกตั้งในครั้งนี้อาจมีความเหมือนหรือแตกต่างจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาหรือไม่ มีประเด็นใดบ้างที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในเรื่องใดและส่งผลกระทบต่อสำคัญในเรื่องการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างไร นอกจากนี้ ยังศึกษาความแตกต่างหลากหลายของผู้สมัครในมิติความหลากหลายทางเพศ ชชาติพันธุ์ ลักษณะทางกายภาพ (พิการ) และการทำงานในพื้นที่รวมถึงการแข่งขันทางการเมืองทั้งในส่วนที่สามารถเห็นได้ชัดเจน เช่น การรณรงค์หาเสียง กลยุทธ์ วิธีการนำเสนอนโยบาย ตลอดจนการแข่งขันในส่วนที่ปิดบัง เช่น การซื้อเสียง การใช้อิทธิพลของหน่วยงานการแทรกแซงโดยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

1.3.4.3 การใช้เงินหาเสียงในการเลือกตั้ง

- 1) ศึกษาผลการบังคับใช้มาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามกฎหมายใหม่ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตนารมณ์ของกฎหมายกับผลที่เกิดขึ้นจริงในระดับพื้นที่ ผ่านการศึกษาบทบาทและวิธีการปฏิบัติงานของผู้จัดการเลือกตั้งว่ามีวิธีการควบคุมตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง นักการเมืองในพื้นที่อย่างไร ได้ผลหรือไม่ และพฤติกรรมของผู้สมัครพรรคการเมืองว่ามีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่มีความพยายามที่จะหลบเลี่ยงกฎหมายหรือไม่อย่างไร
- 2) อิทธิพลของการใช้จ่ายเงินของผู้สมัครและพรรคการเมืองมีต่อประชาชนและผลของการเลือกตั้งทั้งการใช้จ่ายเงินที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับการสำรวจในพื้นที่ว่ายังมีการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่หรือไม่ มีรูปแบบหรือกระบวนการอย่างไรในการหาเสียง หรือหากมีการให้เป็นผลประโยชน์อื่นนอกจากตัวเงินผลประโยชน์ดังกล่าวคืออะไร เป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในรูปแบบใดและการซื้อเสียงไม่ว่าจะในรูปแบบใดยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร
- 3) สังเกตและชี้วัดความรู้สึกถึงทัศนคติและการให้เหตุผลของบุคคลทั่วไปในการรับรู้เกี่ยวกับการซื้อเสียงและผลประโยชน์และสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ในพื้นที่ โดยพิจารณาว่าประชาชนทั่วไปสามารถยอมรับสิ่งเหล่านี้ได้หรือไม่ อย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทราบถึงบรรยากาศทั่วไป ความรู้ความเข้าใจและความเคลื่อนไหวของประชาชน คณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พรรคการเมือง และนักการเมืองในพื้นที่ องค์การเอกชน องค์การสาธารณะและหน่วยงานภาครัฐรวมถึงองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.4.2 ทราบถึงบทบาทและการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งระดับต่างๆ รวมถึงปัญหา อุปสรรคและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.4.3 ทราบถึงพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน่วยงานของภาครัฐ บริษัทเอกชน องค์การสาธารณะ และองค์กรอื่นๆ ที่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.4.4 ทราบถึงแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.4.5 ทราบถึงพฤติกรรมการใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้ง

1.4.6 ทราบถึงการตั้งมั่นของสถาบันทางการเมืองในสังคมไทยในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลง

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ฐานแนวคิดพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

ความหมายพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

การแสดงออกทางการเมืองที่ถือเป็นแกนสำคัญสำหรับระบอบประชาธิปไตย คือการเลือกตั้งที่เกิดจากการลงคะแนนโดยประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ เป็นสิทธิของประชาชน แสดงออกถึงความเท่าเทียม ยุติธรรม สะท้อนความต้องการของประชาชนผ่านการเลือกตั้งผู้แทนเข้าระบอบการเมือง จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนเฝ้ารอ ด้วยเจตนาว่าจะร่วมแสดงความเป็นเจ้าของอำนาจ ในอีกแง่มุมหนึ่ง ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าสู่ระบอบการเมือง ต่างต้องสร้างความน่าเชื่อถือ ถ่ายทอดอุดมการณ์ และทำให้ประชาชนศรัทธา ในการลงคะแนนเสียงให้ ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ไม่เพียงแต่จะเป็นกระบวนการทางการเมือง แต่เป็นหลักการสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการปกครองโดยประชาชน เป็นเจ้าของอำนาจ โดยมีนิยามความหมายดังนี้

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2548) กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือก ในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของ อำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกว่า ร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองหรือการตัดสินใจ ในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตน ด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมือง ที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง

เซาฆณะ ไตรมาส (2545) กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจ และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกันเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรม โดยคาดหวังหรือผลลัพธ์จากการเลือกตั้งว่าสามารถสะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร (2548) กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมาย โดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง

วัชรวิทย์ ไชยสาร (2541) กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชน

ลักษณะของการเลือกตั้งที่เสรี

สมเกียรติ วันทะนะ (2558) อธิบายไว้ว่า การเลือกตั้งที่ถือว่าเป็นอิสระหรือมีเสรีได้ (Free elections) นักรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าต้องมีลักษณะ 8 ประการดังต่อไปนี้

1. เป็นการเลือกตั้งที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ (Regular election) หมายความว่า การเลือกตั้งมีกรอบระยะเวลาชัดเจนและสม่ำเสมอ เช่น ทุก ๆ 4 ปี เป็นต้น เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถเลื่อนหรืองดการเลือกตั้งได้ตามอำเภอใจของตน พิจารณาในแง่แล้วการรัฐประหารหรือการยึดอำนาจการปกครองโดยคณะทหารที่ปรากฏในประเทศด้อยพัฒนาทางการเมืองทั้งหลายจึงเป็นการทำลายหลักเกณฑ์พื้นฐานที่สำคัญที่สุดของระบอบประชาธิปไตยโดยปริยาย

2. การเลือกตั้งที่มีความหมาย (Meaningful choices) ในการเลือกตั้งที่ถือว่าเป็นเสรีนั้น ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (Voters) ต้องมีตัวเลือกอย่างแท้จริง เช่น มีผู้รับสมัครรับเลือกตั้งมากกว่า 2 คน ให้เลือกในตำแหน่งแต่ละตำแหน่งที่ต้องการ ในประเทศรัสเซียที่เป็นสหภาพโซเวียต (ค.ศ. 1917-1989) รัฐจัดให้มี

การเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ จำนวนหนึ่งอย่างสม่ำเสมอและเป็นระยะตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า แต่ผู้ออกเสียงเลือกตั้งไม่อาจใช้สิทธิของตนได้อย่างเสรีตามความหมายของคำเพราะว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่รัฐจัดให้มีเพียงคนเดียว (Single candidate elections) การเลือกตั้งแบบนี้จึงเป็นการเลือกตั้งที่มีแต่รูปแบบส่วนเนื้อหาขาดการแข่งขันกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้นจึงไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการเลือกตั้งที่มีความหมายอย่างแท้จริงและไม่เป็นการเลือกตั้งที่เสรี

3. การเลือกตั้งที่ประชาชนมีเสรีภาพในการนำเสนอตัวเข้ารับการแข่งขัน (Freedom to put forth candidates) ในการเลือกตั้งที่ถือว่าเสรีนั้น พลเมืองทุกคนต้องมีเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง (Form political parties) และส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง (Put forth candidates)

4. ประชาชนมีเสรีภาพที่จะรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งนโยบายของเขา (Freedom to know and discuss the choices) การเลือกตั้งที่ได้ชื่อว่าเสรีนั้นพลเมืองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยทั่วไปต้องมีเสรีภาพที่จะรู้จักคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งพอสมควรว่าเขามีความเหมาะสมอย่างไรและทำไมนโยบายของเขาหรือพรรคการเมืองที่เขาสังกัดจึงควรได้รับเลือก การที่จะทำให้เงื่อนไขนี้เป็นไปได้และเกิดความเสมอภาคระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยกัน บางทีรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งก็ต้องจัดทำโอกาสให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้สมัครที่ยากจนจะมีโอกาสได้ประชาสัมพันธ์ตนเองได้ตามความเหมาะสม

5. พลเมืองที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ทุกคนมีสิทธิเลือกตั้ง (Universal adult suffrage) การเลือกตั้งจะได้ชื่อว่าเสรี พลเมืองที่เป็นผู้ใหญ่ทุกคนในประเทศต้องมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในปัจจุบันประเทศประชาธิปไตยที่มั่นคงทั้งหลายทั่วโลกนิยมใช้เกณฑ์ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง

6. น้ำหนักของคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่ากัน (Equal weighting of votes) การเลือกตั้งที่เรียกได้ว่าเสรี คะแนนเสียงของพลเมืองทุกคนต้องมีค่าเท่ากัน เกณฑ์ข้อนี้เป็นไปตามหลักความเสมอภาคในสิทธิทางการเมือง (Political equality) ของระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่สมัยกรีกโบราณที่ถือว่าพลเมืองมีความเสมอภาค เมื่อใช้เกณฑ์นี้ความแตกต่างระหว่างศาสนาและความมั่งคั่งจะไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในน้ำหนักของคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขา

7. การลงคะแนนลับหรือการเลือกตั้งของพลเมืองไม่ถูกคุกคาม (Free registration of choices) การเลือกตั้งที่เสรี การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของพลเมืองต้องจัดให้เป็นความลับ นั่นคือ ไม่มีใครสามารถล่วงรู้ได้ว่าใครลงคะแนนให้ใคร มาตรการดังกล่าวนี้มีไว้เพื่อปกป้องคุ้มครองมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรู้สึกลำบากใจว่าจะถูกบังคับ ช่มชู้ หรือล้าแค้นลงโทษโดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่จะทำให้มาตรการนี้ใช้ปฏิบัติได้ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจึงต้องจัดหาสถานที่ (เช่น คูหาที่ใช้กาบัตรเลือกตั้ง) และอุปกรณ์ (หีบใส่บัตรเลือกตั้งที่กาแล้ว) ในการเลือกตั้งเพื่อให้บรรลุคำว่า การลงคะแนนลับ (Secret ballot)

8. การนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้งโดยถูกต้องและเปิดเผย (Accurate counting of choices and reporting of results) ในการเลือกตั้งที่จะเรียกได้ว่าเสรี กระบวนการลงคะแนน การนับคะแนนและการประกาศผลต้องดำเนินการโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ (แม้การขีดลงคะแนนจะเป็นความลับเฉพาะตัวของผู้เลือก) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนที่ถูกต้องที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับและนำไปสู่การประกาศผลที่ถูกต้องว่าใครคือผู้ชนะการเลือกตั้งหรือเป็นผู้ได้รับเลือก

หน้าที่ของการเลือกตั้ง

สมเกียรติ วันทะนะ (2558) อธิบายหน้าที่ของการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น (Necessary condition) สำหรับการดำรงอยู่ของประชาธิปไตย แม้จะไม่ใช่เงื่อนไขที่เพียงพอ (Sufficient condition) ก็ตาม ความหมายของประโยคนี้คือลัทธิเพียงการเลือกตั้งมิได้เป็นหลักประกันว่าจะต้องมีประชาธิปไตย (เพราะประชาธิปไตยต้องการองค์ประกอบหลายอย่างหรือมากกว่าการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว) แต่ถ้าขาดการเลือกตั้งเสียแล้ว เราก็ไม่จำเป็นต้องพูดถึงประชาธิปไตยอีกต่อไป (การเลือกตั้งเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ขาดมิได้)

ในโลกสมัยใหม่โจเซฟ ชุมปีเตอร์ (Schumpeter, 1883-1950) ผู้เขียนหนังสือ Capitalism, Socialism and Democracy (1942) ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งอย่างยิ่ง โดยถือเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตยที่เดียว แต่การเลือกตั้งมีความแตกต่างกันอย่างมากในตัวของมันเอง ดังนั้นจึงเป็นการยากลำบากที่จะสรุปว่า การเลือกตั้งเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือของประชาธิปไตยแต่อย่างเดียว ในทางปฏิบัติเราอาจจำแนกหน้าที่ (Functions) ของการเลือกตั้งได้ดังนี้ (Heywood, 2013)

1. บรรจุนักการเมืองเข้าดำรงตำแหน่ง (Recruiting politicians) ในรัฐที่เป็นประชาธิปไตย ตำแหน่งสำคัญ ๆ ของระบอบการเมือง (ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร) ต้องให้ผู้ผ่านการเลือกตั้งเข้าดำรงตำแหน่ง เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังหน้าที่ดังกล่าวของการเลือกตั้งก็คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งปวงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ดังนั้น พวกเขาจึงต้องเป็นคนตัดสินใจว่าใครมีความเหมาะสมที่จะเข้าไปทำหน้าที่ด้วยการดำรงตำแหน่งเหล่านั้น วิธีการที่ดีที่สุดก็คือการเลือกตั้ง ตำแหน่งที่ต้องการมาจากการเลือกตั้งจึงมักเป็นตำแหน่งที่เกี่ยวกับนโยบายในการปกครองประเทศอย่างกว้าง ๆ และด้วยเหตุผลนี้ประเทศต่าง ๆ จะไม่ใช้การเลือกตั้งกับตำแหน่งที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น ข้าราชการพลเรือนและตุลาการ เป็นต้น

2. จัดตั้งรัฐบาล (Making governments) การเลือกตั้งในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ซึ่งผู้บริหารหรือประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง การเลือกตั้งดังกล่าวจึงเป็นกลไกในการตัดตั้งรัฐบาลในคราวเดียวกัน แต่ในประเทศอื่น ๆ ที่ใช้ระบบรัฐสภา การเลือกตั้งก็เป็นกลไกในการจัดตั้งรัฐบาลเหมือนกัน แต่เป็นการจัดตั้งรัฐบาลทางอ้อม กล่าวคือผู้ที่ได้รับความนิยมน้อยในรัฐสภาจะเป็นผู้นำฝ่ายบริหารหรือที่เรียกกันว่าเป็นรัฐบาล ดังนั้นไม่ว่าจะจะเป็นระบบใด ถ้าหากเป็นรัฐบาลที่เป็น

ประชาธิปไตย (ประธานาธิบดีหรือนายกรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี) จะต้องถือกำเนิดมาจากการเลือกตั้งด้วยกันทั้งสิ้น

3. ให้ความเป็นตัวแทนปรากฏเป็นรูปธรรม (Providing representation) เมื่อการเลือกตั้งเกิดขึ้นอย่างเที่ยงธรรมและมีการแข่งขัน (Fair and competitive) ผลลัพธ์ที่ได้คือ การแปรหลักการเป็นตัวแทนให้ปรากฏเป็นรูปธรรม ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของประชาชนทั้งปวงจะสะท้อนออกในตัวแทนที่พวกเขาเลือกตั้งขึ้น และโดยตัวแทนดังกล่าวที่ทำให้การบริหารกิจการบ้านเมืองดำเนินไปได้อย่างเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ

4. มีอิทธิพลต่อนโยบาย (Influencing policy) ในบางสถานการณ์ ประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในนโยบายหนึ่ง ๆ อย่างกว้างขวาง การเลือกตั้งจะทำหน้าที่ส่งเสริมอิทธิพลต่อนโยบายได้นั้นคือ พรรคหรือกลุ่มบุคคลที่ชนะการเลือกตั้งจะเป็นผู้มีอิทธิพลกำหนดว่าจะใช้นโยบายอะไรแบบใดแน่นอนว่านโยบายใด ๆ ของรัฐบาลทั้งหลายในโลกนี้มีได้กำหนดขึ้นมาจากการเลือกตั้งทั่วไปเสียทั้งหมดแท้จริงแล้วนโยบายส่วนใหญ่กำหนดขึ้นมาจากความเหมาะสมในทางปฏิบัติในบริบทหนึ่ง ๆ เป็นสำคัญ แต่การกล่าวเช่นนี้มีได้ปิดประตูการทำหน้าที่ใช้อิทธิพลกำหนดนโยบายไปอย่างสิ้นเชิง

5. ให้การศึกษาแก่ประชาชน (Educating votes) กระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของประเทศประชาธิปไตยนั้นทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้พบข้อมูลข่าวสารจำนวนมากมามหาศาลทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นโยบายของแต่ละพรรค และรวมไปถึงตัวระบบการเมืองเองว่าทำงานอย่างไรด้วย การเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจึงเป็นการให้การศึกษาทางการเมืองอย่างสำคัญที่สุดประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย

6. สร้างความชอบธรรม (Building legitimacy) ชื่อของการเลือกตั้ง ใช้สร้างความชอบธรรมให้กับผู้มีอำนาจได้ ความข้อนี้หมายความว่า ชนชั้นนำในประเทศหนึ่ง ๆ จะได้รับความชอบธรรม ถ้าเขาแสดงให้เห็นว่าเขาได้ตำแหน่งมาจากการเลือกตั้ง และด้วยเหตุที่การเลือกตั้งมีความหมายเชิงบวกหรือมีชื่อเสียงหอมหวานเช่นนี้ ผู้นำในประเทศที่เป็นระบอบอำนาจนิยม (Authoritarian) หรือเผด็จการจำนวนมากจึงอยากได้ชื่อว่าตนเองเป็นผู้อุปถัมภ์ให้มีการเลือกตั้งไม่แบบใดก็แบบหนึ่ง หรือระดับใดระดับหนึ่งอยู่ด้วย มิใช่ว่าการเลือกตั้งดังกล่าวจะมีลักษณะเสรีและเที่ยงธรรม (Free and fair) หรือไม่มากนักเพียงใดก็ตาม

7. สร้างความเข้มแข็งให้กับชนชั้นนำ (Strengthening elites) การเลือกตั้งคือเครื่องมือที่ชนชั้นนำใช้บงการและควบคุมประชาชนในฐานะที่เป็นมวลชน (Masses) พรูดอง (Piesse-joseph Proudhon, 1809-1865) นักประชาธิปไตยชาวฝรั่งเศส สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ ค.ศ. 1848 เคยเตือนว่า “สิทธิการเลือกตั้งของประชาชนทั้งมวล นั่นคืออุปกรณ์ในการต่อต้านการปฏิวัติ” ซึ่งหมายความว่า ชนชั้นนำที่ชาญฉลาดจะต้องปล่อยให้มีการให้สิทธิการเลือกตั้งแก่ประชาชนทั้งมวล และเมื่อทำเช่นนั้นแล้วพลักอยากปฏิวัติเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมของประชาชนก็จะหายไปเพราะพวกเขารู้สึกว่าตนมีส่วนในการสร้างสรรค์

สังคมอยู่แล้ว ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวเป็นเพียงมายา คำเตือนของพรุดองมีมูล เพราะกระบวนการเลือกตั้ง จะทำให้ความต้องการอันเร่าร้อนของมวลชนนั้นสงบลงและเข้าสู่ช่องทางต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญวางไว้ ความไม่พอใจหรือความเป็นปฏิกิริยาทางการเมืองจึงถูกเจือจางหรือละลายให้หายไปได้ด้วยการเลือกตั้ง นักปฏิวัติมักชี้ว่าการเลือกตั้งเป็นเพียงแค่หลุมพรางเท่านั้น มิได้แก้ปัญหที่แท้จริงแต่ประการใด

ระบบการเลือกตั้ง (Electoral systems)

1. คนที่ได้คะแนนสูงสุด (Single-number plurality, SNP ; เรียกอีกชื่อว่า ผู้เข้าเส้นชัยคนแรก First past the post, FPTP) ระบบการเลือกตั้งแบบ SNP (ผู้ได้คะแนนสูงสุด) นี้มีใช้ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และอินเดีย เป็นต้น ลักษณะสำคัญของระบบนี้คือ 1) แบ่งประเทศออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีขนาดผู้มีสิทธิออกเสียงพอกัน 2) ผู้ออกเสียงเลือกผู้สมัครได้เพียง 1 คน ในเขตของตน และ 3) คนที่ได้รับเลือกตั้งจากแต่ละเขตเลือกตั้ง คือ คนที่ได้คะแนนเหนือคนอื่น ๆ เรียกว่า Plurality of votes หรือ The first past the post)

2. การเลือกตั้ง 2 ระบบ (Second ballot system, SBS) ระบบการเลือกตั้ง 2 ระบบ มีลักษณะที่สำคัญคือ 1) ระบบนี้แบ่งเขตการเลือกตั้งทั่วประเทศออกเป็นเขต โดยที่แต่ละเขตมีผู้แทนได้เขตละ 1 คน 2) ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมากกว่ากึ่งหนึ่งของคะแนนเสียงทั้งหมดจะเป็นผู้ได้รับเลือก 3) ในกรณีที่ผู้ได้คะแนนสูงสุดได้คะแนนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของคะแนนเสียงทั้งหมด ให้นำผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุด 2 คนแรก มาเลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง 4) ในการเลือกตั้งรอบ 2 ซึ่งมีผู้แข่งขัน 2 คนนั้น คนที่ได้คะแนนมากกว่าเป็นผู้ได้รับเลือก

3. การเลือกตั้งแบบมีตัวสำรอง (Alternative vote, AV) ระบบการเลือกตั้งแบบมีตัวสำรอง มีลักษณะที่สำคัญคือ 1) แบ่งประเทศออกเป็นเขตเลือกตั้งเขตละเท่า ๆ กัน โดยแต่ละเขตมีผู้แทนได้ 1 คน 2) ในการลงคะแนนให้ผู้ออกเสียงแต่ละคนเลือกผู้แทนได้ 2 คน หรืออาจมากกว่านี้ โดยให้จัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 ทั้งนี้การนับคะแนนจะใช้อันดับ 1 ก่อน และเมื่อมีปัญหาจึงค่อยเอาคะแนนอันดับ 2 มาคิด 3) ในการเขตการเลือกตั้งใดมีผู้ได้รับคะแนนมากกว่า 50% ของคะแนนเสียงที่ลงทั้งหมดให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง 4) ในกรณีที่เขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้ได้รับคะแนนเสียงมากกว่า 50% ของคะแนนที่ลงทั้งหมด ให้ตัดผู้สมัครที่ได้คะแนนน้อยสุดออกทีละคนโดยเอาคะแนนที่เป็นลำดับที่ 2 ของผู้ถูกตัดนั้นไปแบ่งให้ผู้สมัครตามรายชื่อที่ปรากฏ และทำแบบนี้ไปจนกระทั่งได้ผู้สมัครที่คะแนนสูงสุดและถึง 50% คนแรกให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง

4. ระบบการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างเขตกับบัญชีรายชื่อ (mixed-member proportional system, MMP) ระบบการเลือกตั้งแบบ MMP มีลักษณะที่สำคัญคือ 1) แบ่งผู้แทนออกเป็น 2 ชนิด คือ ผู้แทนจากเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ และผู้แทนจากจากบัญชีรายชื่อพรรคการเมืองเสนอ 2) ผู้ออกเสียงเลือกตั้งจะลงคะแนนได้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เลือก ส.ส.เขต และส่วนที่ 2 เลือก ส.ส.บัญชีรายชื่อจากพรรค

5. ระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเพียงอย่างเดียว (Part-list system, PS) ระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเพียงอย่างเดียว (PS) มีลักษณะสำคัญคือ 1) อาจใช้ทั้งประเทศเป็นเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียวก็ได้ หรืออาจแบ่งประเทศเป็นเขตเลือกตั้งใหญ่ ๆ เพียงไม่กี่เขต โดยที่แต่ละเขตมีผู้แทนได้จำนวนมาก 2) พรรคการเมืองทั้งหลายจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคตนตามจำนวนที่กฎหมายต้องการเสนอให้ผู้เลือกตั้งโดยเรียงลำดับชื่อที่มีความสำคัญจากมากที่สุดไปน้อยสุด 3) ผู้เลือกตั้งเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งเพียงพรรคเดียว 4) แต่ละพรรคได้ส่วนแบ่ง ส.ส.ตามสัดส่วนของคะแนนที่พรรคได้รับจากผู้เลือกตั้ง 5) บางประเทศอาจตั้งเกณฑ์ขั้นต่ำเอาไว้เพื่อกันพรรคที่มีขนาดเล็กเกินไปหรือมีนโยบายสุดขั้วออกไปจากการแบ่งสัดส่วน เช่น ถ้าได้คะแนนไม่ถึง 5% ของคะแนนทั้งหมด เป็นต้น (สมเกียรติ วันทะนะ, 2558)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองโดยมีปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวกำหนด นัยสำคัญดังกล่าวนี้ถือเป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเชื่อมั่นในกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้บริบทแวดล้อมที่สามารถทำให้การแสดงออกทางพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ตลอดจนเป็นสิ่งที่เป็นเกณฑ์ใช้สำหรับตัดสินใจลงคะแนนเสียง ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในแง่การเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ทางการเมือง ภายใต้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา การแสดงออกทางการเมืองเลือกตั้งย่อมได้รับผลกระทบในหลากหลายมิติ ซึ่งสมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2553) อธิบายว่า พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมทางการเมืองอันเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองต่าง ๆ นั้น แง่มุมหนึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกระบวนการปกครองได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมืองทุกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ข้อสังเกตว่า การเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันแต่จะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น มีการใช้เทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อมุ่งหมายชัยชนะทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งมีการใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก นักรัฐศาสตร์ได้พยายามศึกษาอะไรเป็นปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อหาเหตุผลหรือปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และนำไปเสนอต่อสาธารณะ เพื่อให้ให้นักการเมือง ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียทราบทั่วกันในเชิงแนวคิดทฤษฎี สุจิต บุญบงการ และพรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) กล่าวไว้ว่า นักสังคมศาสตร์โดยมากคือกลุ่มนักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic theory) ความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งไปที่พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งนับวันจะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ทั้งนี้ ได้พยายามศึกษาว่า อะไรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อหาเหตุผลหรือ ปัจจัยที่อยู่เบื้องหลัง

พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และนำไปเสนอต่อสาธารณะ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการเสนอเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบ (Pattern) ของพฤติกรรม ซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปรวมเชิงนิรนัย (Deductive generalization) หรือทำนายพฤติกรรมในอนาคต หากแต่ให้ประโยชน์อย่างสำคัญ ในด้านการจัดตัวแปรอันหลากหลายที่เกี่ยวข้องให้เป็นระเบียบ ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously rational theory) เป็นการนำแนวคิดเชิงเศรษฐศาสตร์มาอธิบายเกี่ยวกับการตัดสินใจในการลงคะแนนเลือกตั้งของบุคคล โดยเป็นการพิจารณาพฤติกรรมบนพื้นฐานของความชอบด้วยเหตุและผลของมนุษย์กับการตัดสินใจทางการเมือง ให้ความสำคัญกับการบริหารการเลือกตั้ง ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียงนโยบายพรรค การแจกจ่ายสิ่งของ และรวมถึงการใช้เงินในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกตรึงตรองของผู้ไปใช้สิทธิ เป้าหมายในการตัดสินใจของแต่ละคนในการลงคะแนนเสียง คือเป้าหมายทางการเมือง ไม่พิจารณาลักษณะเจตนาารมณ์ที่ซับซ้อนอื่น ๆ ของผู้ตัดสินใจ กล่าวอีกนัยหนึ่งผู้ตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดตามลักษณะค่านิยม หรือเป้าหมายโดยเลือกทางที่จัดลำดับไว้สูงสุด ส่วนผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร หรือบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ตัดสินใจมุ่งหวังหรือไม่ นั่นไม่ใช่เรื่องสำคัญ

3. ทฤษฎีระบบ (System theory) ประยุกต์เอาทฤษฎีระบบการเมือง (Political system theory) ของเดวิด อีสตัน มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พิจารณาว่าการลงคะแนนเสียงตามปกติ (Normal votes) คือ ความสมดุลของความนิยมในพรรคการเมือง สองพรรคใหญ่ในการเลือกตั้งที่มีลักษณะของการเลือกพรรคหรือมีความนิยมในพรรคใดพรรคหนึ่ง เป็นฐานความสมดุลของระบบการเมืองว่าการขึ้นลงของอัตราการลงคะแนนเสียงและการเลือกคนใดคนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับส่วนผสมของปัจจัยแวดล้อมซึ่งผันแปรไปในช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลระยะสั้น (Short - Term forces) เมื่อประมวลรวมกันแล้วจะมีผลต่อปัจจัยพื้นฐาน คือ ความนิยมพรรคที่ถือว่าเป็นแรงผลักดันระยะยาว (Long - Term forces) ซึ่งอาจทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนความนิยมพรรคจากพรรคหนึ่งเป็นการแกว่งออกจากสภาวะสมดุล “ปกติ” และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไปก็มักจะแกว่งกลับ โดยภาวะสมดุล (Equilibrium) เช่นนี้ไปเรื่อย

สมเกียรติ วันทะนะ (2558) กล่าวว่า ทฤษฎีที่พยายามอธิบายถึงพฤติกรรมกรรมการออกเสียงหรือลงคะแนนเลือกตั้งของประชาชนนั้นมีทฤษฎีใหญ่ ๆ คือ

1. การสังกัดพรรค (Party-identification model) ตามทฤษฎีประชาชนเลือกตั้งตามความผูกพันทางจิตใจที่มีต่อพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ นั้น คือ ชอบพรรคไหนก็เลือกผู้สมัครของพรรคนั้น ผู้ออกเสียงเลือกตั้งถูกมองว่าเป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองในระยะยาว เช่น เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทฤษฎีนี้

เน้นกระบวนการหล่อหลอมกลุ่มมเกลลาทางการเมือง (Political socialization) ที่พ่อแม่ปลูกฝังความนิยมในพรรคการเมืองที่ตนนิยมแก่ลูกตั้งแต่ในวัยเยาว์ ความภักดีที่บุคคลจะมีต่อพรรคการเมืองยอดนิยมของตนต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบของการเข้ากลุ่มเพื่อความนิยมพรรคเดียวกัน และประสบการณ์ที่ดีจากพรรคการเมืองนั้น ๆ ทฤษฎีนี้เน้นว่าจุดสำคัญอยู่ที่พรรคการเมืองที่สังสมส่งทอดมาจากอดีตของแต่ละคนจะเป็นปัจจัยหลักในการที่บุคคลจะเอียงเข้าข้างผู้นำ นโยบายพรรคการเมือง รวมทั้งผู้สมัครในนามพรรคที่ตนนิยมโดยปริยาย การสังกัดพรรคจึงเป็นแบบแผนของพฤติกรรมทางการเมืองที่มีเสถียรภาพและมีความต่อเนื่อง

2. ตัวแบบทางสังคมวิทยา (Sociological model) ทฤษฎีตัวแบบทางสังคมวิทยานี้เชื่อมโยงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเข้ากับการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่ตนเป็นอยู่ ต่างกับทฤษฎีแรก ที่เน้นความผูกพันทางจิตใจและการเล็งดูที่ผู้เลือกตั้งมีต่อพรรคการเมือง ทฤษฎีทางสังคมวิทยาเห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล คือ เพศ ชชาติพันธุ์ ฐานะทางชนชั้น และภูมิฐานะของผู้ออกเสียงแต่ละคน ทฤษฎีตัวแบบทางสังคมวิทยาเอาผลประโยชน์ของผู้เลือกตั้งมาผนวกกับการอบรมเลี้ยงดูในคราวเดียวกัน

3. ตัวแบบการเลือกที่มีเหตุผล (Rational-choice model) ทฤษฎีนี้ต่างจาก 2 ทฤษฎีแรก คือ พุ่งความสนใจไปที่ปัจเจกบุคคลแทนที่จะเน้นการอบรมเลี้ยงดูหรือการสังกัดกลุ่มทางสังคมของบุคคล การลงคะแนนของแต่ละบุคคลจึงถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่มีเหตุผลของบุคคลเป็นราย ๆ ไปและทางเลือกดังกล่าวตอบสนองต่อผลประโยชน์ของแต่ละคนเป็นหลัก การลงคะแนนในทัศนะของทฤษฎีนี้จึงเป็นเครื่องมือที่ผู้ออกเสียงเลือกตั้งส่งสัญญาณต่อพฤติกรรมของพรรคการเมืองในระยะเวลาที่ผ่านมา นักทฤษฎีบางคนมองว่าการออกเสียงเลือกตั้งเปรียบเสมือนพฤติกรรมซื้อสินค้าของผู้บริโภคทั้งหลาย นั่นคือ เลือกซื้อสินค้าที่ตอบสนองผลประโยชน์ของตนมากที่สุด พรรคการเมืองที่จะเสนอขายสินค้าของตนได้ดีที่สุด คือ พรรคที่สามารถสร้างประเด็นการเลือกตั้งได้ดีตลาดมากที่สุด จุดอ่อนที่รุนแรงที่สุดที่ทฤษฎีนี้ถูกวิจารณ์ก็คือ ทฤษฎีนี้แยกปัจเจกบุคคลให้หลุดลอยออกจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเขาอย่างสิ้นเชิง

4. ตัวแบบอุดมการณ์หลัก (Dominant-ideology model) ทฤษฎีนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับทฤษฎีตัวแบบทางสังคมวิทยานั้น คือ มองว่าการลงคะแนนเสียงของบุคคลมักจะสะท้อนสถานภาพของบุคคลในโครงสร้างที่มีลำดับชั้น แต่ทฤษฎีอุดมการณ์หลักให้ความสำคัญแก่ทัศนคติที่บุคคลจะสร้างขึ้นจากกระบวนการของการศึกษาและสื่อสารมวลชนมากกว่าสถานะที่มาแต่กำเนิดหรือครอบครัวและอาชีพ กล่าวคือทฤษฎีนี้เน้นที่ความสำนึกทางการเมืองที่สร้างหรือปลูกได้จากการศึกษาและการให้ความสนใจต่อการเมือง จุดอ่อนของทฤษฎีนี้ก็ คือ การเหวี่ยงไปในทางตรงข้ามกับทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลในทฤษฎีอุดมการณ์หลักความสำคัญของปัจเจกบุคคลถูกบดบังอย่างสิ้นเชิงโดยอุดมการณ์หลัก

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ธโรธร ตู่ทองคำ (2545) จำแนกความสำคัญของการเลือกตั้ง ไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี โดยที่ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็นสามส่วน คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจอตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตย ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ด้วยการเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classic democratic theory) ซึ่งให้เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครอง

2. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ การเลือกตั้งในทางปฏิบัตินั้น มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับ ข้อ 21(1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal declaration OF HUMAN RIGHT) ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำเป็นการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี” ในแง่นี้การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal democracy) และในทางปฏิบัตินี้อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกเป็น 6 ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบอบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจป้องกันการผูกอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในแง่นี้การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐอันที่จะกำหนดรัฐบาล

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน (Super structure) อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับโครงสร้างส่วนล่าง (Infar structure) ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นเสียงสะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติ

ของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาลจำเป็นต้องปฏิบัติตาม นโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนี้ นับเป็นสัญญาประชาคมที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งนั้นเป็นกระบวนการ กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิบัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์การเลือกตั้งในแง่หนึ่งจึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดการบูรณาการทางสังคม (Social integration) และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีสิทธิหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทางการเมืองและสังคม ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจกรรมของพลเมือง (Civic duty) ที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกลมกลืนทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันในที่สุด

ปัจจัยด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง

Almond and Sidney Verba (1965, อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2556) แบ่งสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ดังนี้

1. วัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบ (Parochial political culture) เป็นลักษณะสังคมที่ประชาชนไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ทั้งนี้ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองและไม่คิดว่าตนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ นอกจากนี้ ในสังคมดังกล่าวถือว่าการเมืองการปกครองจะอยู่นอกเหนือการควบคุมของตน ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองแบบนี้มักปรากฏในสังคมดั้งเดิมที่มีคนจำนวนน้อย สังคมไม่ซับซ้อน ซึ่งอำนาจการปกครองจะอยู่ที่หัวหน้าฝ่ายเท่านั้น

2. วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject political culture) เป็นลักษณะสังคมที่เริ่มมีการพัฒนาขึ้นมา ประชาชนเริ่มเรียนรู้ระบบการเมืองการปกครองมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองโดยทั่วไป และเริ่มมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้สนใจเข้าร่วมในทุกด้าน มักจะเข้าร่วมเพียงบางด้านเท่านั้น

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant political culture) เป็นลักษณะที่สังคมได้ รับการพัฒนาแล้ว ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองและเริ่มต้นตัวในสิทธิ เสรีภาพและหันมา สนใจการเมืองมากขึ้น มีการรับรู้ในเรื่องอำนาจรัฐและยอมรับในอำนาจนั้น ในสังคมดังกล่าวประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด

ปัญหาการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่สำคัญในระบบประชาธิปไตยภายใต้หลักการการมีส่วนร่วม ทางการเมือง แต่สำหรับประเทศไทยที่มีการเลือกตั้งนับตั้งแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 สถานการณ์ทางการเมืองไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยยังขาดการพัฒนาและกลายเป็น ปัญหาใหญ่ในเชิงโครงสร้างอำนาจทางการเมือง ดังที่ปรากฏให้เห็นจากบริบทการเมืองไทยที่ถูกครอบงำ ด้วยอำนาจที่มองไม่เห็นผ่านการรัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่ก่อให้เกิดการหยุดชะงัก ของประชาธิปไตย รวมถึงปัญหาอื่น ๆ ที่แวดล้อมสภาพการเมืองไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน สังคม และยึดเยื้อมาจนถึงการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ที่อยู่ภายใต้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง โฉพาร ถิ่นบางเตียว และนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2560) ได้อธิบาย ปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงว่าเป็นพฤติกรรมทุจริตการเลือกตั้งโดยใช้เงินแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง หรือการเสนอสิ่งตอบแทนในรูปแบบผลประโยชน์หรือทรัพย์สินต่าง ๆ หรืออาจเป็นการสัญญาว่าจะให้ ทรัพย์สินสิ่งตอบแทนแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง คนใดหรือพรรคการเมืองใดในเขตเลือกตั้งนั้น การซื้อเสียงมีหลายวิธีแตกต่างกันไปตามภูมิภาคและ ท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งการซื้อผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือซื้อคู่แข่ง โดยการที่ผู้สมัครเสนอเงินไขต่าง ๆ แก่คู่แข่งชั้น เพื่อไม่ให้ลงสมัครแข่งขันกับตน การซื้อบุคคลที่มีอิทธิพลหรือมีความนิยมในหมู่ชาวบ้านรวมทั้งครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ หรือผู้นำชุมชน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้น ๆ ลงคะแนนเสียง ให้แก่ตน โดยพฤติกรรมดังกล่าวนี้แม้จะผิดทั้งในมุมมองกฎหมายและจริยธรรมทางการเมือง แต่พบว่า ไม่สามารถขจัดให้หมดไปได้ ยังแทรกซึมอยู่ภายในสภาพสังคมไทยทุกระดับชั้น โดยเฉพาะการเลือกตั้ง ครั้งนี้ ที่มีความเชื่อมโยงของการใช้เงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อหวังคะแนนนิยม ในขณะที่รัฐบาลมีการใช้ งบประมาณอุดหนุนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐก่อนหน้าการเลือกตั้ง ทำให้หลายฝ่ายตั้งข้อสังเกต ได้ว่าเป็นความพยายามซื้อเสียงทางอ้อมให้กับพรรครัฐบาล เช่นเดียวกับบริบทภายในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ยังพบว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ยังมีปัญหาการซื้อสิทธิ์ ขายเสียงอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่อนทำลายรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยอย่างรุนแรง

2. ปัญหาความพยายามในการสืบทอดอำนาจของกลุ่มอำนาจเก่า กลุ่มอำนาจเก่าสำหรับการสืบทอดอำนาจที่มีความมุ่งหวังครอบครองพื้นที่ทางการเมืองนั้น มีตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่น และระดับชาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์โยงใยเป็นเครือข่ายในการสนับสนุนหรือพึ่งพาอาศัยกันของนักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์แต่ละแห่ง สำหรับพื้นที่จังหวัดสระแก้วที่มีความเด่นชัดในเรื่องของการเป็นตระกูลการเมืองที่มักมีบทบาทในการเมืองระดับชาติอยู่เป็นประจำนั้น ในความสัมพันธ์ของอำนาจท้องถิ่นนั้น มีการให้บุคคลในตระกูล บุคคลใกล้ชิดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนเกิดเป็นการรักษาฐานที่มั่นของคะแนนเสียงภายในจังหวัด ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทุกครั้งบทบาทของตระกูลการเมืองจะมีส่วนสำคัญในการเป็นฐานเพื่อสร้างคะแนนนิยมให้กับตน จนเกิดเป็นความพยายามในการสืบทอดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มอำนาจเก่าผ่านบุคคลภายในครอบครัว หากไม่มีคนภายในครอบครัวก็จะใช้การส่งบุคคลใกล้ชิดเพื่อลงสมัครแทน และหวังรักษาฐานอำนาจไว้ให้มั่นคง แม้ในการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2562 ที่เกิดการแบ่งแยกขั้วอำนาจอย่างชัดเจน แต่เป็นบุคคลภายในกลุ่มอำนาจเก่าที่ลงสมัครภายใต้สังกัดใหม่ รวมถึงความพยายามในการสืบทอดอำนาจผ่านบุคคลใกล้ชิดของกลุ่มอำนาจเก่าเอง โดยปัญหาดังกล่าวนี้ทำให้การเมืองภายในจังหวัดไม่มีการผลัดเปลี่ยนขั้วอำนาจที่จะขึ้นมาบริหารท้องถิ่นและถูกผูกมัดไว้กับกลุ่มเดิม

3. ปัญหาอิทธิพลการเมืองท้องถิ่นผู้ขาด จากความพยายามในการสืบทอดอำนาจของกลุ่มอำนาจเก่า โดยการสร้างระบบเครือข่ายการเมืองกับการเมืองในระดับท้องถิ่นผ่านองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมักมีการผูกขาดของผู้บริหารหรือนักการเมืองอยู่กับกลุ่มบุคคลเดียว โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นจึงกลายเป็นการที่มีกลุ่มบุคคลชนชั้นนำท้องถิ่นเข้าปกครองเพียงกลุ่มเดียวในการตัดสินใจกับการจัดสรรอำนาจและผลประโยชน์ของท้องถิ่นให้กับการสร้างเครือข่ายของตนให้มั่นคงมากกว่า และจะพยายามรวบอำนาจทุกอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ท้องถิ่นไว้ที่ตนและเครือข่ายตนเอง เช่น การประมูลจัดซื้อจัดจ้าง การเอื้องานก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทำให้อำนาจต่อรองทางสังคมมากกว่าประชาชนทั่วไป ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายกับข้าราชการ หน่วยราชการในพื้นที่ เพื่อสร้างฐานอำนาจนำไปสู่การมีอิทธิพลในพื้นที่และผู้ขาดอำนาจการเมือง เป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่น

จากปัญหาที่ได้อธิบายไว้นั้น ถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ระบบการเลือกตั้งภายใต้ระบอบประชาธิปไตยพัฒนาไปได้ไม่ต่อเนื่อง เพราะการเมืองในระดับจังหวัดยังคงเกิดปัญหาขึ้นและเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของสถาบันทางการเมืองด้วยเช่นกัน ยังคงมีความพยายามในการสืบทอดอำนาจทั้งในระดับท้องถิ่น รวมถึงความพยายามในการสืบทอดอำนาจของกลุ่มอำนาจเก่า (อำนาจนิยม) หรืออนุรักษนิยม จนเป็นการสะสมทุนในการหาเหตุผลเพื่อนำไปสู่การรัฐประหารของกลุ่มทหารในที่สุดนับเป็นปัญหาใหญ่ที่ขัดขวางการพัฒนาและการดำรงอยู่ของประชาธิปไตยอย่างรุนแรง

2.2 ฐานแนวคิดพรรคการเมือง

สถาบันทางการเมืองในนามพรรคการเมือง เป็นกลุ่มองค์การที่ถือเป็นองค์การที่เป็นทางการ ภายใต้อุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ความคิดจิตวิญญาณและความเชื่อทางการเมืองเช่นเดียวกัน โดยมีในลักษณะที่มุ่งเป้าประสงค์ไปสู่ความต้องการในความพยายามกำหนดทิศทางการอำนาจและจัดการผลประโยชน์ในทางการเมืองปกครอง ตลอดจนการมีอำนาจในการจัดการนโยบายสาธารณะ อีกทั้งยังมุ่งที่จะเข้ามาสู่ผู้ควบคุมบริหารอำนาจบริหารประเทศ ลักษณะการขับเคลื่อนพรรคการเมืองในประเทศไทย มีความแตกต่างกันภายใต้อุดมการณ์หรือจุดยืน “ฝ่ายซ้าย” หรือ “ฝ่ายขวา” ซึ่งนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่อาจขัดแย้งกันทางอุดมการณ์ แม้แต่การขัดแย้งทางพฤติกรรม นับแต่อดีตที่พรรคการเมืองของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นภายหลังการปฏิวัติของคณะราษฎรจนมาถึงปัจจุบัน การครอบงำกิจกรรมและการดำเนินภารกิจของพรรคการเมืองอาจไม่ได้ดำเนินแนวทางตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างสะดวกเรียบร้อยมากนักด้วยปัจจัยหลายสาเหตุ ดังนั้นการถือกำเนิดของพรรคการเมืองในปัจจุบันภายใต้กฎหมายใหม่จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาในแง่ความมุ่งหวังที่แท้จริงของพรรคการเมือง

หยุด แสงอุทัย (2517) คำว่า “พรรคการเมือง” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Political party” และภาษาฝรั่งเศสว่า “Partie politique” และเยอรมันว่า “Politische partai” ซึ่งเป็นคำที่มาจากรากเหง้าอันเดียวกันคือมาจากภาษาลาติน คำว่า Pars ซึ่งแปลว่า “ส่วน” พรรคการเมืองจึงหมายความว่า “ส่วน” ของราษฎรทั้งหมดในประเทศ กล่าวคือหมายถึงการที่ราษฎรแบ่งแยกออกไปเป็นส่วนๆ ตามความคิดเห็นประโยชน์ได้เสียทางการเมือง ฯลฯ

พรรคการเมือง (Political party) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะพรรคการเมืองเป็นเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐบาลทำหน้าที่บริหารปกครอง พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความชอบธรรมในการเลือกตั้งตัวแทนในรูปแบบการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้ได้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ของสังคม แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า พรรคการเมืองจะมีเฉพาะการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น เพราะพรรคการเมืองในระบอบการปกครองที่มีเพียงแต่รัฐธรรมนูญประคับประคอง และหน้าที่ของพรรคการเมืองแต่ละระบอบอาจมีความแตกต่างหลากหลายกันไป (จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, 2549)

วิสุทธ์ โภธิ์แทน (2544) ให้คำนิยามพรรคการเมืองว่าหมายถึง กลุ่มบางคนที่มีความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกัน รวมกันจัดตั้งเป็นรากฐานที่มีการจัดองค์กรที่แน่นอนชัดเจน มีการกำหนดทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญในการปกครองและบริหารประเทศในด้านต่างๆ มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง พยายามเข้าไปมีหรือมีส่วนร่วมในอำนาจรัฐจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ

ทินพันท์ นาคะตะ (2543) ได้ให้ความหมายพรรคการเมือง คือ กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและในการบริหารประเทศ ด้วยการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง โดยมุ่งหวังที่จะได้เป็นรัฐบาลหรือเสียงข้างมากในรัฐสภา

Carl J. Fredrich (อ้างถึงในวิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, 2554) ให้ความหมายพรรคการเมือง คือ การรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มั่นคงเพื่อการเป็นรัฐบาลและเพื่อรักษาสถานอำนาจของการเป็นรัฐบาล

Herman Finer (อ้างถึงในวิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, 2554) ให้ความหมายพรรคการเมือง คือ การตกลงร่วมใจกันของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักการปกครองของรัฐนั้น ๆ เพื่อนำหลักการดังกล่าวไปปฏิบัติให้บรรลุผล

Austin Ranney and Winmore Kendall (อ้างถึงในวิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, 2554) ได้ให้ความหมายพรรคการเมือง คือ การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายเพื่อชัยชนะของการเลือกตั้งในการเป็นรัฐบาล

สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 มาตรา 4 บัญญัติถึง “พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

คุณสมบัติพรรคการเมือง

เนื่องจากการจัดตั้งของพรรคการเมืองจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นองค์การทางการเมืองที่มุ่งสร้างประชาธิปไตยภายใต้คุณธรรมที่หลากหลาย คุณสมบัติพรรคการเมืองหรือองค์ประกอบขององค์กรที่เรียกว่าพรรคการเมือง จึงเหมือนเป็นกรอบควบคุมแผนการดำเนินภารกิจทางการเมือง ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1. พรรคการเมืองจะต้องเกิดจากการรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งการรวมตัวในรูปแบบนี้ทำให้เกิดลักษณะของความเป็นองค์กร คือ เป็นการรวมกันอย่างมีหลักเกณฑ์ อาทิ การแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความถนัดและพื้นฐานประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การวางแผนการกำหนดนโยบาย การกำหนดเป้าหมายขององค์กร สายงานการบังคับบัญชา การจัดทำกฎระเบียบหรือข้อบังคับพรรคไว้โดยสมาชิกต่างยอมรับร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในที่สุด

2. การรวมตัวของบุคคลนั้นจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เป็นการบังคับขู่เข็ญ เพื่อให้ได้สมาชิกเพียงพอต่อการตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามกติกาสังคมการเมืองนั้นได้วางหลักเกณฑ์ไว้

3. การรวมกลุ่มของบุคคลที่กล่าวมานั้น จะต้องมีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อาจจะมีความขัดแย้งกันแต่ก็ต้องไม่ถึงกับมีแนวคิดตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง เพราะหากมีแนวคิดที่แตกต่างกันขนาดนั้นจะไม่เป็นการรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เพราะกลุ่มบุคคลที่มาพร้อมกันจัดตั้งพรรคจะต้องเป็นกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดหลักที่เหมือนกัน เห็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันมากที่สุด

4. เป้าหมายหลัก คือ ความปรารถนาที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองหรือเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ โดยจะต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ตามระบบสังคมการเมืองเพื่อให้สามารถเป็นแกนนำหรือร่วมจัดตั้งรัฐบาลในฐานะตัวแทนผู้ใช้อำนาจรัฐโดยชอบธรรม ทั้งนี้เพื่อที่จะได้มีอำนาจในการบริหารประเทศให้เป็นไปตามนโยบายหรือแนวคิดของกลุ่มและ/หรือพรรคตน แต่หากยังไม่มีโอกาสจัดตั้งรัฐบาล เนื่องจากมีจำนวนเสียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากเพียงพอหรือไม่ได้รับเชิญเข้าร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลผสม (Coalition government) ก็ทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของรัฐบาล และชี้แนะให้รัฐบาลเห็นข้อผิดพลาดบกพร่องในการทำงานเพื่อให้รัฐบาลไปดำเนินการแก้ไขต่อไป

5. พรรคการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย (Representative democracy) จำเป็นที่จะต้องมีการคัดสรรบุคคลเพื่อทำหน้าที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนประชาชน เพราะลำพังเพียงการมีกลุ่มและ/หรือคณะบุคคลที่มีแนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ร่วมกันเท่านั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้การดำรงอยู่ในฐานะพรรคการเมืองนั้นสมบูรณ์ เพราะการเลือกตั้งเป็นวิถีทางที่จะทำให้พรรคการเมืองสามารถที่จำแนกแนวคิดที่พรรคตนมีไปปฏิบัติในฐานะรัฐบาล หรือทำหน้าที่อีกด้านหนึ่งในการตรวจสอบและ/หรือควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล การคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งนั้น ถือได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของพรรคการเมืองที่แตกต่างจากการรวมกลุ่มเป็นสมาคม ชมรม หรือองค์กรอื่น เนื่องจากองค์กรอื่นเหล่านี้มีลักษณะเป็นการรวมตัวของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งมีได้มีเป้าหมายในการเข้าไปแย่งชิงอำนาจรัฐหรือการจัดตั้งรัฐบาล จึงไม่มีการส่งบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้ง

หน้าที่ของพรรคการเมือง

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ (2520) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน
2. เป็นแหล่งรวมประชาชนที่มีสิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้งเข้าเป็นกลุ่มก้อน เพื่อให้เกิดความผูกพันต่อกันด้วยความมุ่งหวังจะทำให้งานทางการเมืองดำเนินไปอย่างถูกต้องและได้ผล และทำผลให้เกิดพลังทางการเมือง

3. กระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองด้วยวิธีการเสนอตัวผู้ที่มีชื่อเสียงลงสมัครรับเลือกตั้ง จัดตั้งสโมสรหรือจัดให้มีชมรมต่าง ๆ รวมทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ โดยหวังที่จะสร้างความสนใจทางการเมือง
4. ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปด้วยการแจกจ่ายเอกสาร แสดงสุนทรพจน์และใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ
5. กำหนดพื้นฐานหรือหลักเกณฑ์ในการที่จะทำให้กลุ่มต่าง ๆ ของประชาชนสามารถร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยเฉพาะการรวมกันเช่นนี้จะเห็นได้ชัดในรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งพรรคการเมืองมีส่วนช่วยให้คนจำนวนมากได้เห็นพ้องกันในปีปัญหาต่าง ๆ ยอมรับในเรื่องทางออกแห่งปัญหาและเสนอตัวผู้ที่จะแก้ปัญหา
6. พรรคการเมืองมีบทบาทในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และการเลือกตั้งจะเป็นเรื่องผ่อนคลายความตึงเครียดและความต้องการของประชาชน
7. พรรคการเมืองเน้นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงต่อประชาชนในการรณรงค์หาเสียง
8. พรรคการเมืองมีส่วนในการคั่นห้ามติมหาชน และการที่ทำให้ประชาชนสนับสนุนนโยบายหรือความคิดเห็นใด ๆ นั้น เท่ากับเป็นการส่งเสริมความยินยอมพร้อมใจของประชาชนในปีปัญหาต่าง ๆ
9. มีส่วนแสวงหาผู้สมัครรับเลือกตั้งและฝึกฝนอบรมคนเหล่านี้เพื่อเป็นผู้แทนราษฎร
10. นำเอานโยบาย/แผนการและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปชี้แจงประชาชนทราบ
11. เป็นกลไกที่รับภาระในงานทางการเมืองและพร้อมที่จะดำเนินการทางการเมือง
12. เมื่อใดได้รับเสียงข้างมากก็จะทำหน้าที่เป็นรัฐบาล และเมื่อใดได้รับเสียงข้างน้อยก็จะเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เป็นเครื่องมือถ่วงดุลอำนาจของผู้ที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งไม่ให้หลงหรือหลงในอำนาจ
13. พรรคการเมืองเป็นผู้รักษาผลประโยชน์ของชาติด้วยการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบความเป็นไปของประเทศ ด้วยการนำนโยบายที่ประชาชนรับรองแล้วไปปฏิบัติด้วยการวางแผน และปฏิบัติตามแผนอย่างมีเหตุผล
14. พรรคการเมืองเชื่อมโยงช่องว่างทางเศรษฐกิจและทางภูมิศาสตร์ (ภูมิภาคนิยม) ทำให้ส่วนต่างๆ ของประเทศเข้ามารวมกันได้
15. พรรคการเมืองมีหน้าที่จะต้องหาข้อประนีประนอมต่าง ๆ เพื่อกำหนดไว้ในนโยบายของชาติ ทำให้ความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับผล คือ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
16. เป็นช่องทางที่มติมหาชนสามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจน

เข้มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง (2553) อธิบายว่า แม้หน้าที่ของพรรคการเมืองจะมีอยู่หลายประการ แต่อาจแยกหน้าที่หลักของพรรคการเมืองออกเป็นสองประการใหญ่ ๆ หน้าที่อื่น ๆ นั้นเพียงแต่แยกย่อยออกจากหน้าที่หลักทั้งสองประการนี้เท่านั้น หน้าที่ของพรรคการเมือง คือ

1. พรรคการเมืองเป็นตัวกลางเชื่อมความต้องการและบทบาทของประชาชนกับรัฐบาล ลำพังประชาชนแต่ละคนนั้นย่อมไม่มีอิทธิพลต่อรัฐบาล หากแต่ถ้าประชาชนที่มีความเห็นตรงกันมารวมตัวกันเข้า ทำความคิดเห็นของตนให้เป็นปึกแผ่นเป็นนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อเสนอต่อประชาชนคนอื่น ๆ พิจารณาเลือกตั้งพรรคของตน ความต้องการของประชาชนจึงจะมีน้ำหนักขึ้น พรรคการเมืองจะเป็นผู้รวบรวม คัดเลือก และส่งผ่านประเด็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ของประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นฐานเสียงของตนเข้าสู่การพิจารณาของรัฐ และผลักดันให้รัฐบาลนำความต้องการดังกล่าวไปปฏิบัติ ทำให้รัฐบาลมีโอกาสได้สื่อสารกับประชาชนผ่านตัวกลาง นอกจากนี้ในแง่ตัวกลางเชื่อมบทบาทของประชาชนกับรัฐบาล พรรคการเมืองยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมือง โดยคัดเลือกผู้มีความสามารถมาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อชิงชัยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐบาลแทนประชาชนส่วนใหญ่ โดยในหน้าที่นี้พรรคการเมืองต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ด้านการเมืองการปกครองประเทศด้วย

2. พรรคการเมืองเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมือง หากพรรคการเมืองสามารถชนะการเลือกตั้งได้เสียงข้างมากในรัฐสภา และจัดตั้งรัฐบาล พรรคการเมืองย่อมเป็นผู้กำหนดกฎหมายตามความประสงค์ของประชาชน และนำกฎหมายนั้นไปบังคับใช้ พรรคการเมืองกลายเป็นผู้นำความต้องการของประชาชนมาปฏิบัติให้เกิดผลด้วยตนเอง นอกจากนี้การใช้อำนาจพรรคการเมืองยังหมายรวมถึงการที่พรรคการเมืองเป็นฝ่ายค้านที่คอยตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายรัฐบาล โดยการตั้งกระทู้ถาม พิจารณากลับกรองร่างพระราชบัญญัติ รวมทั้งการเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล

วิทยา ชินบุตร (2553) (อ้างถึงใน สรรพพิชัย พิทยาธรเลิศ, 2555) กล่าวถึงหน้าที่ของพรรคการเมืองได้แก่

1. การส่งตัวแทนเข้ารับสมัครรับเลือกตั้ง (Representative) พรรคการเมืองช่วยคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากจำนวนผู้สนใจในการเมืองหลาย ๆ คน จะเห็นว่าพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงและมีแนวโน้มในการชนะเลือกตั้ง มักมีผู้สนใจสมัครเข้าเป็นตัวแทนของพรรคกันมาก พรรคการเมืองต้องคัดเลือกว่าจะส่งบุคคลใด โดยทั่วไปตามหลักการประชาธิปไตยผู้สมัครอาจไม่สังกัดพรรคการเมืองใด ๆ ก็ได้ คือสมัครในนามอิสระ (Independent) แต่ในปัจจุบันนี้ผู้สมัครอิสระมีน้อย ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย

2. ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคได้รับเลือกตั้งเข้ามาจำนวนมากจนได้รับเสียงข้างมากในสภาฯ ก็ต้องทำหน้าที่จัดตั้งรัฐบาล (Government) หรือเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลบริหารราชการประเทศต่อไปตามแนวนโยบายของพรรคที่ได้แถลงไว้ต่อประชาชน

3. ถ้าพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นเสียงข้างน้อยในสภาและไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ จะต้องทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน (Opposition) คอยควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล ด้วยวิธีการช่วย ก่อให้เกิดการออกกฎหมาย ควบคุมงบประมาณการตั้งกระทู้ถาม หรือเสนอญัตติ ไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี เป็นรายบุคคลหรือคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ

4. พรรคการเมืองจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้คอยประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มกดดัน (Pressure groups) กลุ่มผลประโยชน์ (Interest groups) กับรัฐบาล เพราะกลุ่มเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีแนวนโยบายสอดคล้องกันกับกลุ่มของตนให้ได้รับ ชัยชนะในการเลือกตั้งเพื่อที่จะได้เป็นรัฐบาลและช่วยรักษาผลประโยชน์ให้กับพวกตน

5. เชื่อมสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน พรรคการเมืองย่อมมีสมาชิกอยู่ตามที่ต่าง ๆ กัน กิจกรรมในทางการเมืองมีอยู่เป็นประจำ พรรคต้องทำหน้าที่ชี้แจงข้อนโยบายของรัฐบาลประกอบกับ ความคิดเห็นหรือท่าทีของพรรคต่อนโยบายนั้น ๆ ทำให้มีประชาชนกับรัฐบาลมีการติดต่อรับทราบเรื่อง รวบรวมต่าง ๆ ทั้งจากรัฐบาลไปยังประชาชนและจากประชาชนไปยังรัฐบาล เช่น ในรูปของความประสงค์ ต่าง ๆ ที่ต้องการให้รัฐบาลตอบสนอง

6. ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองของประเทศโดยให้การอบรมศึกษา ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน (Political socialization) เช่น การแจกจ่ายเอกสาร การกล่าวปราศรัยและ ใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ ส่งข่าวให้ประชาชนได้รับทราบความเป็นไปของบ้านเมืองในแนวทางที่ถูกต้องที่ควร

7. จัดแถลงนโยบายของพรรคให้ประชาชนได้ทราบ เพื่อที่ประชาชนจะได้นำไปพิจารณาศึกษา ประกอบการตัดสินใจในการที่จะให้ความสนับสนุนพรรคด้วยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคก็ดี หรือลงคะแนน เสียงเลือกตั้งให้ก็ดี

ไพฑูริย์ โปธิสว่าง (2561) ได้จำแนกหน้าที่ของพรรคการเมืองโดยสรุปได้ ดังนี้

1. หน้าที่ที่จะให้การศึกษาด้านการเมือง (Political education) แก่ประชาชน หน้าที่นี้ถือว่าสำคัญ ยิ่งในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ซึ่งพรรคการเมืองยิ่งทำให้ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เข้าใจว่า ประชาธิปไตยคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร วิธีทางประชาธิปไตยมีอยู่อย่างไร ประชาชนจะได้รับ การคุ้มครองผลประโยชน์จากพรรคการเมืองอย่างไร ซึ่งพรรคการเมืองทุกพรรคย่อมมีโครงการ (Program) หรือนโยบาย (Policy) ของพรรคซึ่งได้ประกาศให้ประชาชนทราบถึงแนวทางความคิดเห็นและประโยชน์ได้ เสียทางการเมืองของประชาชน รวมทั้งการโฆษณาชวนใจประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมของทางพรรคเข้าเป็น สมาชิกพรรค ตลอดจนลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคในเมื่อถึงฤดูกาลเลือกตั้ง หรือ แม้แต่หลังการเลือกตั้งพรรคการเมืองจะต้องรายงานกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมืองให้ประชาชนทราบ ซึ่งจะทำให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองอยู่เสมอ ในการให้การศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชนพรรคการเมืองอาจจะ

ใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การประชุมสมาชิก การอภิปราย การชุมนุมสาธารณะ หรืออาจจะเดินขบวนเพื่อแสวงหาความพร้อมเพรียงของสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น

2. หน้าที่เพื่หานักผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองมีหน้าที่เพื่หานักบุคคลเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค ในประเทศที่พรรคการเมืองยังไม่เป็นปีกแผ่น เช่น ในประเทศไทย ประชาชนจะให้ความสำคัญแก่ตัวผู้สมัครเป็นสำคัญพอ ๆ กับการให้ความสำคัญแก่ตัวผู้นำพรรค (Party leader) ในประเทศที่พรรคการเมืองมีความเป็นปีกแผ่น ประชาชนย่อมลงคะแนนเสียงให้แก่พรรคการเมือง ซึ่งเขานิยมในนโยบายของพรรคการเมือง และนโยบายนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ของเขา เช่น พรรคกรในประเทศอังกฤษจะเลือกพรรคแรงงาน (Labor party) หรือประชาชนในกรุงเทพฯ (ในปี 2537) จะนิยมเลือกพรรคพลังธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร เป็นต้น ฉะนั้นเมื่อประชาชนนิยมชมชอบในนโยบายของพรรคแล้ว พรรคก็มีความเป็นอิสระในการคัดเลือกเพื่หานักผู้สมัครเพื่อให้ประชาชนเลือกในทำนองที่เรียกว่า “พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค”

3. หน้าที่สำรวจตรวจสอบมติสาธารณะ (Public opinion) หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญของพรรคการเมือง เพราะความนิยมชมชอบของประชาชนไม่ได้คงที่ แต่จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พรรคการเมืองจึงต้องตรวจสอบความนิยมพรรคและความคิดเห็นของราษฎรอยู่เสมอ เพื่อจะได้กำหนดรายละเอียดของนโยบายของพรรคการเมืองให้ตรงตามความต้องการของประชาชน

4. หน้าที่ของพรรคการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล

4.1 ในกรณีที่มีหลายพรรคร่วมจัดตั้งรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสม (Coalition government) พรรคการเมืองต่างมีหน้าที่ประสานความสามัคคีระหว่างสมาชิกของพรรคร่วมรัฐบาลด้วยกัน ด้วยการไม่แสดงความแตกแยกทางการบริหาร ทางความคิดเห็นเห็นปรากฏเป็นความวุ่นวายในพรรคร่วมรัฐบาล และส่งผลถึงเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศ หากเกิดความวุ่นวายแตกแยกรุนแรงถึงขั้นขับพรรคร่วมรัฐบาลพรรคหนึ่งพรรคใดออก หรือพรรคใดพรรคหนึ่งขอถอนตัวออก อาจส่งผลให้เกิดการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีหรือต้องมีการยุบสภา

4.2 ในกรณีเป็นพรรคฝ่ายค้าน (Opposition party) ต้องทำหน้าที่คัดค้านรัฐบาลหรือตรวจสอบการดำเนินงานที่การบริหารงานของรัฐบาล เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลโดยอาศัยวิถีทางประชาธิปไตย

5. หน้าที่พรรคการเมืองในการสร้างผู้นำทางการเมืองพรรคการเมือง จะคัดเลือกสมาชิกพรรคให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคหรือบุคคลชั้นนำของพรรค (คณะกรรมการบริหารพรรค) หากพรรคได้เป็นรัฐบาลบุคคลเหล่านี้ย่อมได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี และจะได้รับการราชการแผ่นดินประสานกับข้าราชการประจำ เรียงรู้ความเจตจำนงของข้าราชการประจำอันจะก่อให้เกิด

ความรอบรู้ ชำนาญในการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ จึงเป็นการฝึกฝนสมาชิกพรรคให้เป็นผู้นำไปในตัว ในกรณีที่พรรคเป็นพรรคฝ่ายค้าน พรรคย่อมกำหนดตัวบุคคลชั้นผู้นำของพรรคเป็นรัฐบาลเงา (Shadow cabinet) เพื่อติดตามศึกษาการทำงานของกระทรวงต่าง ๆ ที่ตนถนัด และจะนำความรู้เหล่านั้นเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ในโอกาสที่พรรคตนได้เข้าบริหารราชการแผ่นดินเป็นพรรครัฐบาล

6. หน้าที่ของพรรคการเมืองในการที่จะควบคุมให้สมาชิกอยู่ในระเบียบวินัย เป็นหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งของพรรคการเมือง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในสภาผู้แทนฯ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เป็นเอกภาพอันหนึ่งอันเดียวกัน

ระบบของพรรคการเมือง

ระบบพรรคการเมืองเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ อาจจะแบ่งออกได้เป็น 3 ระบบ คือ

1. ระบบพรรคการเมืองพรรคเดียว (Single – party system) ระบบพรรคการเมืองพรรคเดียวนี้อาจพบในรัฐเดี่ยวหรือรัฐเดี่ยวที่มีพรรคการเมืองอยู่เพียงพรรคเดียว เมื่อมีการเลือกตั้งประชาชนก็จะเลือกตั้งคนเท่านั้น ไม่มีโอกาสในการเลือกพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรคได้อย่างพรรคการเมืองในประเทศเยอรมนีและอิตาลี สมัยก่อนมีพรรคนาซีและพรรคฟาสซิสต์หรือในปัจจุบันก็มีพรรคคอมมิวนิสต์ ในประเทศที่มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ แต่ประเทศที่มีพรรคการเมืองพรรคเดียวขึ้นเป็นรัฐบาลมีได้หมายความว่าประเทศนั้นเป็นประเทศเผด็จการเสมอไป เช่น ประเทศอินเดีย ญี่ปุ่น ซึ่งมักจะมีพรรคการเมืองพรรคเดียวจัดตั้งรัฐบาลหลายสมัยคือ เมื่อมีการเลือกตั้งคราวใดพรรคการเมืองพรรคเดิมก็มักจะได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภามากที่สุด ส่วนพรรคเล็กพรรคน้อยนั้นมีเหมือนกัน แต่ได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่สภาน้อยมาก ตามตัวอย่างที่ว่านี้ประเทศอินเดียหรือประเทศญี่ปุ่นก็ได้เป็นการปกครองด้วยเผด็จการ อย่างอินเดียอาจจะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าหลาย ๆ ประเทศในแถบเอเชียเสียอีก

2. ระบบสองพรรค (Two – party system) ระบบพรรคการเมืองแบบสองพรรคนี้อาจพบในประเทศที่ใช้ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งในประเทศนั้นจะมีพรรคการเมืองเพียงสองพรรคใหญ่เท่านั้นที่หมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันจัดตั้งรัฐบาลจากการเลือกตั้งของประชาชนคือ ในสองพรรคนั้นถ้าพรรคใดได้เสียงข้างมากในสภา พรรคนั้นก็มีสิทธิจัดตั้งรัฐบาลจะเห็นได้ว่าจะให้พรรคใดจัดตั้งรัฐบาลขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนในประเทศ

3. ระบบพรรคการเมืองหลายพรรค (Multi-party system) ระบบพรรคการเมืองหลายพรรคปรากฏอยู่ในประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย หลายประเทศที่มีพรรคการเมืองหลายพรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่สภาจำนวนใกล้เคียงกัน ไม่มีพรรคใดพรรคหนึ่งได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภาเกินกึ่งของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด จึงทำให้มีความจำเป็นต้องจัดตั้งแบบผสม เมื่อรัฐบาลผสมหลายพรรคทำให้

รัฐบาลขาดเสถียรภาพอยู่ได้ไม่นาน เพราะต่างพรรคก็จะดึงผลประโยชน์ให้กับพรรคการเมืองของตนเอง ก็แสดงว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมืองที่เป็นของประชาชนทั้งประเทศ แต่พรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลกลับไปแย่งกันเอง เพราะพรรคการเมืองหลายพรรคผสมกันจัดตั้งรัฐบาลนี้แหละจึงทำให้รัฐบาลไม่อยู่ครบเทอม ทำให้ประชาชนเบื่อกับระบบการเมืองที่รัฐบาลแย่งผลประโยชน์กันเอง แต่อย่างไรก็ตามระบบหลายพรรคนี้ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสามารถเลือกผู้แทนที่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกับตนได้มากที่สุด แต่รัฐบาลจะอ่อนแอพรรคการเมืองในลักษณะนี้มักจะพบในประเทศประชาธิปไตยที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย เป็นต้น

2.3 ฐานแนวคิดกลุ่มผลประโยชน์

สังคมการรวมตัวก่อกำเนิดของโครงสร้างทางการเมืองที่แข็งแรง การตั้งมั่นของอุดมการณ์ และระบบนโยบายของสถาบันทางการเมือง เกิดจากการผลักดัน แรงกดดัน และข้อเรียกร้องของกลุ่มองค์กร ชุมชน สมาคมทั้งที่เป็นรูปแบบทางการ และรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ บ้างสามารถดำรงตนให้เกิดความแข็งแรงในอำนาจซึ่งนำไปสู่การเจรจาต่อรอง บ้างเป็นองค์กรเฉพาะกิจ บ้างถูกมองว่าเป็นชนชั้นนำที่ครอบงำการเมือง โดยจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการของตนและพวกพ้อง คาดหวังผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในบางครั้งกลุ่มเหล่านี้ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่มสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าระบบความเป็นอิสระในการบริหารงานมักเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของกลุ่มทุน หรือผู้สนับสนุนอยู่บ่อยครั้ง กลุ่มผลประโยชน์จึงมีความสำคัญและปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูง

นิยามความหมาย

จุมพล หนิมพานิช (2542) อธิบายว่า กลุ่มผลประโยชน์ (Interest group) หมายถึง กลุ่มคนที่มีผลประโยชน์ทางการเมืองเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ถ้าสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวได้ก่อตั้งองค์การ (หรือกลุ่มที่มีการจัดระเบียบโครงสร้างอย่างดี) ขึ้นมาที่จะช่วยให้พวกเขาเองได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่พวกเขาได้ตั้งใจไว้บรรลุผล

สุขุม นवलสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์ (2542) กล่าวว่า กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มของบุคคลที่รวมกันเพราะมีอาชีพหรือมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และมีความต้องการที่จะให้นโยบายของรัฐบาลสนองต่อความต้องการของกลุ่มคน การรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์มีลักษณะคล้ายคลึงกับการรวมกันเป็นพรรคการเมือง ความแตกต่างของกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองอยู่ตรงที่พรรคการเมืองต้องการเป็นรัฐบาลเพื่อกำหนดนโยบายเสียเอง ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ไม่ต้องการเป็นรัฐบาลเอง แต่ต้องการให้รัฐบาลมีนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม

อภิญา รัตนมงคลมาศ (2545) กลุ่มผลประโยชน์ คือ การรวมกันมาซึ่งเป้าหมายของผลประโยชน์เช่นอุดมการณ์ทางการเมือง วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจร่วมกัน ผลประโยชน์ดังกล่าว กลุ่มผลประโยชน์จะมีบุคคลที่เจาะจงชัดเจนเพื่อเรียกร้อง ให้รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยินยอมปฏิบัติตามสิ่งที่ตนต้องการด้วยการแสดงออกให้ผู้กำหนดนโยบายของรัฐได้รับรู้ถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มและพยายามผลักดันให้วัตถุประสงค์นั้นเกิดนโยบายในการปฏิบัติ

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน และธโรธร ตู๋ทองคำ (2548) กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มทฤษฎีที่กำลังจะเกิดการรวมตัวของบุคคลหรือปัจเจกบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในบางประการและมีพฤติกรรมที่มุ่งใช้อำนาจและอิทธิพลดำเนินกิจกรรมในการบริหารสาธารณะที่มีต่อหน่วยงานรัฐหรือนโยบายสาธารณะ โดยผ่านกระบวนการทางการเมืองกลุ่มผลประโยชน์นั้นมีความหมายแบ่งออกเป็น 2 แนวทางได้แก่ 1) แนวอุดมคติ และ 2) แนวพฤติกรรม

Graham Wootton แห่งมหาวิทยาลัย Tufts สหรัฐอเมริกา ได้อธิบายความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ไว้ว่า กลุ่มผลประโยชน์คือ กลุ่มทุกกลุ่มหรือองค์การทุกองค์การที่แสวงหาอิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะ (Public policy) ตามวิธีทางที่กำหนด ในขณะที่เดียวกันก็ปฏิเสธที่จะรับผิดชอบโดยตรงที่จะปกครองประเทศ กลุ่มผลประโยชน์เป็นของผู้ร่วมทัศนะที่ได้ทำการเรียกร้องต่อกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม และเมื่อใดที่กลุ่มผลประโยชน์นี้กระทำการเรียกร้องข้อเสนอของตน โดยผ่านสถาบันใด ๆ ของรัฐบาลก็ตาม กลุ่มผลประโยชน์นี้จะกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง (Political interest groups) และเมื่อใดที่กลุ่มผลประโยชน์ปฏิบัติการในระดับการเมือง กลุ่มนี้จะถูกเรียกว่ากลุ่มผลักดัน (Pressure groups)

ธนพันธ์ ไฉ่ประกอบทรัพย์ (2557) อธิบายว่า กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดและการดำเนินนโยบาย สาธารณะในต่างประเทศและประเทศไทย นโยบายสาธารณะหลายฉบับสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งต้องการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น นโยบายการอุดหนุนสินค้าเกษตร ได้แก่ อ้อยหรือยางพารา แสดงให้เห็นอิทธิพลที่สำคัญของกลุ่มสมาพันธ์เกษตรกรไร้อ้อยและสวนยางพาราต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย การเกษตรหรือนโยบายประชานิยมในภาคการผลิตอุตสาหกรรม เช่น นโยบายสิทธิพิเศษทางการค้า หรือนโยบายรถคันแรกแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรม มีบทบาทต่อการดำเนินนโยบายอุตสาหกรรมของรัฐบาล และมีบทบาทต่อการกำหนดและดำเนินนโยบายในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทในการกดดันให้รัฐบาลคงนโยบายที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตน เช่น กลุ่มผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่กดดันให้รัฐบาลคงนโยบายพรีเมียมข้าว (Rice premium) และการจำกัดโควตาการส่งออกข้าว (Quota rents) เพื่อผู้ขาดตลาดการส่งออกข้าว

2. กลุ่มผลประโยชน์ร่วมมือกับกลุ่มกดดันในวงการต่างๆ กดดันให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของตนหรือขัดกับอุดมการณ์ของตน เช่น กลุ่มผู้ส่งออกข้าวร่วมมือกับนักวิชาการและ สื่อมวลชนกดดันให้รัฐบาลยกเลิกนโยบายการกีดกันการค้าข้าว (ฟรีเมียมข้าวและการจำกัดโควต้า)

3. กลุ่มผลประโยชน์สนับสนุนนโยบายบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของตนในทางอ้อม หรือไม่ให้ความร่วมมือกับนโยบายของรัฐบาลจนทำให้การดำเนินนโยบายมีอุปสรรค

4. กลุ่มกดดันและกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมมีบทบาทในการสร้างวาระเชิงนโยบาย (Policy agenda) และ กำหนดประเด็นเชิงนโยบาย (Policy issue) เช่น กลุ่มสมาคมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยสามารถสร้างวาระเชิงนโยบายที่ เกี่ยวกับอ้อยและน้ำตาลว่าหนึ่งในประเด็นหลักของอ้อยและน้ำตาลต้องมีการพยุงราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้

ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

Almond & Powell (1966, อ้างถึงใน พฤติศาสตร์ ชุมพล, 2547) ได้แบ่งประเภทกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. กลุ่มผลประโยชน์ของบุคคลที่เคว้างคว้างไร้บรรทัดฐาน (Anomic interest groups) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้จะปะทุขึ้นอย่างค่อนข้างจะกะทันหันตามอารมณ์ เช่น การจลาจล การลอบสังหาร ตลอดจนการเดินขบวนประท้วง การเรียกร้องผลประโยชน์ในรูปแบบลักษณะนี้มักจะเกิดขึ้นในสภาพที่ไม่มีกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งอยู่ในสังคม หรือว่าหากมีก็มีบางกลุ่มที่ถูกปิดกั้นมิให้แสดงออกซึ่งความต้องการ ดังนั้นความไม่พึงพอใจที่ถูกปิดอยู่กดดันไว้จะปะทุออกมาถ้ามีเหตุการณ์เอื้ออำนวยหรือมีผู้ชักนำหรือปลุกกระดมให้เกิดขึ้น การชักนำนี้อาจกระทำโดยผู้ที่อยู่ในอำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ของเขาเองก็ได้ แต่ข้อสำคัญไม่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรแต่อย่างใด

2. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีการจัดตั้ง (Non - associational interest groups) หมายถึง กลุ่มเครือญาติ กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มภูมิภาค กลุ่มสถานภาพ กลุ่มชนชั้น กล่าวคือ เป็นกลุ่มคนที่อาจไม่ได้พบปะกันอย่างสม่ำเสมอ แต่มีความรู้สึกร่วมกัน มีความเชื่อมโยงกันทางจิตใจทางวัฒนธรรมอย่างรู้ใจกันพอสมควร การเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มนี้จะเป็นครั้งคราว โดยผ่านบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือผู้นำ เช่น ผู้นำทางศาสนา ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าของที่ดินหลายคนขอร้องขาราชการชั้นผู้ใหญ่หรือรัฐมนตรีให้พิจารณาไม่ขึ้นภาษีที่ดิน โดยที่การขอร้องนี้เกิดขึ้นเมื่อเล่นกอล์ฟด้วยกัน

3. กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นสถาบัน (Institutional interest groups) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้จะเป็นองค์กรที่เป็นทางการ (Formal organizations) เช่น พรรคการเมือง สถาบันนิติบัญญัติ กองทัพ

ศาสนา หน่วยราชการและสถาบันอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่เฉพาะอย่าง ที่ไม่ใช่การเรียกร้องผลประโยชน์ กลุ่มเหล่านี้อาจเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มเอง หรือทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มอื่นในสังคม นอกจากนี้กลุ่มย่อยภายในสถาบันสำคัญ ๆ เหล่านี้ อาจทำหน้าที่เรียกร้องผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตนก็ได้ โดยอาศัยความยอมรับนับถือในสถาบันที่สังกัดอยู่เป็นทรัพยากรในการที่จะได้มาซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง ตัวอย่างเช่น กลุ่มนักการธนาคารในพรรคอนุรักษนิยมพรรคหนึ่งอาจใช้อิทธิพลของพรรคในวันที่จะเพิ่มพูนผลประโยชน์ให้แก่วงการธนาคารหรือกลุ่มผู้นำกองทัพกทำการเรียกร้องผลประโยชน์ให้แก่ชาวนาผู้ยากไร้ เป็นต้น ในสังคมกำลังพัฒนา กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นสถาบัน เช่น สถาบันราชการ สถาบันทหารมีการจัดตั้งอย่างเหนียวแน่นและมีอำนาจมากในสังคม

4. กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการ (Associational interest groups) กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการในที่นี้ หมายถึงมีการจัดตั้งมีสมาชิกเป็นการแน่นอนไม่ได้หมายความถึงที่เป็นทางราชการ ตัวอย่างกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการ คือ สหภาพแรงงาน สมาคมนักธุรกิจ สมาคมชาติพันธุ์และกลุ่มประชาชนประจำท้องถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นปากเสียงแทนผลประโยชน์ของกลุ่มชนกลุ่มหนึ่ง กลุ่มใดโดยเฉพาะ กลุ่มเหล่านี้มักจะมีระเบียบวิธีการที่จะเรียกร้องผลประโยชน์และนำข้อเรียกร้องเสนอต่อระบบการเมือง ในสังคมที่พัฒนาแล้ว กลุ่มเหล่านี้จะได้เปรียบกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ จะได้รับการยอมรับว่าชอบธรรมและจะมีมากมายหลายกลุ่มครอบคลุมถึงกลุ่มชนต่าง ๆ ในสังคม

ลักษณะการก่อตั้งของกลุ่มผลประโยชน์

1. กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมหรือแบบเก่า นั้น เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่รวมกันขึ้นได้โดยอาศัยอาชีพเดียวกันเป็นหลัก และมักจะมีอยู่ในสังคมประเทศตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศยุโรปตะวันตก กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมนี้นั้นมักจะเน้นเฉพาะสาขาวิชาชีพ เช่น อาชีพแพทย์ ทนายความ นักกฎหมาย นักการศาสนา กลุ่มทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสาเหตุของการรวมกลุ่มกันได้นี้ก็เนื่องมาจากความผูกพันในทางสังคม ทางวัฒนธรรม ทางประเพณี ตลอดจนความเชื่อถือต่าง ๆ นั้นเอง ลักษณะโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมนั้น นอกจากจะเป็นกลุ่มอาชีพเก่าแก่ของมนุษย์ เช่น แพทย์ นักกฎหมายแล้ว โครงสร้างเกี่ยวกับจำนวนและผู้นำก็มีลักษณะสอดคล้องกันกับพรรคการเมืองดั้งเดิม กล่าวคือ จำนวนสมาชิกของกลุ่มมีจำนวนไม่มาก เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพแพทย์ หรือนักกฎหมายนั้นมีไม่มาก จึงเป็นกลุ่มของชนชั้นหนึ่งของสังคม ที่มีบทบาทและความสำคัญสำหรับผู้นำของกลุ่มนั้นเป็นผู้มีบารมีอาวุโสสูง ลักษณะก็เช่นเดียวกันกับพรรคการเมืองแบบคอรัปต์ หรือคณะกรรมกรในพรรคการเมือง

2. กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่ เป็นลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ไปในทางเศรษฐกิจ และจะปรากฏอยู่ในประเทศอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์นี้สามารถรวมกัน หรือมีความผูกพันกันได้โดยเหตุผลที่ว่าผลประโยชน์ร่วมกันในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีผลต่อกลุ่มผลประโยชน์

ในทางการเมือง ที่ร่วมกันโดยเหตุผลทางการเมือง คือ มีผลประโยชน์ร่วมกันในทางอุดมการณ์ทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มในเรื่องผู้นำกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มแล้ว จะเห็นว่าสมาชิกเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก กลุ่มผลประโยชน์แบบดั้งเดิม เป็นลักษณะที่เป็นมวลชน คล้ายกันกับพรรคการเมืองมวลชน ส่วนผู้นำของกลุ่มผลประโยชน์นี้จะได้ตำแหน่งโดยการต่อสู้ทางการเมือง ภายในกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มอื่น

ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย

ไพฑูรย์ โปธิสว่าง (2561) ได้อธิบายประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทยโดยใช้กรอบแนวคิดการจำแนกประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ของ Gabriel Almond และ Bingham Powell มาใช้แบ่งประเภทกลุ่มผลประโยชน์ในการเมืองไทย สามารถแบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันชั่วคราว ได้แก่ กลุ่มจลาจล กลุ่มนัดหยุดงาน กลุ่มที่ทำการประท้วงรัฐบาล
2. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้อยู่ในรูปของสมาคม ได้แก่ กลุ่มเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ชาวจีน ชาวไทยมุสลิม ชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์
3. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวกันในรูปแบบของสถาบัน ได้แก่ ข้าราชการ กลุ่มทหาร กลุ่มนักการเมือง กลุ่มตำรวจ เป็นต้น
4. กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันในรูปแบบของสมาคม ได้แก่ กลุ่มชาวนา กลุ่มกรรมกร สมาคมครู สมาคมการค้า สมาคมหนังสือพิมพ์ สมาคมวิชาชีพ สมาคมอาสาสมัคร เป็นต้น

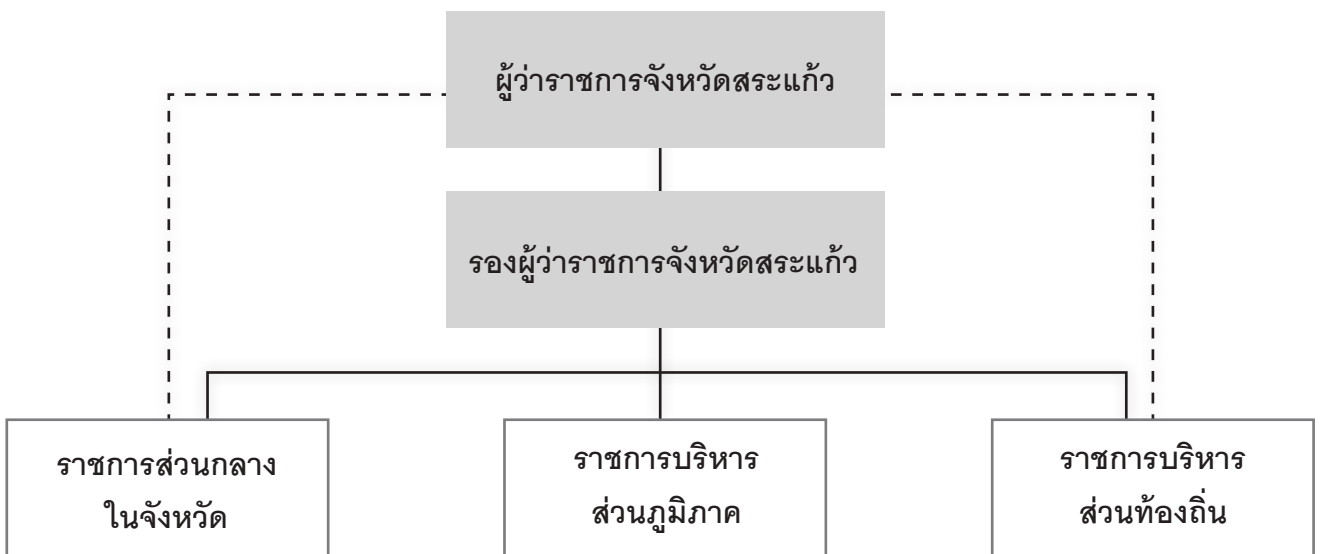
2.4 โครงสร้างสถาบันทางการเมืองจังหวัดสระแก้ว

ส่วนราชการระดับภูมิภาคตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินนั้นจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับภารกิจและตอบสนองนโยบายทางการเมืองของสถาบันทางการเมืองฝ่ายบริหาร ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิจัยที่ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องอธิบายความสัมพันธ์โครงสร้างสถาบันทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีนายวิจิต ชาติไพสิฐ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว ส่วนรองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว 2 คน ได้แก่ นายณัฐชัย นำพูลสุขสันต์ และนายอุดมเขต ราษฎร์นุ้ย

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอ แบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ และเขตปกครองท้องถิ่นที่ระดับตำบลจำนวน 58 ตำบล และ 731 หมู่บ้าน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 66 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลเมืองจำนวน 3 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 49 แห่ง

โครงสร้างการบริหารราชการจังหวัดสระแก้ว (ปรับปรุงจาก นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์, 2555)

ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารราชการจังหวัดสระแก้ว

ในขณะที่การบริหารราชการของจังหวัดที่มีข้าราชการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่อีกมุมหนึ่งที่มีความน่าสนใจและเป็นสถาบันทางการเมืองของสระแก้ว ซึ่งมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อรูปแบบสถาบันทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว คือรูปแบบการเมืองแบบตระกูลการเมืองหรือครอบครัวนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมาในอดีตของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญของจังหวัดนั้น สะท้อนภาพของการตั้งมั่นของตระกูลการเมือง “เทียนทอง” อย่างชัดเจนที่สุด และครองพื้นที่มาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งนับได้ตั้งแต่การเลือกตั้งในขณะที่จังหวัดสระแก้วยังอยู่ในฐานะอำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีจุดเริ่มต้นที่นายเสนาะ เทียนทอง นักธุรกิจในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร ที่เป็นบุตรของกำนันแสวง เทียนทอง โดยมีธุรกิจสัมปทานรายใหญ่ โดยเริ่มต้นในการลงรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในนามพรรคชาติไทยภายใต้เขตเลือกตั้งอำเภอकिनทร์บุรี อำเภอสระแก้ว

อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา อำเภอวังน้ำเย็น และกิ่งอำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี โดยการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 13 (4 เมษายน พ.ศ. 2519) ในเขตพื้นที่สระแก้วมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คนต่อเขต เลือกตั้ง คือ มีนายเสนาะ เทียนทอง สังกัดพรรคชาติไทย และ นายนิพนธ์ เตี้ยเจริญ สังกัดพรรคสังคมนิยม โดยมีพรรคการเมืองคู่แข่งร่วมคือ พรรคกิจสังคม พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย พรรคประชาธิปไตย พรรคธรรมสังคม พรรคธรรมาธิปไตย พรรคพิทักษ์ไทย พรรคพลังประชาชน พรรคไทย พรรคชาติสยาม พรรคกรุงสยามปฏิรูป พรรคเกษตรสังคม พรรคแนวร่วมสังคมนิยม พรรคแนวร่วมประชาธิปไตย และพรรคพลังใหม่ รวมทั้งสิ้น 16 พรรคการเมือง

ทั้งนี้การเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 13 นายเสนาะ เทียนทอง ได้รับชัยชนะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี สมัยแรก ด้วยคะแนน 18,648 คะแนน จากผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 111,610 คน ต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตจำนวน 272,955 คน คิดเป็นร้อยละ 40.88 และเป็นผู้สมัครเพียงคนเดียวของพรรคชาติไทยที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแรกแห่งนี้ ซึ่งการเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งของนายเสนาะนั้น เกิดจากคำชวนของพลโทยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา อดีตแม่ทัพภาคที่ 1 (ตำแหน่งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการ คือ รองผู้บัญชาการ ทหารบกในยศ พลเอก) ซึ่งมีความสนิทสนมกับนายเสนาะเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากในช่วงสมัยนั้นพลโทยศมีหน้าที่ในการป้องกันชายแดนไทยจากภัยสงครามของกัมพูชา ซึ่งกองทัพนิยมใช้งานรับเหมาก่อสร้างของนายเสนาะ และนายเสนาะ ก็ตอบแทนด้วยการช่วยเหลือการศึกแก่ฝ่ายทหารอย่างเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนรถแทรกเตอร์ หรือรถแบคโฮ มาทำบังเกอร์ และพลโทยศ ก็มีความสนิทสนมกับ พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย และรักษาการรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในขณะนั้น ภายใต้รัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และเมื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2519 พลโทยศ ได้รับคำร้องขอจาก พล.ต.อ.ประมาณ ให้หาบุคคลที่มีศักยภาพเป็นที่นับหน้าถือตาในพื้นที่สระแก้วเพื่อลงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใหม่นี้ในนามพรรคชาติไทย จึงเป็นเหตุให้พลโทยศได้ชักชวนนายเสนาะ เข้ามาลงรับสมัครเลือกตั้ง และนับแต่นั้นนายเสนาะจึงเริ่มรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้ “ต้นทุนทางสังคม” ที่มีอยู่เดิมในการช่วยเหลือภาคส่วนราชการ ทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายทหารมาโดยตลอดนับตั้งแต่จับงานธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง และลูกนา-ลูกหนี้ หลายพันครัวเรือนที่พ่อนายเสนาะได้ทิ้งให้เขาก่อนเสียชีวิต เป็นฐานคะแนนเสียงให้กับเขานั่นเอง

จากจุดเริ่มต้นของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายเสนาะ เทียนทอง ถือเป็นการวางรากฐานทางการเมืองและเป็นจุดกำเนิดของการตั้งมั่นในการเป็นนักการเมืองของบุคคล ในครอบครัว เทียนทอง และผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในเครือเทียนทอง โดยต่อมานายวิทยา เทียนทอง ผู้เป็นน้องชายของ นายเสนาะ ได้ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและได้รับเลือกตั้ง และต่อมาเมื่อ มีการยกฐานะอำเภอสระแก้วขึ้นเป็นจังหวัดสระแก้ว ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้วเป็นเอกภาพจากเขตเลือกตั้งในเขตจังหวัดเดิม โดยต่อมานายสุวานิสร์ เทียนทอง ซึ่งเป็นหลายชาย ของนายเสนาะและ

เป็นลูกชายของนายพิเชษฐ์ เทียนทอง น้องชายคนสุดท้ายของนายเสนาะ เจ้าของกิจการ ส.เทียนทอง และในฐานะแหล่งเงินทุนหลักของกลุ่มเทียนทอง นายเสนาะ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 21 (17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539) มีนายเสนาะ เทียนทอง นายฐานิสร์ เทียนทอง และนายวิทยา เทียนทอง ได้เปลี่ยนจากสังกัดพรรคชาติไทย มาเข้าร่วมกับพรรคความหวังใหม่

การเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 22 (6 มกราคม พ.ศ. 2544) นับเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ซึ่งแบ่งการเลือกตั้งออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ แบบบัญชีรายชื่อ ทั้งประเทศ 100 รายชื่อ (Party lists) และแบบเขตเดียวเบอร์เดียว (One man one vote) จังหวัดสระแก้วถูกแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ได้ 3 คน อีกทั้งยังเป็นการเลือกตั้งภายใต้กฎกติกาใหม่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 อีกด้วย ซึ่งในคราวนี้ นายเสนาะ เทียนทอง ได้ส่งนางสาวตรีสุข เทียนทอง หลานสาว และน้องสาวนายฐานิสร์ ลงรับสมัครแทน และนายเสนาะได้ย้ายมาลงรับสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อแทนภายใต้สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่ชื่อว่า “พรรคไทยรักไทย” โดยต่อมานายสรวงค์ เทียนทอง ได้ขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในนามพรรคเพื่อไทย

ยุคการเมืองจังหวัดสระแก้วภายใต้พรรคประชากรา ซึ่งถูกก่อตั้งขึ้นโดยนายเสนาะ โดยกลุ่มเทียนทองได้แยกตัวออกจากพรรคไทยรักไทย และจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ คือ พรรคประชากรา (Royal people party) หรือ ป.ช.ร. เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2549 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชากรา ในจังหวัดสระแก้วยังคงเป็น นายฐานิสร์ เทียนทอง นางสาวตรีสุข เทียนทอง และนายสรวงค์ เทียนทอง ซึ่งครองเสียงข้างมากมาอย่างยาวนาน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงอำนาจทางการเมืองของกลุ่มเทียนทอง ที่ผู้ขาดการเมืองในระดับชาติในฐานะตัวแทนของจังหวัด ในขณะที่ตัวนักการเมืองระดับท้องถิ่นเองยังคงมีการผูกขาดของตระกูลเทียนทองเช่นเดียวกัน การเมืองระดับท้องถิ่นจึงถือได้ว่าเป็นฐานเสียงสำคัญของการเมืองระดับชาติ กลุ่มเทียนทองได้มีการวางตัวเองลงไปเป็นนักการเมืองมาตั้งแต่อดีต

1. กลุ่มภายใต้การดูแลของกลุ่มเทียนทองโดยตรง

มักอยู่ในพื้นที่หลักของจังหวัด ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญของกลุ่มเทียนทอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งนำโดยนายทรงยศ เทียนทอง นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ลูกชายนายวิทยา เทียนทอง และเทศบาลตำบลวัฒนานคร นำโดยนายแสงประทีป เทียนทอง เป็นนายกเทศมนตรีตำบลวัฒนานคร และมีนายสนธิเดช เทียนทอง เป็นรองนายกเทศมนตรี ทั้งสองเป็นลูกชายนายเอื้อ เทียนทอง พี่ชายคนโตของนายเสนาะ นอกจากนั้นในอบต.เขตรอบนอก โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอวัฒนานคร ล้วนตกอยู่ภายใต้การดูแลของลูกน้องสนิทของกลุ่มเทียนทอง ซึ่งความสัมพันธ์ที่มีนั้นเริ่มมาตั้งแต่ในอดีตตั้งแต่รุ่นพ่อที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเมื่อยกฐานะตำบลเป็นอบต. ในรุ่นลูกก็ดำรงตำแหน่งเป็นนายกอบต. ที่ยังคงสานสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มเทียนทอง

2. กลุ่มภายใต้การดูแลของกลุ่มผู้สนับสนุนของกลุ่มเทียนทอง

มักอยู่ในพื้นที่เมืองหลักของแต่ละอำเภอ เนื่องจากเป็นผู้สนับสนุนที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเทียนทองมานาน ซึ่งกลุ่มเทียนทองได้สร้างเครือข่ายในแต่ละอำเภอไว้ในฐานะผู้อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์อย่างแนบแน่นมาตั้งแต่ครั้งอดีต หากแต่เครือข่ายในกลุ่มนี้มีความใกล้ชิดกับกลุ่มเทียนทองมากกว่ากลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มแรก เช่น เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น เทศบาลตำบลศาลาลำดวน เทศบาลตำบลท่าเกษม เทศบาลตำบลเขาฉกรรจ์ เทศบาลตำบลตาพระยา เทศบาลตำบลวังทอง เทศบาลตำบลวังสมบูรณ์ เป็นต้น

3. กลุ่มที่แยกออกจากกลุ่มเทียนทอง

มักอยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญของจังหวัดที่มีลักษณะพิเศษและโดดเด่นต่างจากพื้นที่อื่น มีความเป็นเมือง เป็นกลุ่มที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากประชาชน จนกลุ่มเทียนทองไม่สามารถแทรกตัวเข้าไปมีบทบาทในท้องถิ่นเหล่านั้นได้ แต่อาจจะใช้รูปแบบการประสานงานเข้าไปขอความร่วมมือ เช่น เทศบาลเมืองสระแก้ว เทศบาลเมืองอรัญญประเทศ เป็นต้น ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือตอบรับเป็นอย่างดี (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์, 2555)

รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว

การเลือกตั้ง	รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	สังกัดพรรค	หมายเหตุ
6 มกราคม พ.ศ.2544	เขต 1 นายฐานิสร์ เทียนทอง เขต 2 นางสาวตรีนุช เทียนทอง เขต 3 นายวิทยา เทียนทอง	ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย	นายเสนาะ เทียนทอง ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อของ พรรคไทยรักไทย
6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	เขต 1 นายฐานิสร์ เทียนทอง เขต 2 นางสาวตรีนุช เทียนทอง เขต 3 นายสรวงศ์ เทียนทอง	ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย	
2 เมษายน พ.ศ.2549	เขต 1 นายสุรศักดิ์ เกตุสุภา เขต 2 นายปัญญาชาติปัญญาวุฒิ เขต 3 นายธานินทร์ ศุภศักดิ์มนตรี	ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย	- ศาลรัฐธรรมนูญได้ ตัดสินให้การเลือกตั้ง เป็นโมฆะ - นายเสนาะ เทียนทอง ได้นำกลุ่มนักการเมืองใน สังกัดลาออกจากพรรค ไทยรักไทยและประกาศ ไม่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง	รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	สังกัดพรรค	หมายเหตุ
23 ธันวาคม พ.ศ.2550	เขต 1 นายฐานิสร์ เทียนทอง นางสาวตรีณัฐ เทียนทอง นายสรวงศ์ เทียนทอง	ประชากร ประชากร ประชากร	นายเสนาะ เทียนทอง ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชากร และได้ รับเลือกให้เป็น ส.ส.แบบ บัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 1
3 กรกฎาคม พ.ศ.2554	เขต 1 นายฐานิสร์ เทียนทอง เขต 2 นางสาวตรีณัฐ เทียนทอง เขต 3 นายสรวงศ์ เทียนทอง	เพื่อไทย เพื่อไทย เพื่อไทย	นายเสนาะ เทียนทองเข้า ร่วมและลงสมัครรับเลือก ตั้งส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย พร้อม กับกลุ่มนักการเมืองใน สังกัด
24 มีนาคม พ.ศ.2562	เขต 1 นายฐานิสร์ เทียนทอง เขต 2 นางสาวตรีณัฐ เทียนทอง เขต 3 นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์	พลังประชารัฐ พลังประชารัฐ พลังประชารัฐ	นายเสนาะ และนายสรวง ศ์ลงรับสมัครสังกัดพรรค เพื่อไทย ในขณะที่นาย ฐานิสร์ และน.ส.ตรีณัฐ เทียนทอง ย้ายไปสังกัด พรรคพลังประชารัฐ

รายนามผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว

รายนามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายทรงยศ เทียนทอง	พ.ศ.2540 ถึง พ.ศ.2543
นายทรงยศ เทียนทอง	พ.ศ.2543 ถึง พ.ศ.2547
นายทรงยศ เทียนทอง	พ.ศ.2547 ถึง พ.ศ.2551
นายทรงยศ เทียนทอง	พ.ศ.2551 ถึง พ.ศ.2555
นายทรงยศ เทียนทอง	พ.ศ.2555 ถึง ปัจจุบัน

รายนามนายกเทศมนตรีเมืองน้ำเย็น

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายวันชัย นาริรักษ์	25 พฤษภาคม 2542 ถึง 14 กรกฎาคม 2542
นายสมชาย ปลาทอง	15 กรกฎาคม 2542 ถึง 15 พฤษภาคม 2545
นายแสวง คำภีระ	28 พฤษภาคม 2545 ถึง 23 กันยายน 2545
นายวันชัย นาริรักษ์	20 พฤศจิกายน 2545 ถึง 2 พฤศจิกายน 2549
นายวันชัย นาริรักษ์	10 ธันวาคม 2549 ถึง 9 พฤศจิกายน 2553
นายวันชัย นาริรักษ์	6 กุมภาพันธ์ 2554 ถึง ปัจจุบัน

รายนามนายกเทศมนตรีตำบลเขาฉกรรจ์

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายสมศักดิ์ ไม้งาม	13 กรกฎาคม 2542 ถึง 13 ตุลาคม 2543
นายสุภชัย งามสุคนธ์รัตนา	13 ตุลาคม 2543 ถึง 2 พฤศจิกายน 2545
นายสุภชัย งามสุคนธ์รัตนา	20 พฤศจิกายน 2545 ถึง 2 พฤศจิกายน 2549
นายสุภชัย งามสุคนธ์รัตนา	10 ธันวาคม 2549 ถึง ปัจจุบัน

รายนามนายกเทศมนตรีตำบลท่าเกษม

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายบุญเลิศ ปนะสิทธิ์	25 พฤษภาคม 2542
นายวิเชียร สุคนธ์ประทีป	2 พฤษภาคม 2543
นายวิเชียร สุคนธ์ประทีป	7 ธันวาคม 2543
นายณรงค์ศักดิ์ สมใจ	30 พฤศจิกายน 2544
นายณรงค์ศักดิ์ สมใจ	30 พฤศจิกายน 2544
นายวิเชียร สุคนธ์ประทีป	25 กุมภาพันธ์ 2547
นายสุรชัย เกาะหวายเหนือ	29 ตุลาคม 2547
นายวิเชียร สุคนธ์ประทีป	3 สิงหาคม 2549

รายนามนายกเทศมนตรีตำบลวัฒนานคร

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายสุรชัย เตียเจริญ	25 พฤษภาคม 2542 ถึง 13 มกราคม 2542
นายสุรชัย เตียเจริญ	14 มกราคม 2542 ถึง 13 มกราคม 2546
นายสุรชัย เตียเจริญ	23 กุมภาพันธ์ 2546 ถึง 22 กุมภาพันธ์ 2550
นายแสงประทีป เทียนทอง	1 เมษายน 2550 ถึง 4 กรกฎาคม 2550
นายแสงประทีป เทียนทอง	26 สิงหาคม 2550 ถึง 31 มีนาคม 2554
นายแสงประทีป เทียนทอง	7 สิงหาคม 2554 ถึง 6 สิงหาคม 2558
นายแสงประทีป เทียนทอง	7 สิงหาคม 2558 ถึง ปัจจุบัน

รายนามนายกเทศมนตรีตำบลวังทอง

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายณรงค์ จันทรมงคล	17 พฤษภาคม 2551 ถึง 16 พฤษภาคม 2555
นายณรงค์ จันทรมงคล	24 มิถุนายน 2555 ถึง ปัจจุบัน

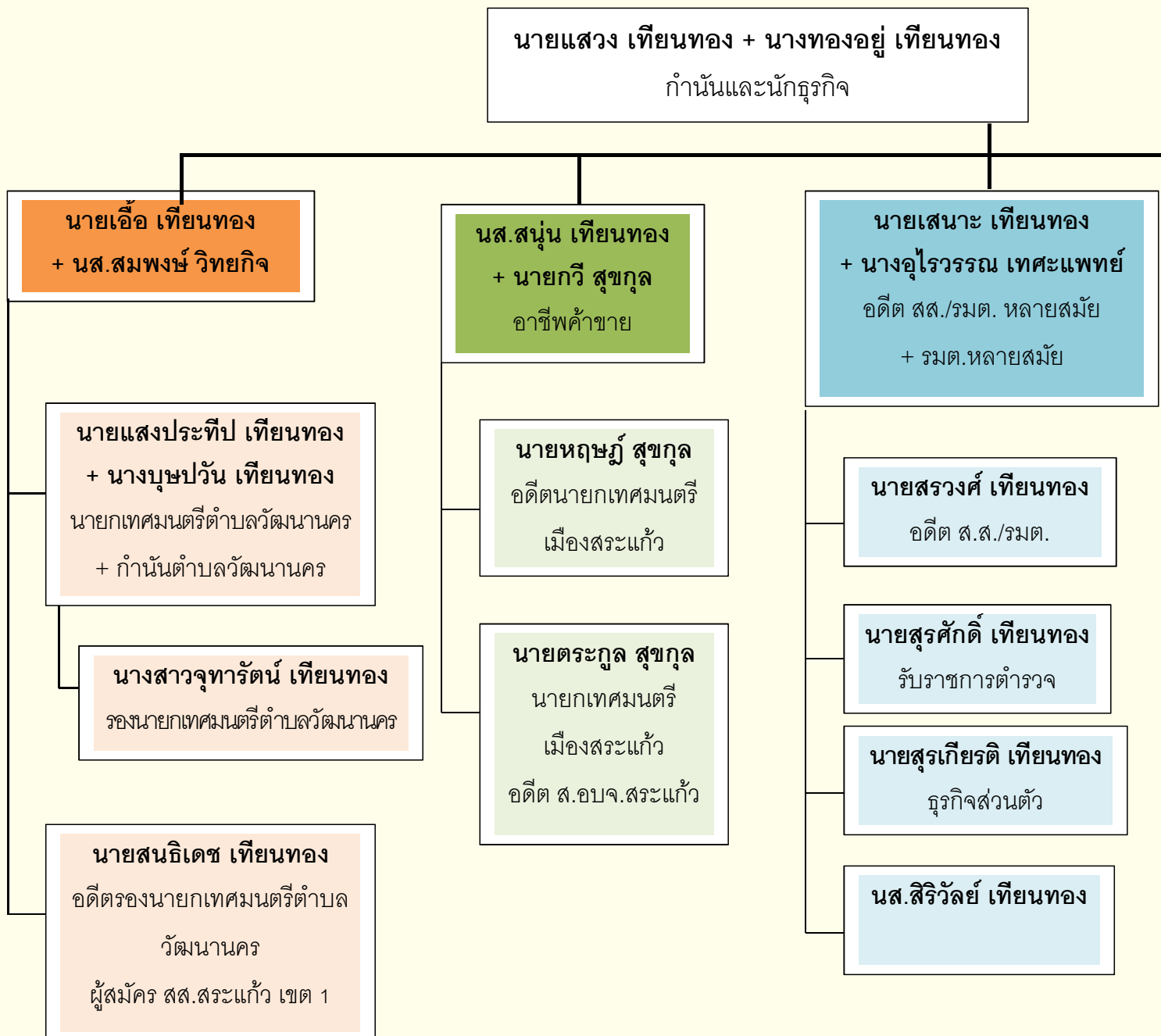
รายนามนายกเทศมนตรีเมืองอรัญญประเทศ

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายอนุสรณ์ ลักษณะนมาย	22 พฤศจิกายน 2538 ถึง 11 พฤศจิกายน 2542
นายอนุสรณ์ ลักษณะนมาย	5 มกราคม 2543 ถึง 13 กุมภาพันธ์ 2544
นายอนุสรณ์ ลักษณะนมาย	13 กุมภาพันธ์ 2544 ถึง 9 สิงหาคม 2545
นายอนุสรณ์ ลักษณะนมาย	14 สิงหาคม 2545 ถึง 24 ธันวาคม 2546
นายอนุสรณ์ ลักษณะนมาย	4 เมษายน 2547 ถึง 3 เมษายน 2551
นายอนุสรณ์ ลักษณะนมาย	11 พฤษภาคม 2551 ถึง 10 พฤษภาคม 2555
นายกรชัย ธนาศรีกุล	17 กรกฎาคม 2555 ถึง 24 มีนาคม 2561
นายสมชาย ตระการกิริติ (ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรี)	25 มีนาคม 2555 ถึง ปัจจุบัน

รายนามนายกเทศมนตรีตำบลวังสมบูรณ์

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายพิเชษฐ เลี้ยวบุญนิม	28 ตุลาคม 2550 ถึง 27 ตุลาคม 2554
นายพิเชษฐ เลี้ยวบุญนิม	3 ธันวาคม 2554 ถึง 2 ธันวาคม 2558
นายพิเชษฐ เลี้ยวบุญนิม	3 ธันวาคม 2558 ถึง ปัจจุบัน

รายนามนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

ชื่อ-สกุล	วาระการดำรงตำแหน่ง
นายหฤษฎ์ สุขกุล	พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2542
นายหฤษฎ์ สุขกุล	พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2543
นายทรงคุณ เทียนทอง	พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2550
นายตระกูล สุขกุล	พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2553
นายตระกูล สุขกุล	พ.ศ. 2550 ถึง ปัจจุบัน

ลำดับสาแหรกตระกูลการเมือง เทียนทอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสระแก้ว มีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยการศึกษาจากเอกสารการศึกษากฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับทุกมิติของการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) และการสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงลึกถึงการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2560 มีประเด็นในสาระสำคัญซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงและมีผลกระทบต่อหลากหลายภาคส่วน ดังนั้นจึงจำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามแบบการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ประชากร

3.2.1.1 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือนักการเมืองซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการเลือกตั้ง ภายใต้กฎหมายต่าง ๆ และข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง การมีรูปแบบแนวทางปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีความสำคัญต่อการให้ข้อมูล โดยประกอบด้วยผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในระบบบัญชีรายชื่อ (ผู้แทนผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีที่มีความเกี่ยวข้องกับบริหารการเมืองภายใน จังหวัดสระแก้วหรือเป็นนักการเมืองที่มีบทบาทในการเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้ว) และระบบแบ่งเขต

ซึ่งมีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งระบบแบ่งเขตของจังหวัดสระแก้ว ตามแต่ละเขตเลือกตั้งจำนวนดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1 มีจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 23 พรรค

เขตเลือกตั้งที่ 2 มีจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 23 พรรค

เขตเลือกตั้งที่ 3 มีจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 25 พรรค

3.2.1.2 กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง ซึ่งมีความสำคัญต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในมิติของการสนับสนุน การผลักดัน และการนำเสนอข้อเรียกร้องที่อาจนำไปสู่ นโยบายของพรรคการเมืองที่สอดคล้องกับท้องถิ่น หรือในมิติที่เกี่ยวข้องเนื่องกับผลประโยชน์ภายใต้กฎหมาย ใหม่ โดยองค์กรที่เป็นกลุ่มประชากรเป็นองค์กรที่จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมหรือกิจการ มีทั้งตั้ง และสมาชิก ภายในจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา สภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็นจำกัด ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจังหวัดสระแก้ว ชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว ชมรมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว สมาคมชาวไร่อ้อยจังหวัด สระแก้ว สภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ชมรมชาวสวนจังหวัดสระแก้ว ชมรมปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จังหวัดสระแก้ว ชมรมวิทยุภาคพลเมืองจังหวัดสระแก้ว สมาคมผู้ปลูกลำไยจังหวัดสระแก้ว

3.2.1.3 ผู้แทนสถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายความมั่นคง) ได้แก่ ข้าราชการ ผู้บริหาร หรือผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีบทบาทต่อการเลือกตั้งในฐานะ ผู้ถ่ายทอดกระบวนการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ตามรัฐธรรมนูญใหม่ ควบคุมกำกับดูแลสถานการณ์การเลือกตั้ง การประสานนโยบาย ตลอดจนเป็นองค์กรกลางในการขับเคลื่อนการเลือกตั้งในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารระดับจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในเขตที่ตั้งจังหวัดสระแก้ว

3.2.1.4 ประชาชน คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีจำนวน ดังนี้ เขตเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 141,408 คน เขตเลือกตั้งที่ 2 จำนวน 140,380 คน และเขตเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 145,351 คน รวมผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 427,139 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.2.1 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

1. นายเสนาะ เทียนทอง ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย
2. ดร.ปิยพจน์ ตูลาชม ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบแบ่งเขต พรรคอนาคตใหม่ เขตเลือกตั้งที่ 1
3. พล.อ.ชวลิต สาลีดีต ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบแบ่งเขต พรรคประชาธิปัตย์ เขตเลือกตั้งที่ 2
4. นางดรุณี ประยูรวงษ์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบแบ่งเขต พรรคเสรีรวมไทย เขตเลือกตั้งที่ 3

3.2.2.2 กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่

1. ประธานสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว
2. เลขาธิการสมาคมเกษตรกรชาวไร่อ้อยจังหวัดสระแก้ว
3. ผู้แทนนายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดสระแก้ว
4. ผู้แทนนายกสมาคมเกษตรกรชาวไร่อ้อยจังหวัดสระแก้ว

3.2.2.3 ผู้แทนสถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายความมั่นคง) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่

1. ผู้แทนผู้บัญชาการกองกำลังบูรพา
2. ผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
3. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว
4. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

3.2.3.4 ประชาชน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ดังนี้

การใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ .05

แทนค่าจากสูตร ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$n = \frac{427,139}{1+(427,139)(0.05)^2}$$

$$n = 399.63$$

เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน ดังนั้น ประชาชนที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

3.3.1 แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี เพื่อใช้ตอบใจเหตุวัตถุประสงค์ และลักษณะของแบบสัมภาษณ์ตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 แบบ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง และผู้แทนสถาบันทางการเมือง

3.3.2 แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี เพื่อใช้ตอบใจทฤษฎีวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน

3.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา ทบทวน เอกสารหลักฐาน แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาระสำคัญซึ่งประกอบด้วย การเลือกตั้ง พฤติกรรมการเลือกตั้ง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และสถาบันทางการเมืองจังหวัดสระแก้ว ซึ่งล้วนมีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และดำเนินการศึกษาประเด็นสาระสำคัญเนื้อหาของกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) และการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง การศึกษาเอกสารอื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับการเมืองระดับชาติและจังหวัดสระแก้ว

3.4.2 ออกแบบและสร้างข้อคำถามอย่างครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

3.4.3 ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

3.4.4 ทำการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความถูกต้อง สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์อย่างครอบคลุม

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ศึกษาเนื้อหาเชิงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องในทุกมิติของการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

3.5.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้ในแต่ละกลุ่ม ทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ดังนี้

3.5.2.1 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งสัมภาษณ์ครั้งละ 1 คน เท่านั้นโดยผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ จะไม่ได้รับการอนุญาตให้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เด็ดขาด

สำหรับสถานที่สัมภาษณ์ ณ สถานที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งกำหนด คือ สำนักงานของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และบ้านพักส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการแนะนำรายละเอียดและแนวทางตลอดจนการรักษาความเป็นส่วนตัวและสิทธิส่วนบุคคลแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามหรือให้สัมภาษณ์ในประเด็นใดที่ตนเห็นว่าจะมีผลกระทบและเมื่อแสดงความยินยอมเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยตามแบบแล้วจึงเริ่มสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจดบันทึก และหากมีความต้องการจะบันทึกเสียงสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้สัมภาษณ์ทุกครั้งเป็นการเฉพาะ โดยจะใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมง และไม่ได้มอบของที่ระลึกหรือของตอบแทนใด ๆ แก่ผู้สัมภาษณ์ รวมถึงไม่บันทึกภาพตลอดการสัมภาษณ์

3.5.2.2 กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งสัมภาษณ์ครั้งละ 1 คนเท่านั้นโดยผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ จะไม่ได้รับการอนุญาตให้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เด็ดขาด โดยใช้สถานที่สัมภาษณ์ คือ สำนักงานที่ปฏิบัติงานของแต่ละคน ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการแนะนำรายละเอียดและแนวทาง ตลอดจนการรักษาความเป็นส่วนตัวและสิทธิส่วนบุคคลแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามหรือให้สัมภาษณ์ในประเด็นใดที่ตนเห็นว่าจะมีผลกระทบและเมื่อแสดงความยินยอมเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยตามแบบจึงเริ่มสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจดบันทึก และหากมีความต้องการจะบันทึกเสียงสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้สัมภาษณ์ทุกครั้งเป็นการเฉพาะ โดยจะใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมง และไม่ได้มอบของที่ระลึกหรือของตอบแทนใด ๆ แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ รวมถึงไม่บันทึกภาพตลอดการสัมภาษณ์

3.5.2.3 ผู้แทนสถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายความมั่นคง) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งสัมภาษณ์ครั้งละ 1 คนเท่านั้น โดยผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ จะไม่ได้รับการอนุญาตให้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เด็ดขาด โดยใช้สถานที่สัมภาษณ์ คือ สำนักงานที่ปฏิบัติงานของแต่ละคน ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดและแนวทางการสัมภาษณ์ ตลอดจนการรักษาความเป็นส่วนตัวและสิทธิส่วนบุคคลแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามหรือให้สัมภาษณ์ในประเด็นใดที่ตนเห็นว่าจะมีผลกระทบและเมื่อแสดงความยินยอมเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยตามแบบแล้วจึงเริ่มสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจดบันทึก และหากมีความต้องการจะบันทึกเสียงสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ทุกครั้งเป็นการเฉพาะ โดยจะใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมง และไม่ได้มอบของที่ระลึกหรือของตอบแทนใด ๆ แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ รวมถึงไม่บันทึกภาพตลอดการสัมภาษณ์

3.5.3 การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน ดังนี้

3.5.3.1 ประชาชน ผู้วิจัยดำเนินการออกเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการแจกแบบสอบถาม แก่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 400 คน ในการตอบแบบสอบถาม โดยในการเก็บข้อมูลดังกล่าวจะเกิดจากความสมัครใจของประชาชน โดยในขณะที่เก็บข้อมูลผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ จะไม่ได้รับการอนุญาตให้ทำแบบสอบถามร่วมกันเด็ดขาด สำหรับสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถานที่ในการเก็บข้อมูลจึงเป็นบ้านพักส่วนตัวหรือสถานที่ที่มาติดต่อราชการ ก่อนการทำแบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดและแนวทางการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนการรักษาความเป็นส่วนตัวและสิทธิส่วนบุคคลแก่ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามหรือให้สัมภาษณ์ในประเด็นใดที่ตนเห็นว่าจะมีผลกระทบและเมื่อแสดงความยินยอมเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยตามแบบแล้วจึงเริ่มทำการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึก และหากมีความต้องการจะบันทึกเสียงสัมภาษณ์ จะขออนุญาตผู้ให้ตอบแบบสอบถามทุกครั้งเป็นการเฉพาะ โดยจะใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 15 นาที และไม่ได้มอบของที่ระลึกหรือของตอบแทนใด ๆ แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ รวมถึงไม่บันทึกภาพตลอดการสัมภาษณ์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ที่ได้จากการศึกษาเชิงเนื้อหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งใช้การวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic induction) โดยการสร้างข้อมูลที่เป็นข้อสรุปชั่วคราว แล้วทำการเชื่อมโยงข้อสรุปย่อยต่าง ๆ เพื่อแสดงความสัมพันธ์และนำไปสู่ข้อสรุปที่กว้างขึ้น

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเปรียบเทียบ (Comparative analysis) โดยการเปรียบเทียบข้อมูลผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาในอดีตกับการเลือกตั้งในรูปแบบใหม่ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560

3.6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (Interpretative textual analysis) โดยการอธิบายและการวิเคราะห์อธิบายปรากฏการณ์ของผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3.6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของแบบสอบถามใช้การอธิบายโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสระแก้ว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสระแก้วตามแบบการวิจัยที่กำหนดขึ้น เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้น ในบทนี้จึงขอนำเสนอผลการศึกษาโดยเรียบเรียงจากข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึก และผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว มีรายละเอียดดังนี้

4.1 นักการเมืองผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

คำถามข้อที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้สมัครคนที่ 1 เหตุที่ลงสมัครในนามพรรคนี้ มี 2 ปัจจัยหลัก ประกอบด้วยผู้นำหรือหัวหน้าพรรค และอุดมการณ์ทางการเมือง

ปัจจัยด้านผู้นำหรือหัวหน้าพรรค โดยมีความชื่นชอบเป็นการส่วนตัวต่อหัวหน้าพรรค ความเชื่อมั่นและศรัทธาในแนวทางการดำเนินภารกิจทางการเมือง ซึ่งมองว่ามีลักษณะนิสัยที่คล้ายหรือตรงกับบุคลิกของตน

ปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมือง สืบเนื่องจากการเป็นอดีตข้าราชการซึ่งคลุกคลีอยู่กับพื้นที่มาเป็นระยะเวลายาวนานทำให้รับทราบปัญหาในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้านการผูกขาดของอำนาจเก่า ซึ่งได้รับเสียงสะท้อนและโดยส่วนตัวมองว่าไม่เกิดการพัฒนาอย่างจริงจัง จึงมีแนวความคิดที่อยากจะพัฒนาพื้นที่ให้ทัดเทียมกับพื้นที่อื่น มุ่งหวังที่จะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น เปลี่ยนระบบอำนาจผูกขาดในพื้นที่

สิ่งที่ผู้สมัครคนที่ 1 ตัดสินใจลงสู่สนามทางการเมืองระดับชาติในครั้งนี้โดยที่ตนไม่มีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน และก้าวกระโดดลงสู่สนามการเมืองระดับชาตินั้น หากไม่ได้รับการเลือกตั้งในคราวนี้ แต่หวังผลว่าจะเป็นการปูทางและหวังถึงอนาคตทางการเมืองในระดับท้องถิ่นต่อไป รวมถึงการหวังตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ ในอนาคต

ผู้สมัครคนที่ 2 ก่อนหน้าที่จะลงรับสมัครในนามพรรคนี้ ได้ถูกทาบทามติดต่อเพื่อให้ลงสมัครในนามพรรคอื่น ๆ หลายพรรค ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพรรคการเมืองใหม่ทั้งสิ้นและนโยบายของพรรคที่ติดต่อมานั้นไม่มีความชัดเจนในการที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงยังมองว่าพรรคการเมืองส่วนใหญ่ใช้ “นโยบายเอาประชาชนเป็นตัวประกัน” ดังนั้นเหตุที่ลงสมัครในนามพรรคนี้ มีมูลเหตุสำคัญคือเรื่องนโยบายของพรรค ซึ่งตอบโจทย์ตรงต่อความต้องการของตนในการแก้ปัญหาโดยมองที่ภาพกว้างระดับชาติ ในแนวทางที่จะหยุดการสืบทอดอำนาจของรัฐบาล ผลพวงจากการกระทำของคณะรัฐประหารในขณะเป็นรัฐบาล และยังมีความมุ่งหวังที่จะแก้ปัญหาในพื้นที่โดยยึดโยงกับนโยบายของพรรค ด้านเกษตรกรรมในเขตพื้นที่และการมีมุมมองต่อความคิดและวาทกรรมเกี่ยวกับการเชื่อมั่นในศักยภาพของคนรุ่นใหม่ และอยากจะทำให้การเมืองภายในจังหวัดเป็นการเมืองที่สร้างสรรค์ ในขณะที่ทางพรรคใช้ระบบไพรมารีโหวตด้วย

สิ่งที่ผู้สมัครคนที่ 2 ตัดสินใจลงสู่สนามการเมืองระดับชาติในครั้งนี้ไม่ได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากตนนั้นเป็นผู้คลุกคลีอยู่กับการทำงานภาคประชาชนอยู่ก่อนแล้ว และมีผลงานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนการตัดสินใจ อีกทั้งยังเป็นการชิมลางทางการเมือง ซึ่งหวังว่าภายหลังการเลือกตั้งแม้จะไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่ก็จะเป็นการเปิดโอกาสทางการเมืองตำแหน่งอื่นๆ ได้ ซึ่งมองว่าขณะนี้ตนนั้นเป็นนักการเมืองเต็มตัวไปแล้ว

ผู้สมัครคนที่ 3 เหตุที่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคนี้ ได้ให้เหตุผลและให้น้ำหนักความสำคัญกับความเป็นพรรคมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าอย่างแรกคือ การทำงานทางการเมืองของพรรคมีความสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของตน พรรคเองนั้นมีความเก่าแก่หรือความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ยั่งยืน และสิ่งสำคัญคือเนื่องจากรับทราบว่าการเมืองเก่านั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสูงและมีการผูกขาดมาเป็นระยะเวลายาวนานและสังกัดพรรคใหญ่ ดังนั้นหากจะลงแข่งจึงต้องลงพรรคใหญ่ เพื่อสู้กับพรรคใหญ่เช่นเดียวกัน ซึ่งแต่เดิมมีผู้สมัครในเขตนี้ของพรรคอยู่ก่อนแล้ว โดยตนเป็นผู้สมัครใหม่ทั้งของพรรคและพื้นที่ แต่ได้มีการเปิดทางให้ตนเข้ามาลงเขตนี้ในนามพรรคแทน

สิ่งที่ผู้สมัครคนที่ 3 ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ให้เหตุผลว่าเนื่องจากตนได้มีการเปิดตัวด้วยการลงพื้นที่จังหวัดสระแก้วตั้งแต่ลาออกจากราชการ ปี พ.ศ.2558 ประกอบกับด้วยที่ตนเป็นข้าราชการทหารระดับสูง และเคยดำรงตำแหน่งในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้วมาก่อนหน้า ทำให้มีความใกล้ชิด คำนึง และรับรู้สภาพการณ์ของปัญหา จากนั้นเมื่อเกิดการปฏิวัติตนได้วางตัวเองเป็นนักการเมืองตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาซึ่งมีความตั้งใจจะพัฒนาพื้นที่ เพราะขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง จากปัญหาการผูกขาดทางการเมืองของกลุ่ม

อิทธิพลเก่า ขาดการใส่ใจดูแลในสภาพปัญหาที่จริงจัง โดยความมุ่งมั่นที่สำคัญคือต้องการจะสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่และประเทศชาติ ซึ่งหากไม่ได้รับการเลือกตั้ง มีการวางแผนไว้ว่าจะลงการเมืองท้องถิ่นระดับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อไป

ผู้สมัครคนที่ 4 เหตุที่ยังตัดสินใจอยู่กับพรรคเดิมนั้น มี 2 ประเด็นหลักประเด็นแรก คือความสัมพันธ์อันดีกับพรรค และการคำนึงถึงสมาชิกในกลุ่มทางการเมือง

สำหรับประเด็นแรก เนื่องจากตนมีความสัมพันธ์อันดีมากับพรรค และอดีตหัวหน้าพรรค ซึ่งมีความสัมพันธ์ตั้งแต่การก่อตั้งพรรคการเมืองเดิมก่อนที่จะถูกยุบ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 ซึ่งมีบทบาทสำคัญในทางการเมือง โดยเป็นผู้สนับสนุนสำคัญในการเลือกตั้งครั้งนั้น และประสบความสำเร็จในการเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 4 เป็นผู้มียุทธิพลทางการเมืองภายในพรรคซึ่งได้รับความไว้วางใจมาโดยตลอดในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และเมื่อพรรคถูกยุบ และกลุ่มการเมืองเดิมได้ตั้งพรรคใหม่ จึงมีการเชิญตนไปเป็นสมาชิกพรรค และเป็นประธานที่ปรึกษาพรรค ตลอดจนแม้มีการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคแล้วแต่อดีตหัวหน้าพรรคกับตนมีความสัมพันธ์ที่ดีกันมาโดยตลอด สมาชิกให้ความเคารพและด้วยการมีอำนาจบารมีมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้ตนยังคงอยู่กับพรรคนี้

ประการต่อมาซึ่งเกี่ยวเนื่องกันกับเรื่องของการมีอำนาจบารมีทางการเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้มีผู้เคารพนับถือ มีสมาชิกในกลุ่มก่อนทางการเมืองเป็นจำนวนมาก หรือลูกศิษย์ทางการเมืองที่พร้อมจะลงสมัครและทำตามตน ดังนั้นหากตนจะย้ายพรรคจะเป็นการลำบากเพราะมีสมาชิกในกลุ่มจำนวนมาก

คำถามข้อที่ 2 ความคิดเห็นต่อรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีผลต่อการเลือกตั้งอย่างไร

ผู้สมัครคนที่ 1 มองว่ามีปัญหาในเชิงความไม่ยุติธรรม ในประเด็นแรกคือเรื่องของการได้มาของสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 250 คน ซึ่งในการคัดเลือก ส.ว.รอบแรก จากผู้เสนอตัวตามแต่ละสาขาอาชีพในกลุ่มจังหวัดพบว่าไม่มีตัวแทน ส.ว.จากจังหวัดสระแก้ว และ ส.ว.ที่เหลือที่จะถูกแต่งตั้งโดยหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ประเด็นต่อมาผู้สมัครมองว่ากฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อพรรคการเมือง ทั้งต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง การหาเสียงของพรรค ผู้สมัคร และการควบคุมการเลือกตั้งของ กกต. เป็นอุปสรรคต่อพรรคการเมืองเล็ก และมองว่า กกต. เฟื่องเลี้ยงพรรคเล็กเป็นพิเศษโดยเฉพาะพรรคฝ่ายประชาธิปไตย และให้ความเห็นว่ารระบบการนับคะแนนแบบใหม่นี้ น่าจะเป็นผลที่ดีต่อพรรคเล็กและอาจส่งผลดีต่อตนเพราะแม้ว่าจะไม่ชนะในเขตเลือกตั้ง แต่หากมีคะแนนเสียงที่สูงทางพรรคจะอาจจะมีการเสนอตำแหน่งมาให้บ้าง

ผู้สมัครคนที่ 2 ให้ความเห็นว่ากติกาใหม่นี้ มีผลกระทบโดยตรง ประเด็นแรกคือการได้มาของ ส.ว.ที่ไม่เป็นประชาธิปไตย มีความคิดที่จะสืบทอดอำนาจของรัฐบาล โดยการควบคุม ส.ว.ให้มาจากการแต่งตั้งพวกพ้องของตนเข้ามา ซึ่งเป็นการยึดติดกับอำนาจและไม่ยอมลงจากอำนาจ

ในด้านการหาเสียง กฎหมายและระเบียบของ กกต.สร้างข้อจำกัดด้านการหาเสียง กีดกันการเมืองหน้าใหม่ การหาเสียงทำได้ยากขึ้น รูปแบบการหาเสียงตามงานพิธีต่าง ๆ ไม่สามารถทำได้ แต่ต้นใช้รูปแบบการหาเสียงด้วยการเดินเคาะประตูบ้าน และด้วยรูปแบบการควบคุมจาก กกต. พรรคจึงสนับสนุนการหาเสียง (ป้ายหาเสียง, เสื้อ, หมวก, แผ่นพับ) เต็มที่เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และด้วยระบบการลงคะแนนที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ประชาชนยังไม่รับรู้และยังไม่เข้าใจวิธีการกาบัตร ส่วนระบบการนับคะแนนใหม่นั้นมีความเห็นด้วย ซึ่งเป็นผลดีต่อพรรคเล็กทำให้ผู้สมัคร ส.ส.เกิดความหลากหลายมากขึ้นเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของจังหวัด ผู้มีความคิดจะเปลี่ยนแปลงการเมืองเดิมจากกลุ่มอำนาจเก่า กล้าที่จะออกมาเสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งมากขึ้น

ผู้สมัครคนที่ 3 มีความเห็นต่อกติกาใหม่ตามรัฐธรรมนูญใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเงื่อนไขและกติกากการเลือกตั้ง ซึ่งมีความไม่เป็นธรรมและมีความน่ากังวลต่อการเลือกตั้ง เช่น การเลื่อนเวลาปิดหีบการเลือกตั้งเป็น 5 โมงเย็น ซึ่งอาจเกิดการทุจริตได้ ต่อมาคือการคำนวณคะแนน ส.ส.ระบบสัดส่วน เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบจนทำให้พรรคใหญ่เสียดุลได้ แต่เอื้อต่อพรรคเล็กด้วยระบบคะแนนไม่ตกน้ำ และการที่หมายเลขผู้สมัครระบบแบ่งเขตไม่ซ้ำกัน ทำให้เกิดความสับสนของประชาชนซึ่งเป็นการสร้างกลยุทธ์ของพรรครัฐบาลปัจจุบัน ประกอบกับเชื่อว่ามีอำนาจรัฐหนุนพรรคที่สนับสนุนรัฐบาลปัจจุบันอยู่ ประกอบกับประเด็นการเลือก ส.ว. นั้นมีการเอาเปรียบทางการเมืองอย่างชัดเจนที่สุด

ในด้านการหาเสียงนั้นไม่มีปัญหาจากกติกาที่ออกมาใหม่ เนื่องจากใช้วิธีการหาเสียงแบบเคาะประตูบ้านและพบปะประชาชนตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ตลาดสด ตลาดนัด เป็นต้น

ผู้สมัครคนที่ 4 ตนไม่อยากจะออกความคิดเห็นเลยแม้แต่น้อย เนื่องจากมีความเห็นว่ากติกาใหม่ที่ถูกร่างโดย คสช.ทำตามอำเภอใจตน ต้องการอะไรก็จะเขียนลงไปในรัฐธรรมนูญ สุดท้ายกติกาที่จะมาพันคอตัวเอง มีมาตรา 44 อยู่ในมือทำให้ไม่มีความถูกต้อง เช่น พลเอกประยุทธ์ คนเดียวมี 250 เสียง 250 สิทธิ ตรงกันข้าม ประชาชน 1 คน กลับมี 1 เสียงเท่านั้น นั่นสะท้อนให้เห็นว่าคณะปฏิวัติจะทำอย่างไรก็ได้ตามใจตนที่ต้องการ ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้ น่าเกลียด และน่ากลัว

ปรากฏการณ์ของการลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.ที่มีจำนวนมากในครั้งนี้นั้น มองว่าเกิดจากผลของระบบการคำนวณคะแนนเสียงรูปแบบใหม่ ดังนั้น จึงมีการลงสมัครเพื่อเพิ่มคะแนนให้พรรคในระบบบัญชีรายชื่อพรรค

ในด้านการหาเสียง เนื่องจากตนเป็นผู้มากบารมีและลงสมัครในนามระบบสัดส่วน แต่ต้องช่วยผู้สมัครในระบบแบ่งเขต ที่มีความสัมพันธ์เป็นลูก หลาน และคนสนิท ในการหาเสียงจึงพบว่า มีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่หาเสียงมาก แต่ยังคงได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

คำถามข้อที่ 3 ความคิดเห็นต่อทิศทางการเมืองไทยภายหลังจากการเลือกตั้ง

ผู้สมัครคนที่ 1 ภายหลังจากการเลือกตั้งในส่วนของตนคาดคะเนว่าจะได้รับคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 10,000 คะแนน เพราะขณะหาเสียงได้รับการตอบรับและกระแสที่ดี และคาดการณ์ว่าหากตนไม่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้ได้รับการเลือกตั้งจะเป็นพรรคของกลุ่มอำนาจเก่าในพื้นที่ เพราะกลุ่มการเมืองเก่ายังมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งในครั้งนี้

ส่วนการจัดตั้งรัฐบาล ผู้สมัครคนที่ 1 มองว่าหากการสืบทอดอำนาจสำเร็จได้กลับมาเป็นรัฐบาลอีกครั้ง จะเกิดการชุมนุมประท้วงแน่นอน และรัฐบาลจะอยู่ไม่ได้นาน ไม่มีเสถียรภาพทางการบริหาร เศรษฐกิจไม่ดี เพราะนโยบายที่จะสานต่อโครงการเก่า (บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) สร้างปัญหาพบว่าคนจนไม่ได้บัตร คนที่ได้บัตรมีความสนิทสนมหรือเป็นพวกพ้องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหากฝ่ายประชาธิปไตยได้รับเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมืองได้เช่นกัน

ผู้สมัครคนที่ 2 คาดการณ์ว่าด้วยระบบที่เอื้ออำนาจต่อการสืบทอดอำนาจ พรรคของรัฐบาลจะได้จัดตั้งรัฐบาลแน่นอน ซึ่งจะทำให้รัฐบาลไม่เสถียรภาพ เกิดปรากฏการณ์ “งูเห่า” ในสภาผู้แทนฯ เกิดวิกฤติความเชื่อมั่นศรัทธาในตัวผู้นำรัฐบาล และอาจนำไปสู่การรัฐประหารอีกครั้ง

แต่หากพรรคฝ่ายประชาธิปไตยชนะ ไม่น่าจะเกิดการรัฐประหาร ส่วนการรวมกันเพื่อจัดตั้งรัฐบาลของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์เกิดขึ้นได้ยาก

ผู้สมัครคนที่ 3 มองว่าประเทศภายหลังจากการเลือกตั้งหากมีการเรียกร้อย คัดค้านเป็นเรื่องปกติตามระบอบประชาธิปไตย แต่ก็ยังคงจะมีความสงบ เพราะปัจจุบันเป็นรัฐบาลแบบอำนาจเต็มประชาชนถูกกดขี่ทางการเมืองแสดงออก เมื่อเลือกตั้งแล้วประชาชนจะมีเสรีมากยิ่งขึ้น แต่คงไม่ถึงจะไม่สงบแล้วกลับไปสู่รูปแบบเก่า หากรัฐบาลไม่สามารถบริหารงานได้คงจะเกิดการยุบสภา เลือกตั้งใหม่

ในประเด็นการเลือก ส.ว.ที่เป็นผลพวงจากรัฐธรรมนูญ ตนมองว่าอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงท่าทีของ ส.ว. อย่างแน่นอนเพราะทนกับกระแสของประชาชนไม่ไหว

ผู้สมัครคนที่ 4 ตนเป็นผู้ใหญ่ทางการเมือง จึงไม่เหมาะสมที่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ว่าหลังจากการเลือกตั้งแล้วจะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง แต่หากจะคาดการณ์คะแนนเสียง พรรคประชาธิปัตย์รวมกันกับพรรคพลังประชารัฐ คะแนนจึงจะเท่ากับพรรคเพื่อไทย

ในประเด็นการยุบพรรคไทยรักษาชาติ สำนวนคะแนนเสียงของพรรคไทยรักษาชาติจะถูกโอนมาเป็นของฝ่ายประชาธิปไตยอย่างแน่นอน ไม่มีทางที่คะแนนจะไปทางพรรคพลังประชารัฐ

คำถามข้อที่ 4 ท่าทีของรัฐบาลต่อการเลือกตั้งส่งผลกระทบต่อท่านอย่างไร

ผู้สมัครคนที่ 1 ท่าทีของรัฐบาลต่อการเลือกตั้งครั้งนี้ ตนมองไปในระดับหน่วยงานของภาครัฐในพื้นที่ซึ่งมีกระแสว่าจะส่อแววครอบงำ โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของส่วนภูมิภาคโดยตรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไม่เป็นกลางในการนับคะแนนเสียงได้ อีกด้านหนึ่งเนื่องจากมีกลุ่มอำนาจเก่าในพื้นที่ ที่ยังมีอิทธิพลอยู่จึงอาจนำไปสู่ความไม่เป็นธรรมในการเลือกตั้งครั้งนี้

ส่วนท่าทีการใช้อำนาจของรัฐบาลนั้น ตนมองว่าการที่รัฐบาลเลือกให้การแจกจ่ายเงินผ่านรูปของโครงการเป็นการหวังผลต่อคะแนนเสียงของพรรคพลังประชารัฐ เพราะมุ่งหวังให้ประชาชนเลือกตนเข้ามาอีกจะได้เงินรูปแบบนี้ต่อไปอีก และท่าทีของผู้สนับสนุนรัฐบาลยังมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งในครั้งนี้สูงทั้งต่อการหาเสียง และการจัดตั้งรัฐบาลหลังการเลือกตั้ง

ผู้สมัครคนที่ 2 มีความกังวลต่อการการทำงานของ กกต. และการทำงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้งว่าจะไม่เป็นกลาง เพราะอาจจะต้องเอื้อประโยชน์ให้กับการสืบทอดอำนาจ รวมถึงยังมีการครอบงำผู้นำท้องถิ่น แต่ไม่สามารถครอบงำประชาชนได้ และผลพวงจากกลุ่มอำนาจเก่ายังคงมีอยู่บ้างแต่คงใช้ไม่ได้แล้ว

ผู้สมัครคนที่ 3 เนื่องจากตนเคยเป็นนายทหารระดับสูง มีความสนิทสนมกับข้าราชการพลเรือน และข้าราชการทหารในหลายพื้นที่ในจังหวัดสระแก้ว ดังนั้นการตัดสินใจลงสู่สนามการเมืองที่ไม่ใช่พรรคสนับสนุนรัฐบาล จึงทำให้เกิดการเพ่งเล็งจากกลุ่มอำนาจของรัฐบาล ก่อนการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้ง มีการย้ายข้าราชการพลเรือน และข้าราชการใกล้ชิดจนกวาระจำนวนถึง 8 คำสั่งภายในเดือนเดียว แสดงถึงการใช้อำนาจให้ได้รับแรงกดดันในการตัดสินใจทางการเมืองของผู้สมัคร

ผู้สมัครคนที่ 4 มีการเอื้ออำนวยและสร้างข้อได้เปรียบในการหาเสียงให้กับพรรคของรัฐบาล เช่น มีข้อห้ามในเรื่องของการใช้สถานที่ปราศรัย แต่พรรคตรงข้ามสามารถทำได้ มีการใช้เงินคงคลังเพื่อซื้อเสียงประชาชนผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นการกระทำตามอำเภอใจเปรียบเป็นการหาเสียงซื้อเสียงล่วงหน้าไว้แล้ว หรือแม้แต่ในขณะนี้มีการซื้อเสียงแล้วในพื้นที่ แต่ตนไม่ได้กังวลหนักใจต่อท่าทีใด ๆ ของรัฐบาล เพราะมองว่าจะขึ้นอยู่กับประชาชนอย่างแน่นอน และพบว่ามีการติดตามจากทหารและหน่วยงานสันติบาลในเวลาไปปราศรัย

ประเด็นในเรื่องของกลุ่มอำนาจเก่าที่มีการย้ายพรรค เปลี่ยนขั้วทางการเมือง

ผู้สมัครคนที่ 1 การย้ายพรรคในครั้งนี้มีปัจจัยในเรื่องของเงิน อำนาจ และธุรกิจ รวมถึงเงื่อนไขอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการย้ายพรรค มีประเด็นในเรื่องของการกระจายงบประมาณลงมาสู่พื้นที่ เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในกลุ่มผลประโยชน์ด้วยกันเอง รวมถึงประเด็นของความเป็นอิสระที่สะสมจากสภาพแรงกดดันภายใน ทำให้การย้ายพรรคในครั้งนี้ของกลุ่มอำนาจเก่ามีข้อพิพาทกันนำมาสู่การต่อสู้ทางการเมืองในครั้งนี้แบบคนละขั้ว

ผู้สมัครคนที่ 2 การย้ายพรรคในครั้งนี้แม้จะเกิดการเมือง 2 ขั้ว แต่เป็นการเกิดขึ้นจากการตกลงยินยอม หรือการ “ฮั้วอำนาจทางการเมือง” เพราะแม้จะย้ายพรรค ประชาชนยังคงจะเลือกที่ตัวบุคคลมากกว่าพรรคที่สังกัด

ผู้สมัครคนที่ 3 การย้ายพรรคเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ทั้งทางการเมืองและทางธุรกิจ และการขัดกันทางผลประโยชน์ ซึ่งมองว่าเป็นเกมทางการเมือง เพราะการแยกกันลงคนละพรรค ซึ่งอยู่กันคนละขั้วอำนาจ หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้เป็นรัฐบาล คนในตระกูลก็ย่อมจะได้เข้าไปทำงานในฝ่ายรัฐบาลอยู่ดี เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจ แต่อีกแง่หนึ่งก็อาจจะเกิดการขัดแย้งกันจริงเพราะมีการปราศรัยโจมตีฝ่ายตรงข้ามอย่างจริงจัง

ผู้สมัครคนที่ 4 เปิดใจถึงการย้ายพรรคการเมืองของคนในตระกูล โดยยอมรับว่าหลานทั้งสองคนไม่ได้เข้ามาขอที่จะออกจากพรรคเดิมและสังกัดของลุง และไม่ได้ให้เหตุผลว่าทำไมถึงออกจากตนและไปลงสมัครในนามพรรคตรงข้าม ซึ่งตนยอมรับว่าเสียใจเพราะปลุกปั้นมาในสนามการเมืองตั้งแต่เริ่มต้น และมีการบอกกล่าวต่อหลานว่าในอดีตได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง หากครั้งนี้ยังอยู่ด้วยกันคงจะได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอย่างแน่นอน

4.2 กลุ่มองค์กรเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง

4.2.1 ประธานสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว

คำถามข้อที่ 1 รูปแบบ วิธีการในการสนับสนุนพรรคการเมือง

หอการค้านั้นมีความเป็นกลางทางการเมืองทำให้ไม่ได้มีรูปแบบในการสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นการเฉพาะ

คำถามข้อที่ 2 บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของพรรคการเมือง

ไม่มีนโยบายในการสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นการเฉพาะ ขึ้นอยู่การตัดสินใจส่วนบุคคลของสมาชิกแต่ต้องการที่จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่จริง หรือคนในท้องถิ่น เช่น คนในเขตอำเภออรัญประเทศ ก็จะสามารถได้ ส.ส.เป็นคนอรัญประเทศ ซึ่งในฐานะที่ตนดูแลเกี่ยวกับการค้าจึงอยากให้ ส.ส.ทุกเขตพัฒนาจังหวัดร่วมกัน

คำถามข้อที่ 3 กฎหมายพรรคการเมือง มีข้อดีข้อเสียแตกต่างจากเดิมหรือไม่อย่างไร

มองว่าด้วยกฎหมายใหม่นี้ก็น่าจะไปสู่การประท้วงเรียกร้องได้ในอนาคต และยังมองว่าประชาธิปไตยยังไม่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

คำถามข้อที่ 4 สถานการณ์ทางการเมือง

แยกประเด็นทางการเมืองเป็นการเมืองระดับชาติ และการเมืองในระดับจังหวัด โดยการเมืองในภาพระดับชาติมีความกังวลต่อการต่อสู้ทางการเมืองของคนที่อ้างว่าเป็นฝ่ายประชาธิปไตยที่แสดงจุดยืนบางอย่างที่มีผลกระทบต่อสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้หากมีการใช้สถาบันลงมาเป็นประเด็น สำหรับการเมืองในจังหวัดเกิดการต่อสู้ของตระกูลการเมือง แต่ว่าการแยกตัวออกจากพรรคเดิมไม่ส่งผลมากนัก เพราะประชาชนยังเห็นว่ามีคุณค่ากับชาวบ้านในพื้นที่และคงจะยังเลือกต่อไปแม้จะย้ายพรรค

คำถามข้อที่ 5 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่ม

การเลือกตั้งในครั้งนี้ไม่ใช่เรื่องใหญ่ที่จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในเขตการค้าชายแดน เพราะปัจจุบันสถานการณ์การค้าของเขตชายแดนเป็นไปด้วยดี ในระบอบรัฐบาลทหารทำให้รัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านมีความเกรงใจ เพราะในปัจจุบันรัฐบาล คสช. มีการดึงงบประมาณลงมาสนับสนุนการค้าในเขตพื้นที่เป็นไปอย่างดี ในขณะที่อดีตที่เป็นรัฐบาลปกติไม่ได้สนับสนุนเท่าที่ควร หอการค้าต้องผลักดันการดำเนินงานกันเองและมีข้าราชการกีดกันบ้างเพราะผลประโยชน์ ในยุคทหารจึงทำให้การค้าชายแดนเป็นไปด้วยดีมากจึงกังวลใจว่าหากมีการเมืองแล้วจะมีผลกระทบ

คำถามข้อที่ 6 ประเด็นการแบ่งขั้วอำนาจทางการเมือง

มองว่าเกิดการแตกแยกกันภายในครอบครัว เพราะพบเห็นจากการปราศรัยที่มีการโจมตีหลาน อยู่เสมอ

4.2.2 ผู้แทนนายกสมาคมเกษตรกรชาวไร่ฮ้อยจังหวัดสระแก้ว

คำถามข้อที่ 1 บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของพรรคการเมือง

สมาคมไม่มีนโยบายสนับสนุนพรรคการเมืองหรือนักการเมืองโดยตรง และไม่มีการขอรับรองให้สมาชิกสนับสนุนใครเป็นพิเศษ โดยสมาชิกมีความเป็นอิสระสูงในการเลือกตั้ง

คำถามข้อที่ 2 กฎหมายพรรคการเมือง มีข้อดีข้อเสียแตกต่างจากเดิม หรือไม่อย่างไร

กฎหมายที่กำหนดให้มีการกับัตรลงคะแนนเพียงใบเดียว มีผลกระทบอย่างจริงจัง เพราะมีการแบ่งไปด้วยอำนาจ คือ ชอบตัวบุคคล แต่ไม่ชอบพรรค ก็จะได้พรรคมาด้วย ด้วยระบบที่บีบบังคับ ทำให้ต้องตัดสินใจแบบมัดมือชก

ไม่เห็นด้วยกับกติกากเลือกตั้งที่ให้ ส.ว.ร่วมโหวตนายกรัฐมนตร่วมกับ ส.ส.เพราะเป็นการลือคสเปคตัวผู้นำไว้แล้วด้วยระบบ และด้วยระบบที่มาของ ส.ว.นั้นมีความคลุมเครือจึงไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่มา ประกอบกับตอนนี้ก็ยังไม่เห็นว่า ส.ว.จากจังหวัดสระแก้วคนไหนที่ได้รับรองเป็น ส.ว.

คำถามข้อที่ 3 การซื้อเสียง

ยังมีเพียงแค่ข่าวลือ แต่ยังไม่ปรากฏชัด เป็นเพียงกระแสและการโจมตีฝั่งตรงข้าม

คำถามข้อที่ 4 นโยบายที่จะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อย

มองว่านโยบายที่พอจะเป็นไปได้ด้านเกษตรกร คือพรรคพลังประชารัฐ เพราะมีความชัดเจนในตัวนโยบาย แสดงให้เห็นที่มาและราคาพืชผลทางการเกษตรในอนาคต แต่ก็มองว่าตอนนี้แนวนโยบายของพรรคต่าง ๆ ในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน และส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่แนวนโยบายขายฝันเสียมากกว่า

ส่วนการที่จะได้ ส.ส.เป็นคนที่ในพื้นที่จะเป็นเรื่องดีที่สุดในที่สุดและตรงตามความต้องการของกลุ่มมากที่สุด และก็ยังมองว่ามองข้ามเรื่องของพรรคที่สังกัดและให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้

คำถามข้อที่ 5 สถานการณ์ทางการเมืองประเด็นการแบ่งขั้วอำนาจทางการเมือง

ไม่มีประเด็นการขั้วทางการเมือง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงไปเพราะอุดมการณ์ทางการเมือง และจากกันกับต้นสังกัดด้วยดีไม่มีปัญหา

คำถามข้อที่ 6 การคาดการณ์ผู้สมัคร ส.ส.จากพรรคใดจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคพลังประชารัฐ

เขตเลือกตั้งที่ 2 พรรคพลังประชารัฐ

เขตเลือกตั้งที่ 3 พรรคพลังประชารัฐ

4.2.3 ผู้แทนนายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดสระแก้ว

คำถามข้อที่ 1 บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของพรรคการเมือง

มีการติดต่อจากหลายพรรคการเมืองให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือในการหาเสียง แต่บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องวางตัวเป็นกลาง เพราะกฎหมายระบุให้ช่วยดูแลหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งการขอความช่วยเหลือ เช่น การขอให้ฝากดู ฝากกระจายข่าว ไม่ถึงขั้นขอให้ช่วยเป็นหัวคะแนน

สมาชิกกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีความอึดอัด แต่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งในครั้งนี้เป็นอย่างมาก คือดูแลทั้งมวลชน และการเลือกตั้ง ซึ่งมองว่าการทำแบบนี้เป็นการป้องกันอิทธิพลต่อการเลือกตั้งและช่วยเหลือการเลือกตั้ง

คำถามข้อที่ 2 กฎหมายพรรคการเมือง มีข้อดีข้อเสียแตกต่างจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

มองว่าสำหรับตนและสมาคมไม่น่าจะมีปัญหา ในเรื่องของบัตรเลือกตั้งที่มีเพียงใบเดียว แต่สำหรับประชาชนจะเกิดความสับสนอย่างแน่นอน และก็เป็นหน้าที่ที่จะต้องไปทำความเข้าใจต่อชาวบ้าน แต่ในส่วนของตนมองว่าการที่เหลือบัตรใบเดียวเป็นการบีบบังคับไม่ให้เลือกคนที่รัก พรรคที่ชอบ หากเลือกได้ก็อยากที่จะเลือกแบบบัตร 2 ใบ

ในส่วนของการเลือกนายรัฐมนตรีที่จะต้องมี ส.ว.เข้ามาช่วยนั้น มองว่าหากระบบใหม่สามารถจัดการให้เป็นไปตามความเหมาะสมก็น่าที่จะลอง แต่หากลองแล้วมันไม่ดีก็ควรกลับมาใช้แบบเก่า

คำถามข้อที่ 3 ประเด็นการแบ่งขั้วอำนาจทางการเมือง

การย้ายขั้วทางการเมืองของผู้สมัคร ส.ส. เพราะเป็นการรักษาขั้วทางการเมือง ไม่ได้มีปัญหาและทะเลาะกัน เพื่อเลือกที่จะไปเป็นพรรคร่วมรัฐบาลหวังงบประมาณมาพัฒนาจังหวัด

การเลือกตั้งครั้งนี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลง ประชาชนได้สิทธิ์ วัฒนธรรมของคนไทยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูง คือ เมื่อประชาชนมีงานหรือประชาชนเดือดร้อน ถ้าใครสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าย่อมทำให้ประชาชนตัดสินใจได้มากกว่า

คำถามข้อที่ 4 นโยบายที่จะมีผลต่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน

มองว่าทุกพรรคการเมืองสามารถมีนโยบายใด ๆ ก็ได้ แต่จะสามารถทำได้จริงมากน้อยแค่ไหน ซึ่งสมาคมคิดว่าเลือกผู้แทนที่ทำให้จังหวัดสระแก้วเจริญ สามารถร่วมรัฐบาลและผลักดันงบประมาณมาสู่พื้นที่จังหวัดได้จะสร้างประโยชน์ได้มากกว่า และยึดโยงที่ตัวบุคคลเพื่อความใกล้ชิดมากกว่า จะเลือกที่พรรคการเมือง เพราะถ้าผู้สมัคร ส.ส.สระแก้ว ได้เป็นผู้เข้าร่วมรัฐบาลจะทำให้งบประมาณดึงดูดมาจังหวัดและพัฒนาได้ดีกว่าทุกวันนี้

คำถามข้อที่ 5 การคาดการณ์ผู้สมัคร ส.ส.จากพรรคใดจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคพลังประชารัฐ

เขตเลือกตั้งที่ 2 พรรคพลังประชารัฐ

เขตเลือกตั้งที่ 3 พรรคพลังประชารัฐ

4.2.4 เลขานุการสมาคมเกษตรกรชาวไร่อ้อยจังหวัดสระแก้ว

คำถามข้อที่ 1 ผลกระทบของสถานการณ์การเลือกตั้ง การย้ายพรรค และผู้สมัครหน้าใหม่

ไม่ได้มีผลต่อสมาคมมากเท่าไร เพราะทั้งในส่วนของผู้สมัครที่มีการย้ายพรรค และผู้สมัครใหม่ของพรรคการเมืองเก่าก็มีความคุ้นเคยสนิทสนมกับสมาคมและกรรมการพอสมควร โดยสมาคมก็วางตัวเป็นกลาง เพราะองค์กรต้องทำงานด้านการเกษตรเพื่อสมาชิก และต้องพึ่งพาผู้สมัครเกือบทุกท่าน แต่ก็ไม่ได้เอนเอียงไปทางใด สมาชิกเองปล่อยให้เป็นอิสระไม่มีการชี้นำ

คำถามข้อที่ 2 ผู้สมัครที่จะส่งผลดีต่อสมาคม

ในความรู้สึกส่วนตัวและการส่งผลดีต่อสมาคม มองว่าเรื่องเศรษฐกิจยังคงเป็นเรื่องสำคัญ ปากท้องของเกษตรกรและสมาชิกนั้น มวลสมาชิกให้นำหนักไปในทิศทางของพรรคเพื่อไทย เพราะเชื่อมือในการบริหารงานของอดีตนายกรัฐมนตรี (นายทักษิณ ชินวัตร) ที่จะส่งผลให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรและสมาชิก กรรมการสมาคมรวมถึงจังหวัดสระแก้วให้มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่โดยทั่วไปนั้นพื้นฐานประชาชนจังหวัดสระแก้วก็ยังยึดติดกับตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่สมาชิกก็มีทั้งเลือกที่ตัวบุคคลประมาณร้อยละ 60 และในนามพรรคประมาณร้อยละ 40

คำถามข้อที่ 3 การติดต่อสนับสนุน

มีการติดต่อมาเพื่อให้ช่วย แต่สมาคมก็วางตัวเป็นกลาง เพราะในเรื่องการเมืองนั้นสมาชิกมีความเป็นอิสระ คือมองทั้งความเป็นประชาธิปไตยและความอยู่ดีกินดี ปัญหาปากท้อง เศรษฐกิจ และสมาคมไม่มีการแลกเปลี่ยนประโยชน์อื่นใดจากตัวผู้สมัคร ถึงแม้จะมีความเกี่ยวข้องทั้งต่อตัวสมาชิกและครอบครัวของสมาชิก ในส่วนการทุจริตการเลือกตั้ง ไม่พบว่ามีการกระทำการทุจริตใด ๆ แต่ก็พอที่จะได้ยินข่าวคราวบ้าง เช่น การให้ค่าน้ำมรดกมาฟังปราศรัยแต่ไม่พบเห็นด้วยตนเอง

คำถามข้อที่ 4 กติกาการเลือกตั้ง

กรณีบัตรเลือกตั้งในระยะแรกสมาคมมองว่าไม่เป็นการดี แต่พอมีการหาเสียงนานขึ้นก็มองว่าเป็นการดี เพราะมีความชัดเจนและต้องตัดสินใจ ฟันธง เพราะการบริหารงานต้องมีความชัดเจน เช่น ชอบตัวบุคคลไม่มากแต่ชอบพรรคมากก็ต้องตัดสินใจเลือกพรรค

ในส่วนของกรขยายเวลาการเลือกตั้งนั้น มองว่าไม่น่าจะมีประโยชน์ แต่หากจะมีความเสียหายต่อการนับคะแนนมากกว่า เพราะในอดีตประชาชนต่างก็รับรู้มาแต่เนิ่นนานว่าต้องมาเลือกตั้งให้ทัน 15.00 น. หากใครไม่มา ก็จะได้ไม่ได้ใช้สิทธิ์อยู่แล้ว

คำถามข้อที่ 5 การย้ายตัวของตระกูลการเมือง

มองว่าเป็นเรื่องธุรกิจเสียมากกว่า ไม่น่าจะเกิดการฮั้วกันทางการเมือง เพราะผู้สมัครที่ย้ายพรรคไปนั้นมีการทำธุรกิจจึงต้องย้ายไปพรรคใหม่เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจซึ่งย้ายไปโดยมองว่าพรรคที่ย้ายไปนั้นตอบเจตย์ในการรักษาผลประโยชน์และอาจจะได้เป็นพรรคจัดตั้งรัฐบาลในอนาคต ในขณะที่ผู้สมัครที่ไม่ได้ย้ายพรรค เพราะมีความสัมพันธ์อันดีกับอดีตนายกรัฐมนตรีของพรรคเพื่อไทย

คำถามข้อที่ 6 การคาดการณ์ผู้สมัคร ส.ส.จากพรรคใดจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

- เขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคพลังประชารัฐ
- เขตเลือกตั้งที่ 2 พรรคพลังประชารัฐ
- เขตเลือกตั้งที่ 3 พรรคพลังประชารัฐ

คำถามข้อที่ 7 สถานการณ์ภายหลังการเลือกตั้ง

เหตุการณ์โดยทั่วไปไม่น่าจะมีเหตุอะไร แต่ในส่วนของการบริหารราชการของรัฐบาลน่าจะมีปัญหา อาจจะไม่ดีเสียรภาพ ซึ่งเป็นผลพวงจากการให้ ส.ว.ร่วมเลือกนายกรัฐมนตรีด้วย เพราะการบริหารราชการโดย ส.ส. ทั้ง 2 ระบบ แต่ไม่ได้ใช้ ส.ว.

ส่วนในจังหวัดสระแก้วก็ไม่น่าจะมีปัญหาเช่นกัน เพราะก็คงจะยอมรับผลคะแนนการเลือกตั้ง

4.3 สถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายความมั่นคง)

4.3.1 ผู้แทนผู้บัญชาการกองกำลังบูรพา

คำถามข้อที่ 1 สถานการณ์และบรรยากาศทางการเมืองโดยทั่วไปส่งผลกระทบต่อองค์กร/ประชาชน

สถานการณ์ทางการเมืองในขณะนี้ ในมุมมองของฝ่ายความมั่นคง มองว่าเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และยังไม่ได้มีการรายงานเหตุการณ์ผิดปกติใด ๆ

คำถามข้อที่ 2 แรงกดดันจากกลุ่มการเมือง กลุ่มอิทธิพล เป็นอย่างไร

ในจังหวัดสระแก้วไม่มีการกดดันหรือแรงสะท้อนจากกลุ่มการเมือง กลุ่มอิทธิพล เพราะในบางเขตพื้นที่ยังมีการประกาศกฎอัยการศึกเต็มพื้นที่ ส่วนของกองกำลังในพื้นที่นั้นยังคงให้ความเสมอภาคในการหาเสียง เปิดกว้างหากจะมีการหาเสียงในเขตทหาร

คำถามข้อที่ 3 การแบ่งขั้วอำนาจ/การย้ายขั้ว

การย้ายขั้วเกิดจากอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน นโยบายที่แตกต่างกัน ที่ไม่ใช่การขัดแย้งอย่างรุนแรงแบบการแตกแยก ไม่ใช่เกมการเมือง ก่อให้เกิดการแตกหน่อทางความคิด จึงนำไปสู่การแยกกันคนละขั้ว ต่างฝ่ายต่างหาเสียงกันไป เพราะฝ่ายที่แยกตัวออกไปมีฐานเสียงอยู่แล้วในขณะที่อีกฝ่ายยังคงต้องใช้ฐานเสียงของกลุ่มอิทธิพลเก่า

คำถามข้อที่ 4 ความคิดเห็นต่อกฎหมายใหม่

มองว่าประชาธิปไตยต้องเกิดจากวัฒนธรรมของไทยเอง จึงคิดเห็นวาระบนี้เป็นการดี เพราะเกิดการผสมผสานลงตัว ไม่ส่งผลเสียต่อใครรวมถึงทหาร เพราะไม่ว่าจะระบบเดิมหรือระบบใหม่ ขึ้นอยู่กับบุคคลในการหาช่องว่างที่จะทำผิดกฎหมาย

ในส่วนของรายละเอียด เช่น การเลื่อนการปิดหีบเป็น 17.00 น. เพื่อแก้ปัญหาการลงคะแนนไม่ทันเวลา และคงจะไม่มีกรทุจริตจากการเลื่อนการปิดหีบ เพราะทุกคนต่างมีโทรศัพท์ ในการทุจริตคงจะทำได้ยาก

คำถามข้อที่ 5 การมอบหมายภารกิจพิเศษ

ทหารในขณะนี้ไม่ได้มีการมอบหมายเรื่องใดเป็นพิเศษจากรัฐบาล แต่จะช่วยในการสนับสนุนการเลือกตั้งมากกว่า โดยให้ทหารทุกคนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งให้ครบทุกคน แต่ไม่มีสิทธิไปบังคับให้เลือกผู้สมัครพรรคใดพรรคหนึ่งเฉพาะ แต่ความเห็นส่วนตัวมีความเป็นไปได้ที่ทหารจะเลือกพรรคพลังประชารัฐ เพราะนายกรัฐมนตรียเคยเป็นผู้บังคับบัญชา

คำถามข้อที่ 6 ความเห็นต่อทิศทางประเทศไทยหลังจากการเลือกตั้ง

หากไม่ใช่รัฐบาลเดิมในการจัดตั้งรัฐบาล และหากรัฐบาลไม่มีความเข้มแข็งพอ คงจะมีปัญหาการอ้างสิทธิ์ตามแนวชายแดน

หากพรรครัฐบาลชนะได้รับการจัดตั้งรัฐบาล มองว่าไม่น่าจะเกิดความซุลมุนวุ่นวาย เพราะบ้านเมืองสงบสุขมานาน การเลือกตั้งไม่น่าจะมีปัญหา เพราะรัฐบาลพยายามก้าวข้ามความขัดแย้ง

หากไม่ใช่พรรครัฐบาลชนะ ถ้าการเลือกตั้งไม่มีปัญหา นักการเมืองยึดถือกติกา ไม่น่าจะเกิดการรัฐประหาร แต่ก็ยังมีความเป็นห่วงว่ารูปแบบการหาเสียงจะนำประเทศกลับไปสู่ระบอบวังวนเดิม เช่น การสาดโคลนใส่กันที่ไม่ใช่นโยบายในการหาเสียง

มองว่าประชาธิปไตยแก้ปัญหาได้ ควรใช้ระบบรัฐสภาในการแก้ปัญหา การใช้วาทกรรม “ฝ่ายประชาธิปไตย” และมวลชนเป็นการกระทำที่ผิดเพี้ยนไป เพราะทหารไม่ควรเข้ามาจัดการ ควรทำหน้าที่เฉพาะเรื่องด้านความมั่นคง

4.3.2 ผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

คำถามข้อที่ 1 สถานการณ์และบรรยากาศทางการเมืองโดยทั่วไปส่งผลกระทบต่อองค์กร/ประชาชน

สถานการณ์โดยทั่วไปเป็นไปตามปกติ กระบวนการ วิธีการ กรรมการการเลือกตั้ง ทั้งในเรื่องของเงื่อนไข ข้อกำหนด ผู้รับผิดชอบ ในส่วนของกระบวนการการเลือกตั้งยังเป็นไปตามปกติ ในเรื่องของการรับสมัคร เป็นไปตามปกติ การแข่งขันของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นไปตามวิถีทางของการเลือกตั้ง

ซึ่งมีการร้องเรียนเจ้าหน้าที่รัฐบ้าง เช่น ประเด็นนักการเมืองท้องถิ่นช่วยเหลือเสียง ความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่รัฐ กำหนดผู้ใหญ่บ้าน มีการขอใช้เครื่องมือของรัฐ (หอกระจายข่าว) เพื่อการหาเสียงของผู้สมัครใช้ประกาศเชิญชวนให้มาฟังปราศรัย โดยปกติไม่สามารถทำได้เนื่องจากเป็นการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ของรัฐ โดยทางจังหวัด (ปกครองจังหวัด) ได้ออกแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดไว้เบื้องต้นเพื่อให้กำหนดผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ ยึดถือ แต่ในส่วนของข้อร้องเรียนต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเองในขณะนี้ไม่พบการรายงาน

คำถามข้อที่ 2 นโยบายพรรคการเมืองที่อาจจะมีผลกระทบต่อการทำงานของส่วนราชการ

นโยบายพรรคการเมืองส่วนใหญ่เป็นการมุ่งตอบสนองประโยชน์ของประชาชนแบบเฉพาะกลุ่มเพื่อหวังผลคะแนน แต่ไม่เกิดความยั่งยืน ซึ่งส่วนใหญ่นโยบายมักไม่ได้เกิดผลแก่ข้าราชการโดยตรง แต่ข้าราชการเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะรัฐบาลไหนเข้ามาบริหาร ข้าราชการก็ยังคงต้องทำงานต่อไปไม่ว่านโยบายไหนก็ต้องทำ แต่ความเข้าใจของข้าราชการในการปฏิบัติงานอาจเกิดความสับสนเพราะมีความเคยชินในการปฏิบัติตามนโยบายเดิม

ในปัจจุบันการพิจารณานโยบายระดับจังหวัดและงานระดับจังหวัดที่มีผลพวงกับแนวนโยบายประชารัฐ กับพรรคพลังประชารัฐทำให้ต้องพิจารณาด้วยความถี่ถ้วนรอบคอบมากขึ้น เพื่อป้องกันความสับสนและความไม่เป็นกลางได้ เพราะประเทศไทยไม่สามารถแยกการเมืองออกจากการบริหารได้ ในขณะเดียวกันนายกรัฐมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร แต่ก็อยู่ในชั่วคราวเมืองในฐานะแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีของพรรคพลังประชารัฐด้วย ซึ่งได้ยกตัวอย่างว่า นโยบายประกันราคาข้าว และนโยบายจำหน่ายข้าวของรัฐบาลทั้งสองชั่วคราวเมือง โดยเป็นภารกิจของข้าราชการในการทำความเข้าใจแก่ประชาชนให้ได้

คำถามข้อที่ 3 การย้ายพรรค ย้ายชื่อทางการเมืองของตระกูลการเมือง

เป็นไปได้ทุกทาง อาจทั้งอุดมการณ์ทางการเมืองและมีปัญหากันจริง แต่ด้วยประสบการณ์ก็พบว่าทั้งสองฝ่ายเมื่อพบกันตามงานก็ยังมีความผูกพันและร่วมโต๊ะอาหารกันเป็นปกติ

คำถามข้อที่ 4 เหตุการณ์หลังการเลือกตั้ง

ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อบทบาทของข้าราชการประจำจังหวัด เพราะการเมืองในจังหวัดสระแก้วไม่ก้าวก่ายบทบาทข้าราชการเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของจังหวัด

คำถามข้อที่ 5 ความคิดเห็นต่อประเด็น ส.ว.

องค์กรที่จะได้รับผลโดยตรงน่าจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ องค์กรที่มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ข้าราชการไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงในฐานะข้าราชการ ต้องทำตามรัฐธรรมนูญเขียนไว้ หรือเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนของผลกระทบโดยตรงต่อข้าราชการนั้นมองว่าประเด็นนายกรัฐมนตรีนั่นที่มากับมาสำคัญ ไม่ว่าจะยังไงต้องเป็นข้าราชการต่อไป แต่ในส่วนของพรรคการเมืองได้คะแนนมากอาจจะส่งผลต่อประเด็น ส.ว.

4.3.3 ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว

คำถามข้อที่ 1 สถานการณ์การเลือกตั้ง

การเตรียมการของ กกต. ได้มีการอบรมคณะกรรมการประจำหน่วย (กปน.) วัสดุอุปกรณ์เรียบร้อย ยังไม่พบรายงานการกระทำความผิดและร้องคัดค้าน แต่ผู้สมัครอาจจะเพ่งเล็งกันเองอยู่บ้าง และได้รับข่าวคราวบ้าง เช่น การซื้อเสียง ขนคนไปฟังปราศรัย ซึ่ง กกต.เองก็ได้เก็บรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นด้วย

การแข่งขันที่มีความดุเดือด คือ พรรคพลังประชารัฐ เพื่อไทย และประชาธิปัตย์ ส่วนพรรคอื่นก็เป็นไปตามปกติ

ในส่วนของ กกต. ไม่ได้มีความสนใจส่วนตัวเป็นพิเศษ เนื่องจากการบริหารจัดการที่เป็นไปตามปกติ เช่น การที่มีสื่อนำเสนอเรื่องการที่มีประชาชนไปรอใช้สิทธิในการเลือกตั้งล่วงหน้า แต่กลไกของ กกต. ก็บริหารจัดการอย่างเต็มที่ เพราะประชาชนออกมาใช้สิทธิเยอะ และระบบที่ออกแบบให้มีการใช้บัตรเลือกตั้งที่แตกต่างกันทำให้มีความซับซ้อน ส่วนการเลือกตั้งปกติ ไม่น่าจะมีปัญหาใด ๆ

คำถามข้อที่ 2 การกดดันหรือข้อเรียกร้องจากตระกูลการเมืองหรือกลุ่มอิทธิพล นักการเมือง

ไม่มีการกดดัน การขอร้อง หรือการติดต่อจากตระกูลการเมืองเก่าในพื้นที่ใด ๆ เพราะได้รับการกำชับจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ข้าราชการวางตัวเป็นกลางทางการเมือง

ส่วนในระดับพื้นที่รับทราบว่าฐานการเมืองเก่าแตกออกเป็น 2 ฐาน ซึ่งทำให้การแข่งขันสูง เพราะฐานเสียงเดียวกัน โดยผู้สมัครไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับทางการเมืองใด ๆ

ส่วนบังคับบัญชาของ กกต. มีความเป็นอิสระสูง หรือมีความเป็นอิสระในการทำงานค่อนข้างสูง ในฐานะองค์กรอิสระ จึงไม่มีคำสั่งใด ๆ ซึ่งต่างจากส่วนราชการที่มีสายลำดับบังคับบัญชา

การเปลี่ยนแปลงผู้อำนวยการทางการเมือง มองว่าบริบทพื้นที่คนสระแก้วนั้น ยึดตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง ถึงแม้จะเปลี่ยนพรรคการเมืองไปแล้ว

คำถามข้อที่ 3 กติกาเลือกตั้ง

บัตรเลือกตั้งใบเดียวมีผล 3 อย่าง ซึ่งก็เป็นไปตามกฎหมาย แต่ก็มีจุดอ่อนคือประชาชนไม่สามารถเลือกได้ เช่น ชอบผู้สมัครแต่ไม่ชอบพรรคที่สังกัด ในทางตรงกันข้ามอาจจะชอบพรรคแต่ไม่ชอบตัวผู้สมัคร ซึ่ง กกต. จังหวัดก็ได้รับเสียงสะท้อนมาบ้าง ทำให้ประชาชนผู้ใช้สิทธิเกิดความลำบากใจ โดยส่วนตัวมองว่าระบบบัตรแบบเก่า 2 ใบ ดีกว่าแบบปัจจุบัน คือเป็นเสรีมากกว่า

การขยายเวลาปิดหีบ เป็น 17.00 น. ความมุ่งหวังอาจเป็นไปได้ที่จะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้สิทธิที่อาจจะมาเลือกตั้งไม่ทันเวลา แต่ในทางปฏิบัติในอดีตเมื่อถึงเวลา 15.00 น. ก็พบว่าไม่มีประชาชนมารอใช้สิทธิกันแล้ว แต่ในครั้งนี้มีปัจจัยเพิ่มขึ้นมาคือ จำนวนผู้ใช้สิทธิจากเดิมที่กำหนดให้เขตละ 800 คน เพิ่มจำนวนเป็น 1,000 คน ซึ่งมีความกังวลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นับคะแนนประจำหน่วย เพราะเวลาในการคะแนนเป็นช่วงเย็นประกออบกับบางพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดน และระบบไฟฟ้าไม่เสถียร อาจทำให้ไฟดับกระทบต่อการนับคะแนน ซึ่งสั่งให้เตรียมการในส่วนของการกำเนิดไฟฟ้าสำรองเพื่อรองรับสถานการณ์ไว้ด้วย

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง มีการเปลี่ยนแปลงในส่วน of จังหวัดสระแก้ว โดย กกต.จังหวัด มีการจัดโครงการสร้าง กปน.มืออาชีพ เพื่อฝึกอบรมให้จัดการเลือกตั้งและบริหารจัดการเลือกตั้งทุกครั้ง พร้อมรับในทุกสถานการณ์ในทุกการเลือกตั้งของจังหวัด โดยบุคคลที่จังหวัดสระแก้วฝึกอบรมส่วนใหญ่แล้วเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเสียเป็นส่วนใหญ่มาก ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้ กกต.กำหนดให้บุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมในโครงการดังกล่าวเป็นประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือกรรมการประจำหน่วยในแต่ละเขต เขตละ 5 ท่าน ซึ่งไม่ใช่มีเพียงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น ยังมีคณะกรรมการจากภาคส่วนอื่นหรือประชาชนทั่วไปเข้ามาร่วมด้วยเพราะด้วย เนื่องจากจำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่พอต่อหน่วยเลือกตั้ง

ทาง กกต.เองก็ได้มีความเชื่อใจต่อการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย เพราะมีความรับผิดชอบอื่น ๆ รองรับไว้เช่นกัน โดยอาจทำให้ชาวบ้านนั้นเกิดความเคลือบแคลงใจได้ว่าการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่เป็นกลางเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ เพราะขาดการอธิบายให้เข้าใจอีกแง่หนึ่งประชาชนก็มองว่าการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการประจำหน่วยอาจจะเห็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองและไม่เป็นอิสระในการลงคะแนนนั้น โดยมีบทบาทเป็นประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งมีระบบตรวจสอบ ตำรวจ และตัวแทนพรรคการเมืองที่อยู่ในเขต

คำถามข้อที่ 4 การใช้เงินหาเสียง ค่าใช้จ่าย

ยังคงใช้รูปแบบเดิมคือมีทั้งป้ายหาเสียง รถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียง แต่ที่เพิ่มมาคือมีการหาเสียงผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ที่มีค่าใช้จ่ายน้อยหรือไม่มีค่าใช้จ่ายเลย โดย กกต.เองก็มีระบบคิดคำนวณค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว

ในส่วน of พฤติกรรมการหาเสียงในการไปร่วมงานพิธีของประชาชนทั่วไป ซึ่งทาง กกต.ก็ต้องมีการตรวจพิจารณาเป็นรายกรณีว่ามีการส่อแววหมิ่นเหม่ต่อการกระทำผิดการเลือกตั้งหรือไม่ ที่มีการใช้เงินช่วยทำบุญร่วมกับเจ้าภาพงานบุญนั้น ห้ามมีการแสดง ห้ามให้ทรัพย์สิน ห้ามแจกจ่ายทรัพย์สินจูงใจ เป็นต้น

คำถามข้อที่ 5 สถานการณ์หลังการเลือกตั้ง

ต้องดูที่ผลคะแนน และคนไทยก็มีบทเรียนต่าง ๆ มากมายให้ได้เรียนรู้ เกิดความบอบช้ำทางการเมืองมามาก และคงไม่เกิดความเสียหายใด ๆ โดยทาง กกต.และจังหวัด กระทรวงมหาดไทย และทางตำรวจได้มีการเตรียมการรับมือและมีมาตรการป้องกันไว้เรียบร้อยแล้วและพร้อมรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์ทันที

4.3.4 นายกองกิจการบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว (หลังการเลือกตั้ง)

คำถามข้อที่ 1 สถานการณ์การเลือกตั้ง

โดยรวมทั่วไปเกิดความคึกคักและตื่นตัวทางการเมืองเลือกตั้ง

การคิดคำนวณเลือกตั้งสมาชิก ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ ไม่เอื้อต่อพรรคใหญ่เพราะบางพรรคไม่ได้บัญชีรายชื่อเลยแม้แต่คนเดียว ในขณะที่พรรคเล็กอาจจะได้เปรียบมากกว่า

ในกรณีของการเลือกนายกรัฐมนตรีนี่มี ส.ว.เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง มองว่าอาจจะเป็นผลดีก็ได้ ในอนาคต เพราะไม่มีตัวเปรียบเทียบว่าจะเป็นผลดีได้หรือไม่

คำถามข้อที่ 2 การดำเนินการเลือกตั้ง

ในส่วนของการ กกต.หากจะมองว่าเป็นกลางหรือไม่ ให้มองที่ประเด็นการได้มาว่าจะให้เป็นกลางในมุมมองของใคร ในส่วนของส่วนภูมิภาค กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นั้น มีรากฐานและมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักการเมืองอยู่แล้วอยู่ที่ที่จะเปิดเผยหรือไม่เท่านั้น ทั้งในเรื่องของการสนับสนุนช่วยเหลือ เช่น นักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐสามารถช่วยผู้สมัครหาเสียงได้ ในขณะที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งก็เป็นเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถทำได้

คำถามข้อที่ 3 การเปลี่ยนแปลงผู้ได้รับการเลือกตั้ง ส.ส.ในเขตที่ 3

ผลที่ออกมาไม่ว่าจะชอบธรรมหรือไม่ แต่ก็ต้องเคารพสิทธิและเสียงของประชาชนที่เลือกตั้งเข้าไปด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับความชอบธรรมนี้ เป็นไปได้ทั้งตัวบุคคลและกระแสของพรรค ในขณะที่มีสายสัมพันธ์กับข้าราชการตำรวจระดับสูงของจังหวัดก็มีผลด้วยเช่นกันไม่มากนักน้อย

ส่วนการตั้งด่านตรวจหน้าบ้านนายเสนาะ เทียนทอง ตำรวจอ้างว่าเป็นไปเพื่อความเรียบร้อยปลอดภัย แต่มองว่าควรจะไปดูทุกบ้าน ทุกที่ ทุกเขต เพราะมีการเรียกค้นตรวจสอบรถยนต์ที่เข้าออกบ้าน รวมถึงขณะที่ออกไปลงคะแนนก็โดนตรวจค้นด้วย

คำถามข้อที่ 4 ผลกระทบต่องานการเมืองท้องถิ่น

อาจจะไม่มีผลกระทบ เพราะคนละระดับกัน แม้ว่าพรรคการเมืองใดจะมาเป็นรัฐบาลจะไม่มีผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่น ซึ่งแม้ว่าบางพรรคจะมีแนวโน้มลดอำนาจท้องถิ่น หรือเพิ่มอำนาจท้องถิ่นนั้น ก็ไม่สามารถที่จะคาดการณ์ได้ เพราะท้องถิ่นก็ยังคงจะต้องดูแลความสุขของประชาชนเป็นไปปกติ

กระแสนักการเมืองรุ่นใหม่ (พรรคอนาคตใหม่) ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีได้ เป็นเพราะกระแสของพรรคการเมืองที่ตอบใจത്യคนรุ่นใหม่ได้

คำถามข้อที่ 5 การเปลี่ยนย้ายชั่วคราวทางการเมือง

แต่เดิมผู้สมัครเดิมคิดจะวางมือทางการเมือง และให้ผู้มากรับมีหาผู้สมัครใหม่ แต่ภายหลังที่แยกกันนั้นอาจจะแยกกันด้วยอุดมการณ์ ต่างฝ่ายต่างมีเหตุผลในทางการเมือง ไม่มีการย้ายทางการเมือง หรือกระจายความเสี่ยง

คำถามข้อที่ 6 การคาดการณ์การจัดตั้งรัฐบาล

ตัวแปรสำคัญคือพรรคขนาดกลางที่ได้คะแนนเสียงรองลงมา ได้แก่ พรรคภูมิใจไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมองว่าขณะนี้พรรคพลังประชารัฐได้เปรียบที่ได้คะแนนรวมสูงสุดแต่ได้สมาชิกจำนวนน้อยกว่าพรรคเพื่อไทย ซึ่งพรรคเพื่อไทยก็ยังคงจะไปติดกับดักกับ ส.ว. 250 เสียง

ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ หัวหน้าพรรคประกาศลาออกเพื่อที่จะเปิดทางให้มีกลไก เพื่อไปเข้าร่วมรัฐบาลกับขั้วอำนาจอื่นๆ

4.4 ประชาชน

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนซึ่งเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ การวิจัย ในครั้งนี้ ซึ่งผลการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว

ประเด็นคำถาม	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่	รวม
ผู้สมัครใช้จ่ายเงินเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดหรือไม่	100 (25.00%)	158 (39.50%)	142 (35.50%)	400 (100.00%)
การเลือกตั้งครั้งนี้จะมีการซื้อเสียงหรือไม่	192 (48.00%)	192 (48.00%)	16 (4.00%)	400 (100.00%)
การเลือกตั้งครั้งนี้จะสามารถเปลี่ยนแปลงจังหวัดสระแก้วได้หรือไม่	136 (34.00%)	68 (17.00%)	196 (49.00%)	400 (100.00%)
ประเด็นคำถาม	เลือกคน	เลือกพรรค	ทั้งคนและพรรค	รวม
ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ทำให้ตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้	268 (67.00%)	92 (23.00%)	40 (10.00%)	400 (100.00%)

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายรายละเอียดความคิดเห็นของประชาชนแยกตามประเด็นคำถามได้ ดังนี้

1. ผู้สมัครใช้จ่ายเงินเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มิมีความคิดเห็นว่าเป็นไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 39.50 รองลงมาคือ ไม่เป็นไปตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 35.50 และอันดับสุดท้ายคือ เป็นไปตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตามลำดับ

2. การเลือกตั้งครั้งนี้จะมีการซื้อเสียงหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มิมีความคิดเห็นว่าจะมีการซื้อเสียงและไม่แน่ใจว่าจะมีการซื้อเสียงหรือไม่ อยู่ในระดับเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 48.00 และไม่มีมีการซื้อเสียง คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

3. การเลือกตั้งครั้งนี้จะสามารถเปลี่ยนแปลงจังหวัดสระแก้วได้หรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มิมีความคิดเห็นว่าเป็นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาคือ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ คิดเป็นร้อยละ 34.00 และอันดับสุดท้ายคือ ไม่แน่ว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ทำให้ตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตัดสินใจเลือกนักการเมือง คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมาคือ ตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง คิดเป็นร้อยละ 23.00 อันดับสุดท้ายคือ ตัดสินใจเลือกทั้งคนทั้งพรรค คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

4.5 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว เขตที่ 1 – 3

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 ผลการเลือกตั้งรายเขตการเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งประกาศรับรองโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.5.1 ผลการเลือกตั้งรายเขต จังหวัดสระแก้ว

เขตเลือกตั้งที่ 1

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	141,583	คน
จำนวนผู้มีสิทธิที่มาแสดงตน	108,323	คน
จำนวนบัตรเลือกตั้งนอกเขต	53	บัตร
จำนวนบัตรดี	100,804	บัตร
จำนวนบัตรเสีย	6,448	บัตร
จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	1,071	บัตร

เขตเลือกตั้งที่ 2

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	140,289	คน
จำนวนผู้มีสิทธิที่มาแสดงตน	103,694	คน
จำนวนบัตรเลือกตั้งนอกเขต	81	บัตร
จำนวนบัตรดี	98,292	บัตร
จำนวนบัตรเสีย	4,313	บัตร
จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	1,088	บัตร

เขตเลือกตั้งที่ 3

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	143,875	คน
จำนวนผู้มีสิทธิที่มาแสดงตน	105,731	คน
จำนวนบัตรเลือกตั้งนอกเขต	44	บัตร
จำนวนบัตรดี	98,073	บัตร
จำนวนบัตรเสีย	6,137	บัตร
จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	1,521	บัตร

4.5.2 ผลคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 2 ผลคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว ลำดับที่ 1 – 3

เขตเลือกตั้งที่ 1	นายฐานิสร์ เทียนทอง	พรรคพลังประชารัฐ	63,099 คะแนน
	นายสนธิเดช เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	19,097 คะแนน
	นายปิยพจน์ ตูลาชม	พรรคอนาคตใหม่	12,013 คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 2	นางสาวตรีนุช เทียนทอง	พรรคพลังประชารัฐ	52,787 คะแนน
	พ.ต.อ.แพทย์พ ทองชื่น	พรรคเพื่อไทย	21,901 คะแนน
	นายยุทธชัย จำเริญวรรณ	พรรคอนาคตใหม่	13,560 คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 3	นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์	พรรคพลังประชารัฐ	41,962 คะแนน
	นายสรวงศ์ เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	34,141 คะแนน
	นางสาวสุนันท์รัตน์ มุกตรี	พรรคอนาคตใหม่	12,024 คะแนน

จากตารางที่ 2 แสดงผลคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว ลำดับที่ 1 – 3 แยกตามรายเขตดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1 อันดับที่ 1 ได้แก่ นายฐานิสร์ เทียนทอง พรรคพลังประชารัฐ ได้ 63,099 คะแนน รองลงมาคือ นายสนธิเดช เทียนทอง พรรคเพื่อไทย ได้ 19,097 คะแนน และลำดับที่ 3 คือ นายปิยพจน์ ตูลาชม พรรคอนาคตใหม่ ได้ 12,013 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 2 อันดับที่ 1 ได้แก่ นางสาวตรีสุข เทียนทอง พรรคพลังประชารัฐ ได้ 52,787 คะแนน รองลงมาคือ พ.ต.อ.ไพฑูรย์ ทองชื่น พรรคเพื่อไทย ได้ 21,901 คะแนน และอันดับที่ 3 คือ นายยุทธชัย จำไพวรรณ พรรคอนาคตใหม่ ได้ 13,560 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 3 อันดับที่ 1 ได้แก่ นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์ พรรคพลังประชารัฐ ได้ 41,962 คะแนน รองลงมาคือ นายสรวงศ์ เทียนทอง พรรคเพื่อไทย ได้ 34,141 คะแนน และลำดับที่ 3 คือ นางสาวสุนันท์รัตน์ มุกตรี พรรคอนาคตใหม่ ได้ 12,024 คะแนน

4.6 สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักการเมืองผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง 2) กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง 3) ผู้แทนสถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายความมั่นคง) และ 4) ประชาชน โดยประเด็นคำถามที่มีทั้งส่วนเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม และประเด็นคำถามในภาพรวมโดยทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น ประเด็นกฎหมายพรรคการเมืองที่บังคับใช้ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีข้อดีข้อเสียแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทางเดียวกัน คือ มองว่ากฎหมายที่กำหนดให้มีการกาบัตรลงคะแนนเพียงใบเดียว ไม่เหมาะสม เช่น ถ้าชอบตัวบุคคลแต่ไม่ชอบพรรค เมื่อเลือกบุคคลก็จะได้พรรคมาด้วย เป็นระบบที่บีบบังคับทำให้ต้องตัดสินใจแบบมัดมือชก และไม่เห็นด้วยกับกติกาการเลือกตั้งที่กำหนดให้ ส.ว.สามารถร่วมโหวตนายกรัฐมนตรีนอกจาก ส.ว. 250 คน ได้รับการคัดเลือกมาจากคนกลุ่มเดียว ในขณะที่ประชาชน 1 คน มีสิทธิ์เพียง 1 เสียงเท่านั้น ทำให้กติกาเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการออกแบบการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ส่วนประเด็นการแยกตัวออกมาของผู้สมัครที่เคยเป็น ส.ส.พรรคเดียวกัน และมีการส่งผู้สมัครนามสกุลเดียวกันในนามพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายตรงกันข้าม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป บางส่วนเชื่อว่าเป็นการขัดแย้งกันจริงในเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง และอีกส่วนหนึ่งคิดว่าเป็นเกมทางการเมืองที่ต้องการรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจ เนื่องจากไม่ว่าฝ่ายใดชนะแล้วมีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาลก็จะสามารถผลักดันงบประมาณลงมาพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดสระแก้วได้ และสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกพรรคหรือเลือกตัวบุคคล ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าประชาชนจะเลือกผู้แทนที่ตัวบุคคลที่สามารถเข้าถึงง่าย ไม่ทิ้งพื้นที่ เป็นที่ฟังของประชาชนได้ และมองถึงโอกาสของผู้แทนที่เลือกจะเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายรัฐบาล ทั้งนี้เนื่องจากจะสามารถผลักดันงบประมาณลงมาพัฒนาจังหวัดสระแก้วให้มีความเจริญทัดเทียมกับจังหวัดใกล้เคียง

บทที่ 5

วิเคราะห์ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยซึ่งนำมาสู่บทของการวิเคราะห์ผลการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพบรรยากาศทางการเมืองภายใต้กระแสการตื่นตัวก่อนการเลือกตั้ง ระหว่าง และหลังการเลือกตั้งของกลุ่มองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเปลี่ยนแปลงของข่าวอำนาจทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้งกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง และวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งภายในจังหวัดสระแก้ว ตลอดจนข้อเสนอแนะต่อกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5.1 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของข่าวอำนาจทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดสระแก้ว

5.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองในการเปลี่ยนแปลง ตัวอำนาจทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง

จังหวัดสระแก้วเป็นเขตจังหวัดที่มีปรากฏการณ์ทางการเมืองในการย้ายและเปลี่ยนแปลงทั้งตัวอำนาจทางการเมือง โดยการย้ายพรรคของบุคคลภายในตระกูลการเมืองชื่อดังที่สร้างฐานอำนาจและบารมีทางการเมืองมาอย่างยาวนาน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงตัวอำนาจดังกล่าวนี้เกิดจากทายาทตระกูลการเมืองที่เป็นอดีต ส.ส.จังหวัดสระแก้ว พรรคเพื่อไทย คือ นายสุรนินทร์ เทียนทอง และนางสาวตรีนุช เทียนทอง ที่มีฐานะเป็นหลานชายและหลานสาว และได้อยู่ภายใต้ร่มเงาของผู้เป็นลุงและได้รับการผลักดันจนเข้าสู่สนามการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่เริ่มต้น แต่ต่อมานับตั้งแต่กระแสของการก่อตั้งพรรคที่หลายฝ่ายมองว่าเป็นพรรคที่จัดตั้งมาเพื่อสืบทอดอำนาจของรัฐบาล คสช. และเริ่มมีการย้ายสังกัดของนักการเมืองหลายพรรคเข้าไปอยู่กับพรรคที่ก่อตั้งขึ้นใหม่นี้ รวมถึงนายสุรนินทร์ เทียนทอง และนางสาวตรีนุช เทียนทอง ซึ่งเป็นนักการเมืองของจังหวัดสระแก้วด้วย ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้จากการศึกษาเชิงลึกพบว่า การเปลี่ยนแปลงตัวอำนาจเกิดจากการถูกชักชวนเพื่อไปร่วมอุดมการณ์ใหม่ ซึ่งอุดมการณ์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป จนต้องตัดสินใจย้ายตัวอำนาจที่ตนสังกัดและเป็นรอยรั่วลึกสำหรับตระกูลการเมืองที่มากบารมี โดยปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจอีกประการหนึ่งคือ ผู้สมัครมองว่าพรรคที่ถูกต้องขึ้นมาใหม่มีอำนาจมากในเชิงของการที่จะจัดตั้งรัฐบาลในอนาคต ซึ่งหมายความว่า การย้ายพรรคครั้งนี้ ยังเป็นการย้ายเพื่อรักษาผลประโยชน์บางอย่าง อาทิ การรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองที่จะตกสู่จังหวัดสระแก้วในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล รวมถึงการรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน

โดยจากผลการเลือกตั้ง พบว่าคะแนนของผู้สมัคร ส.ส.จังหวัดสระแก้ว ในเขตเลือกตั้งที่ 1 นายสุรนินทร์ เทียนทอง พรรคพลังประชารัฐ ซึ่งเป็นอดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย และเป็นเจ้าของพื้นที่เดิมเป็นผู้ได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ นายสนธิเดช เทียนทอง พรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นหลานชายอีกคนหนึ่งของนักการเมืองผู้มากบารมี ในเขตเลือกตั้งที่ 2 นางสาวตรีนุช เทียนทอง พรรคพลังประชารัฐ ซึ่งเป็นอดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย และเป็นเจ้าของพื้นที่เดิมเป็นผู้ได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ พ.ต.อ.พายุพิททองชื่น พรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระแก้ว และเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักการเมืองผู้มากบารมี สำหรับเขตเลือกตั้งที่ 3 นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์ พรรคพลังประชารัฐ ทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้างและเป็นผู้บริหารตลาดเดชไทย (โรงเกลือ) ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ควบตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ และยังคงเคยเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เป็นผู้ได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ นายสรวงค์ เทียนทอง พรรคเพื่อไทย บุตรชายของนักการเมืองผู้มากบารมี และเป็นอดีต ส.ส.เจ้าของพื้นที่เดิม เมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้ง ส.ส.จังหวัดสระแก้ว ทั้ง 3 เขต ชัยชนะเป็นของพรรคพลังประชารัฐทั้งหมด ในขณะที่พรรคเพื่อไทยที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของนักการเมืองผู้มากบารมีได้คะแนนมาเป็นอันดับ 2 ทั้ง 3 เขต สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตัวอำนาจทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วได้อย่างชัดเจน

5.1.2 ปัจจัยที่ทำให้ยังคงตั้งมั่นอยู่ในพรรคการเมืองเดิม

สิ่งที่ทำให้ยังคงตั้งมั่นอยู่กับพรรคการเมืองเดิมของผู้มากบารมีทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเป็นผู้มากบารมีในทางการเมืองทั้งระดับชาติ และมีอิทธิพลต่อการเมืองในจังหวัด มีปัจจัยที่โดดเด่นอยู่สองประการ คือการมีความสัมพันธ์อันดีกับพรรคการเมือง และการคำนึงถึงสมาชิกในกลุ่มทางการเมืองของตน ประเด็นแรก การมีความสัมพันธ์อันดีกับพรรค โดยมีความสัมพันธ์ในหลายมิติ ทั้งในการเป็นอดีตผู้ก่อตั้งกลุ่มการเมืองนี้จากการเป็นผู้ผลักดันอดีตนายกรัฐมนตรียุคพรรค ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ตลอดจนขณะนี้ยังมีตำแหน่งในพรรค สมาชิกให้ความเคารพและด้วยการมีอำนาจบารมีมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้ตนยังคงอยู่กับพรรคนี้

ประการต่อมาซึ่งเกี่ยวเนื่องกันกับเรื่องของบารมีทางการเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้มีผู้เคารพนับถือ มีสมาชิกในกลุ่มก่อนทางการเมืองเป็นจำนวนมาก หรือลูกศิษย์ทางการเมืองที่พร้อมจะลงสมัครและทำตามตน ดังนั้นหากตนจะย้ายพรรคจะเป็นการลำบากเพราะมีสมาชิกในกลุ่มจำนวนมาก

5.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้สมัครรายใหม่

อีกแง่มุมหนึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้ถือเป็นปรากฏการณ์ของการจัดตั้งและส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนมาก รวมถึงการเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ของผู้สมัครหลายราย จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้เกิดการเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ และปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจลงสมัครกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง คือ

5.1.3.1 ปัจจัยแรกในการตัดสินใจที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากการปูทางและขิมกลางทางการเมืองโดยเลือกที่จะเปิดตัวจากการลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทำให้เป็นที่รู้จักของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยหวังว่าหากไม่ได้รับการเลือกตั้งจะลงสู่สนามการเมืองท้องถิ่นต่อไป

5.1.3.2 ปัจจัยที่ 2 การเลือกที่จะสังกัดพรรคการเมืองนั้น ปัจจัยแรกที่สำคัญคือความเชื่อมั่นศรัทธาในตัวของหัวหน้าพรรค คณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีส่วนสำคัญในการต่อขยายอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้สมัครได้ดี หากผู้นำพรรคมีจุดยืนที่ชัดเจนและมีภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับกระแสทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปนั้น จะยิ่งเสริมบารมีของผู้สมัครได้ ปัจจัยต่อมาคือเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประการสุดท้ายคือความเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่จะสร้างความมั่นคงให้แก่สมาชิกพรรคได้ กล่าวคือ หากพรรคมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความมั่นคงมากพอจะมีอำนาจในการแข่งขันทางการเมืองหรือมีอำนาจต่อรองได้ดีกว่าการลงสมัครชิงคะแนนในการสังกัดพรรคเล็กที่ไม่มีอำนาจมากพอ

5.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง

จากการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้ การใช้จ่ายเงินสำหรับการเลือกตั้งที่พรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดสระแก้วดำเนินการนั้นมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการใช้จ่ายที่สามารถจำแนกรายละเอียดออกเป็นเกี่ยวกับการสนับสนุนจากพรรค และการดำเนินการส่วนตัวซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกันอยู่ตลอดเวลาในส่วนของ การสนับสนุน

ด้านการเงินจากพรรคการเมือง พบว่า พรรคการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองใหม่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก พรรคการเมืองจะจัดสรรงบประมาณลงมาแก่ตัวผู้สมัครเพื่อดำเนินการเป็นส่วนของค่าลงสมัครรับเลือกตั้งกับทาง กกต. และเพื่อจ่ายในส่วนอื่น ๆ จะได้รับจัดสรรมาไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจริง ทำให้ผู้สมัครต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวลง โดยมักจะนำเงินที่มีอยู่ใช้จ่ายเป็นค่าดูแลทีมงาน ช่วยหาเสียงเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่พรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงและมีทุนทรัพย์เพียงพอสำหรับจัดสรรให้แก่ผู้ลงสมัครนั้นก็ได้รับสนับสนุนเงินแก่ผู้สมัครเป็นจำนวนเงินที่มากกว่าพรรคเล็กได้รับเป็นจำนวนหลายเท่าตัว แต่ก็พบว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากพรรคนั้นก็ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายเช่นเดียวกัน และต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการใช้จ่ายเป็นค่าดำเนินการด้านอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นรายจ่ายประจำ เช่น ค่าจ้างด้านธุรการประจำสาขา ค่าจ้างผู้ช่วยหาเสียง เป็นต้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าพรรคการเมืองมีการสนับสนุนงบประมาณจากทางพรรคให้ผู้สมัครแล้ว ในอีกทางหนึ่งผู้สมัครเองต้องมีทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงและค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ อยู่ด้วย จึงนับว่าในการตัดสินใจลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านงบประมาณ ถูกจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญทั้งในแง่ของการพรรคการเมืองที่จะจัดสรรแก่ผู้สมัคร และผู้สมัครต้องพร้อมที่จะใช้เงินเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนนิยมและได้รับเลือกตั้งในที่สุด

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งสำหรับการใช้จ่ายเงินสำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้พบว่า มีพรรคการเมืองที่มีการวางแผนและจัดระเบียบการใช้จ่ายเงินที่มีความรัดกุม เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดพลาดและอาจนำไปสู่การผิดระเบียบตามประกาศ กกต.ได้ นั่นคือการสนับสนุนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงทั้งหมดแก่ผู้สมัคร เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เสื้อ หมวก โปสเตอร์ ใบปลิว หรืออุปกรณ์อื่นใด ทำให้การควบคุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินการของพรรคที่ป้องกันข้อผิดพลาดด้วยการควบคุมจากส่วนกลางเป็นอย่างดี

ในด้านของการการควบคุมจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว นั้นให้ความสนใจไปที่การหาเสียงผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีมากขึ้น แต่ก็มีระบบคิดคำนวณไว้รองรับในส่วนของการรายงานกระทำคามผิดด้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ส่วนใหญ่ที่พบเป็นการไปร่วมงานพิธีของประชาชนทั่วไป แต่ไม่มีการร้องเรียนการซื้อเสียงโดยตรงแต่ก็รวบรวมหลักฐานไว้สำหรับการซื้อเสียงนั้น

จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่าเกิดขึ้นในรูปแบบของการให้ค่าตอบแทนเพื่อนำประชาชนไปฟังปราศรัยของนักการเมืองและพรรคการเมือง ส่วนในมุมมองของประชาชน ที่สะท้อนออกมาในส่วนของการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองนั้นส่วนใหญ่แล้วไม่แน่ใจว่าเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ เพราะกฎหมายมีรายละเอียดที่ซับซ้อนและยากที่ประชาชนจะเข้าใจรวมถึงส่วนใหญ่ยังคงมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว เพราะเป็นเรื่องของการดำเนินการของกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะประชาชนให้ความสนใจเพียงนโยบายพรรคการเมือง การดำเนินการของพรรคการเมือง การหาเสียง ที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดด้านนี้

ซึ่งจากการศึกษา คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดกรอบและประกาศระเบียบเกี่ยวกับการเงินเพื่อกำกับและควบคุมการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง โดยระเบียบที่ กกต.ออกมานั้นคือ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งไม่เกิน 1,500,000 บาท พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เกิน 35,000,000 บาท โดยรายละเอียดสำหรับค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย 1) ค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้ง เช่น ค่าสมัครรับเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสมัครรับเลือกตั้ง 2) ค่าจ้างแรงงาน เช่น ค่าจ้างผู้ช่วยหาเสียง ค่าจ้างในการปิดป้ายโฆษณาหาเสียง ค่าจ้างแจกใบปลิว แผ่นพับ รวมทั้ง ค่าจ้างแรงงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง 3) ค่าจ้างทำของ เช่น ค่าจ้างทำเสื้อแจ็กเก็ต หมวก และเสื้อยืด หรืออื่น ๆ สำหรับผู้ช่วยหาเสียง เป็นต้น 4) ค่าโฆษณาในสื่อต่าง ๆ เช่น ค่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ค่าผลิตสื่อเพื่อการออกอากาศรวมถึงค่าโฆษณาอื่นที่เป็นการกระทำเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น 5) ค่าจัดทำป้ายเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง 6) ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือค่าบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูป ทวิตเตอร์ อินสตราแกรม ภูเก็ต แอปพลิเคชัน เป็นต้น 7) ค่าจัดซื้อหรือเช่าวัสดุ และอุปกรณ์สำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง 8) ค่าเช่าสถานที่ และค่าตกแต่งสถานที่ เช่น ค่าเช่าสำนักงานเพื่อเป็นศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ค่าเช่าสถานที่เพื่อปราศรัยหาเสียง เป็นต้น 9) ค่าเช่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง หรือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าจ้างเหมารถยนต์ เรือยนต์หรือยานพาหนะอื่น ๆ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง ค่าเช่าที่พัก เป็นต้น 10) ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าบริการทางไปรษณีย์ ค่าถ่ายเอกสาร เป็นต้น 11) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับผู้ช่วยหาเสียง 12) ค่าอบรมผู้สมัครหรือผู้ช่วยหาเสียง และ 13) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งในส่วนนี้ผู้สมัครก็ได้ดำเนินการตามที่ กกต. กำหนด

5.3 เพื่อศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้งกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มองค์กรเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้งภายในจังหวัดสระแก้วนั้น ไม่มีนโยบายในการสนับสนุนพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดโดยเฉพาะ และไม่ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจหรือการเรียกร้องความต้องการของกลุ่มโดยตรงที่สามารถพบได้ชัดเจน เนื่องจากสถานการณ์การเลือกตั้งกับบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้มีทิศทางเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน หากเป็นเพียงกลุ่มองค์กรที่ดำรงตนอยู่ท่ามกลางกระแสทางการเมืองการเปลี่ยนขั้วอำนาจ กลุ่มองค์กรส่วนใหญ่จึงไม่สามารถที่จะเลือกสนับสนุนหรือแสดงออกถึงการสนับสนุนโดยตรงได้ ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่ามีเรื่องของกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่เกิดการเปลี่ยนขั้วและย้ายพรรคการเมือง ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มองค์กรไม่สามารถที่จะแสดงตนยืนอยู่ฝั่งหนึ่งฝั่งใดได้ กลุ่มองค์กรต่างๆ ให้สมาชิกกลุ่มมีอิสระในทางการเมืองโดยไม่ได้ควบคุมให้สมาชิกเลือกฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งในขณะเดียวกันจากการสัมภาษณ์จะพบว่า กลุ่มองค์กรต่างๆ พร้อมที่จะสนับสนุนนักการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและเป็นคนในพื้นที่ โดยให้เหตุผลว่านักการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ปรากฏตัวให้ประชาชนพบเห็นได้อย่างสม่ำเสมอ สามารถขอความช่วยเหลือได้เป็นประจำ จะเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนในกลุ่มองค์กรตัดสินใจสนับสนุน ดังนั้นในแง่ของอิทธิพลและความสัมพันธ์ จึงพบว่ากลุ่มองค์กรต่างๆ พร้อมสนับสนุนนักการเมืองที่เคยสร้างผลประโยชน์แก่ตนและพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับกลุ่ม สนับสนุนการดำเนินกิจการของกลุ่มเป็นประจำ สำหรับคำว่า นักการเมืองที่เป็นคนในพื้นที่ที่กลุ่มองค์กรกล่าวถึงนั้น คือ การเป็นนักการเมืองที่พักอาศัยและรับรู้ปัญหาของพื้นที่จริง ไม่ใช่เพียงมีแต่ตำแหน่งสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดแต่ตัวไม่ได้พักอยู่ภายในจังหวัด ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงได้ ก่อให้เกิดความเหินห่างกับประชาชน ปัจจัยนี้จึงเป็นอีกปัจจัยที่แสดงออกให้เห็นว่ากลุ่มองค์กรที่มีที่ตั้งในจังหวัดสระแก้วมีความเป็นตัวตนและยึดถือผลประโยชน์ของจังหวัดสูง

ในส่วนของการเป็นกลุ่มองค์กรที่มีสมาชิกสังกัดอยู่เป็นจำนวนมาก บางกลุ่มสามารถมีอิทธิพลต่อทั้งสมาชิกและคนที่อยู่รอบข้างองค์กรได้ ทำให้นักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมีความพยายามที่จะติดต่อเพื่อขอให้ผู้นำของกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่ม ช่วยเหลือในการหาเสียงอยู่บ่อยครั้ง แต่ส่วนใหญ่แล้วมักไม่ได้รับความร่วมมือทางตรงมากนัก ส่วนใหญ่กลุ่มมักจะเปิดกว้างให้ทุกกลุ่มการเมืองสามารถดำเนินการหาเสียงได้ทุกกลุ่ม เพื่อแสดงตัวความเป็นกลางทางการเมือง

ความสัมพันธ์ของกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้งกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว จึงไม่ได้แสดงออกโดยตรงให้พบเห็นทั้งในการสนับสนุนการหาเสียงหรือการมีขอเรียกร้องเพื่อสร้างประโยชน์แก่กลุ่มองค์กรของตน แต่หากจะเป็นการพร้อมที่จะสนับสนุน

กลุ่มการเมือง และตัวนักการเมืองที่จะสร้างผลประโยชน์ที่ดีและเอื้อแก่การดำเนินกิจการของกลุ่มองค์กรได้ เช่น ในมิติความเป็นจังหวัดชายแดนการค้า มีความต้องการและจะสนับสนุนนักการเมืองที่สามารถสร้างความสงบได้ เพราะจะทำให้เกิดความมีเสถียรภาพทางความมั่นคง สร้างข้อได้เปรียบทางการค้าการลงทุนแก่จังหวัดได้ ในมิติของการเป็นจังหวัดเกษตรกรรม มีความต้องการและพร้อมสนับสนุนนักการเมืองที่จะสร้างนโยบายเอื้ออำนวยผลประโยชน์แก่ราคาพืชผลทางการเกษตรในอนาคตมากกว่ากลุ่มการเมืองที่มักใช้วาทกรรมนโยบายขายฝันและมีเพียงอุดมการณ์ที่จับต้องไม่ได้ ในมิติของการพัฒนาจังหวัดก็ต้องการนักการเมืองที่มีผลงานและสร้างประโยชน์ไม่ทอดทิ้งพื้นที่ เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งยึดถือที่ตัวบุคคลเป็นหลัก รวมถึงจะสนับสนุนนักการเมืองที่มีแนวคิดสอดคล้องและจะสร้างประโยชน์ในฐานะการเป็นพรรคจัดตั้งรัฐบาล เพื่อให้ได้รับงบประมาณมาสนับสนุนและพัฒนาจังหวัดให้ทัดเทียมความเจริญกับจังหวัดใกล้เคียงได้

5.4 เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วนั้น เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สอดคล้องไปกับสถานการณ์ทางการเมืองระดับชาติ โดยมีปัจจัยในระดับชาติและปัจจัยทางการเมืองภายในจังหวัดเป็นตัวสนับสนุนหรือควบคุมอยู่

สำหรับพฤติกรรมโดยทั่วไปของประชาชน มีความสนใจต่อสถานการณ์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด กล่าวคือ สภาวะทางการเมืองในระดับชาตินั้นส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่เป็นทุนเดิม ด้วยพื้นที่จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดการค้าชายแดน ดังนั้น เสถียรภาพทางการเมืองจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อความเชื่อมั่นด้านการค้าการลงทุนของผู้ประกอบการ รวมถึงภาพที่จังหวัดสระแก้วมีกองกำลังบูรพา และค่ายทหารตั้งอยู่ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงทำให้ประชาชนให้ความสนใจ

สำหรับการเมืองภายในระดับจังหวัด ประชาชนเองให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของกลุ่มคนในตระกูลที่มากบารมีของจังหวัดสระแก้ว ก่อนหน้านี้ซึ่งอยู่ในพรรคเดียวกันและสนับสนุนกันมาตลอด ทำให้ประชาชนให้ความสนใจ เพราะหลายฝ่ายมองว่าจะส่งผลกระทบต่อทิศทางทางการเมือง และระบบสังคมภายในจังหวัดที่มีการสร้างฐานบารมีมาอย่างยาวนาน เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง ประชาชนทุกคนต่างสนใจต่อการเมืองมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ของความต้องการที่อยากจะเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยทุกคนนั้นมีความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ปัจจัยแวดล้อมที่ค้นพบจากการศึกษานี้รวบรวมจากการสัมภาษณ์ในทุกกลุ่ม และแยกรายละเอียดออกเป็น คือ ปัจจัยจากสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมือง ปัจจัยด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และปัจจัยด้านความต้องการการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยจากสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน จากการศึกษาประเทศไทยถูกปกครองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งเข้ามาบริหารประเทศผ่านการรัฐประหาร รัฐบาลซึ่งมีผู้นำและคณะรัฐมนตรีที่ส่วนใหญ่เป็นนายทหาร ในระยะแรกประชาชนอาจเห็นด้วยเพื่อให้บ้านเมืองสงบ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ไม่ได้ส่งผลในระยะยาว ในหลายด้าน เช่น การบริหารงานเศรษฐกิจที่มีปัญหา การแก้ไขปัญหาการค้าพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ซึ่งทำให้ประชาชนต้องการจะเลือกตั้งเพื่อให้ได้รัฐบาลใหม่มาแก้ไขปัญหา

ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมือง เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีกลุ่มการเมืองที่ได้ตั้งมั่นทางอิทธิพลและบารมีมาอย่างยาวนาน โดยมีชื่อเรียกว่า “บ้านใหญ่สระแก้ว” แต่เดิมนั้นกลุ่มการเมืองตระกูลดังกล่าวนั้นถือเป็นการถ่ายทอดและส่งมอบบารมีทางการเมืองโดยการสนับสนุนบุคคลภายในตระกูล ทำให้จังหวัดสระแก้วก่อนหน้านี้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้จำนวน 3 คน เป็นนักการเมืองจากตระกูลเดียวกันทั้งหมด แต่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้มีการแยกตัวออกมาจากตระกูลของ 2 นักการเมืองที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคเดิม ถือเป็นการแยกชั่วคราวทางการเมืองอย่างชัดเจน เพราะพรรคการเมืองที่เข้าร่วมนั้นถือเป็นฝ่ายตรงข้ามทางอุดมการณ์ทางการเมืองกับพรรคเดิมของตระกูลตน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการแยกตัวออกจากพรรคเดิมและตระกูล ทำให้ประชาชนให้ความสนใจและตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วฐานการเมืองของนักการเมืองที่แยกตัวออกมามีฐานการเมืองเป็นของตนเองอยู่ ทำให้ผู้มากบารมีของตระกูลต้องส่งตัวแทนลงสมัครและช่วยหาเสียงด้วยตัวเอง ประชาชนจึงมีการแสดงออกทางการเมืองที่มากขึ้น

ปัจจัยด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ 20 รวมถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีการกำหนดกติกาการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในรายละเอียดที่แตกต่างออกไปจากเดิม อาทิ การมีบัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียวซึ่งต้องเลือกทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและพรรคการเมืองไปด้วยในคราวเดียวกัน ซึ่งหากเขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง จะทำให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นไม่สามารถเลือกตั้งพรรคการเมืองนั้นได้ไปด้วย ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหรือบางคนไม่ทราบว่า มีบัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียวเสียด้วยซ้ำ

ปัจจัยด้านความต้องการการเปลี่ยนแปลง ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้ประชาชนในจังหวัดสระแก้ว มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงในหลากหลายสิ่งทีตนเห็นว่าไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยเห็นว่าโดยรวมอยู่ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกผู้กดขี่อำนาจจากกลุ่มบุคคลเดิม การที่นโยบายของพรรคการเมืองใหม่นั้นมีความเป็นสมัยใหม่และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

ได้ดีกว่าเดิม นโยบายที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มที่เรียกว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ รวมถึงนโยบายที่เอื้อประโยชน์มากกว่านโยบายประชานิยม รวมถึงความต้องการเปลี่ยนจังหวัดสระแก้วจากการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงย้ายชั่วคราวทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลดังนี้ ส่งผลสะท้อนว่าประชาชนเองก็มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางที่ดีด้วยเช่นกัน

สำหรับจังหวัดสระแก้ว ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงให้ คือปัจจัยด้านตัวบุคคล มากกว่าปัจจัยด้านพรรคการเมือง เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่า นักการเมืองที่สามารถเข้าถึงประชาชนและในทางกลับกันประชาชนก็สามารถเข้าถึงตัวนักการเมืองได้ง่าย พบเจอได้อย่างสม่ำเสมอ ช่วยเหลือแก้ปัญหาให้คำปรึกษาและสนับสนุนประชาชนอยู่เป็นประจำ โดยยึดถือความเป็นวัฒนธรรมไทยที่ต้องพบเจอช่วยเหลือและเป็นมิตรไมตรีต่อประชาชน ถึงแม้จะย้ายชั่วคราวอำนาจอัยพรรคการเมืองไป แต่ยังคงตัดสินใจเลือก เพราะเชื่อมั่นและคาดว่าจะสร้างประโยชน์ต่อจังหวัดสระแก้วได้เป็นอย่างดี

จากที่อธิบายข้างต้นซึ่งสามารถสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองภายในจังหวัดสระแก้วนั้น เป็นแบบผสมและอยู่ระหว่างรอยต่อของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าและแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนภายในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่เริ่มมีความตื่นตัวและมีช่องทางเข้าถึงสถานการณ์ทางการเมืองภายในจังหวัด มีความสนใจเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองซึ่งเป็นผลกระทบมาจากหลายปัจจัย อาทิ สถานการณ์การเมืองระดับประเทศที่มีความตื่นตัวและเป็นกระแสสังคมส่งผลกระทบต่อในระดับภูมิภาค และสถานการณ์ภายในจังหวัดสระแก้วเองที่มีความเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ส่งผลทำให้ประชาชนทั่วไปมีความสนใจและพร้อมที่จะเข้าไปใช้สิทธิทางการเมือง เรียนรู้และมีบทบาทส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้มีความพร้อมจะเข้าร่วมในทุกกิจกรรมทางการเมือง และมักจะร่วมเพียงบางอย่างเท่านั้น

5.5 ผลวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้อง

5.5.1. สถานการณ์และบรรยากาศทั่วไปทางการเมือง

สถานการณ์ทางการเมืองภายในจังหวัดสระแก้ว เป็นกลุ่มจังหวัดที่นับว่าได้รับความสนใจและมีความโดดเด่นเฉพาะตัวอยู่มาเป็นระยะเวลายาวนาน นั่นก็คือการมีตระกูลการเมืองที่มีอิทธิพลและสั่งสมบารมีมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติมาหลายครั้ง ด้วยการสร้างทายาทการเมืองเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์และอุดมการณ์ตลอดจนเพื่อรักษาฐานที่มั่นทางการเมืองของตระกูล ซึ่งรักษาตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะการเมืองระดับชาติ ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในฐานะการเมืองระดับท้องถิ่น และยังมีกิจการสัมปทานที่มีการดำเนินกิจการอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นตระกูลการเมืองที่เติบโตมาจากการมีธุรกิจ และต่อมากการเมือง

ในส่วนของความผิดปกติในการเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้วนั้น ไม่พบการรายงานที่ทำให้สถานการณ์ไม่สงบ เพราะส่วนใหญ่ประชาชนและกลุ่มการเมืองของจังหวัดสระแก้วนั้นแยกตัวกันออกจาก การสร้างความขัดแย้ง อีกแง่หนึ่งคือประชาชนไม่กล้าที่จะประกาศตัวชัดเจนว่าสนับสนุนฝ่ายใด เพราะ ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สามารถคาดการณ์ผลในอนาคตได้อย่างชัดเจน และด้านของอำนาจบริหารของตระกูลการเมืองไม่ได้อิทธิพลต่อความคิดและจุดยืนของประชาชนจังหวัด สระแก้วในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้มากเท่าที่ผ่านมาในอดีต

5.5.2 ความคิดเห็นต่อรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถูกกำหนดขึ้นโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ผ่าน การกั้นการออกรัฐธรรมนูญ และกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมาจากคณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ (กรธ.) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี รวมถึงคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นั้น รัฐบาลอ้างความชอบธรรมจากการ ประชามติ ซึ่งในส่วนของการลงประชามติ มีคำถามพ่วง คือ “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูป ประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง 5 ปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” ในการตีความของคำถามอาจเกิดความ สับสนและเกิดความเข้าใจสำหรับประชาชนที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดผลพวงจากคำถามพ่วงนี้เกิดขึ้นมาด้วย คือ การให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิในการร่วมเลือกนายกรัฐมนตรี สิ่งนี้เป็นปัญหาในเชิงรายละเอียดตามมา การให้สมาชิกวุฒิสภาผ่านความเห็นชอบแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมถึงให้ผู้นำเหล่า ทัพเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง การกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง อาทิ การมีบัตร เลือกตั้งใบเดียว เลือกทั้งคนและพรรค หากเขตใดไม่มีบุคคลลงรับสมัคร เขตนั้นจะไม่มีสิทธิ์เลือกพรรค ที่ตนต้องการได้ การคำนวณผลคะแนนเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อที่เป็น ระบบ เลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม หรือระบบคะแนนไม่ตกน้ำ ระบบนี้เป็นระบบที่ถูกออกแบบมา จากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) โดยเป็นปัญหาต่อพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ได้จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต มากกว่า จำนวน ส.ส.พึงมี หากเกิดกรณีนี้พรรคการเมืองจะไม่ได้ รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีก แต่เอื้อประโยชน์ต่อพรรคการเมืองขนาดเล็ก ที่จะรวบรวมคะแนนเสียงมาคำนวณเพื่อให้ได้ ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ เท่ากับว่าแพ้ในเขตเลือกตั้งแต่ชนะ ระบบบัญชีรายชื่อ หรือเรียกว่า ส.ส.บัญชีรายชื่อที่ได้ ไม่ใช่ ส.ส.ตัวจริงที่ควรจะเป็น

จากการศึกษาพบว่าผู้สมัครส่วนใหญ่ให้ความกังวลต่อประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความซับซ้อนของรายละเอียดเกี่ยวเนื่องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องของการได้มาซึ่งรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ร่วมเลือกนายกรัฐมนตรี แต่สมาชิกวุฒิสภาได้ถูกแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือรัฐบาลปัจจุบัน เปรียบเสมือน คสช. มีสิทธิ์ 250 เสียง ตรงกันข้ามประชาชนกลับมีเพียง 1 สิทธิ์ 1 เสียงเท่านั้น เป็นหนทางนำไปสู่การสืบทอดอำนาจของรัฐบาลปัจจุบัน จากความพยายามในการสร้างระบบที่ไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ในการคำนวณคะแนน ส.ส.บัญชีรายชื่อ แน่นอันวาดังที่กล่าวข้างต้นจะยิ่งทำให้พรรคใหญ่เสียดุลได้ สร้างความสับสนแก่ประชาชนในเรื่องของหมายเลขผู้สมัครที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละเขต ถือเป็นกลยุทธ์ที่รัฐบาลสร้างขึ้นเพื่อหาความชอบธรรมให้แก่การได้มาซึ่งรัฐบาลใหม่ในเงาของรัฐบาลเดิม สภาพปัญหาดังกล่าวเป็นการสร้างเงื่อนไขและข้อจำกัดให้แก่ผู้สมัครในจังหวัดสระแก้วที่ไม่ได้สังกัดพรรคพลังประชารัฐ เบื้องหลังการหาเสียงผู้สมัครเกิดความวิตกกังวลว่าอาจมีอำนาจรัฐหนุนหลังอยู่ แต่ก็พร้อมที่จะสู้เพราะเลือกที่จะลงมาสู่สนามการเมืองแล้ว แม้กฎหมาย ข้อกำหนดต่าง ๆ จะไม่เอื้อประโยชน์แก่พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามก็ตาม

5.5.3 ทิศทางการเมืองไทยภายหลังจากการเลือกตั้ง

สถานการณ์การเมืองภายหลังจากการเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า สำหรับจังหวัดสระแก้ว ภายหลังจากการเลือกตั้งผ่านพ้นไปแล้ว ทุกฝ่ายต่างย่อมยอมรับในผลของการเลือกตั้ง ยอมรับในผลแพ้ – ชนะ ไม่มีเหตุการณ์การประท้วงผลคะแนน ซึ่งคาดว่าผลคะแนนนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก โดยส่วนใหญ่จะยังคงให้น้ำหนักไปที่อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยได้รับการเลือกตั้งว่าจะสามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้ แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงคะแนนไปบ้างในเขตเลือกตั้งที่ 3 เนื่องจากมีการแข่งขันที่ต่างเขตอื่น คือ ผู้สนับสนุนของนักการเมืองได้ออกมาลงสมัครในนามพรรครัฐบาล โดยรวมแล้วสถานการณ์ทั่วไปหลังการเลือกตั้งจะเป็นปกติเพราะด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว

สำหรับสถานการณ์ระดับประเทศภายหลังจากการเลือกตั้งนั้น เหตุการณ์โดยรวมทั่วไปจะเป็นไปอย่างปกติเพื่อรอการจัดตั้งรัฐบาล เนื่องจากประชาชนได้รับบทเรียนในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ไม่เกิดผลดีแก่ฝ่ายใดหากจะก่อความไม่สงบหลังการประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งกรรมการการเลือกตั้ง ราชการ ส่วนภูมิภาค กระทรวงมหาดไทย ตำรวจ และฝ่ายความมั่นคง ก็มีมาตรการรองรับและป้องกันไว้เป็นเบื้องต้น สำหรับการการจัดตั้งรัฐบาลภายหลังของการประกาศและรับรองผลคะแนนแล้วนั้นสิ่งที่จะเป็นตัวแปรสำคัญมีอยู่ 2 ประการ คือ สูตรการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งจะส่งผลต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่อาจจะทำให้เกิดพรรคขนาดกลางเป็นตัวแปรในการต่อรองในการจัดตั้งรัฐบาล และการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่จะได้รับการแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งก็หมายความว่าจะเป็นตัวแปรในการรับรองนายกรัฐมนตรี สำหรับผลของการเลือกตั้งหากพรรคฝ่ายประชาธิปไตยได้รับการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จนั้นจะต้องผ่านกับ

ดังกล่าวการเมืองประเด็นสมาชิกวุฒิสภาไปให้ได้ หรือการรวบรวมเสียงในสภาให้ได้มากกว่า ซึ่งหากทำได้ จะไม่เกิดผลเสียใด แต่ในการบริหารราชการแผ่นดินที่ต้องทำตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คงมีการใช้ยุทธวิธีอื่นใดในการร้องเรียนองค์กรอิสระเพื่อให้ควบคุมการบริหารของรัฐบาลอย่างแน่นอน หากพรรครัฐบาลจัดตั้งรัฐบาลได้ จะส่งผลต่อเสถียรภาพการบริหารราชการแผ่นดินได้ เนื่องจากในการบริหารราชการนั้น สมาชิกวุฒิสภาจะไม่ได้มีอำนาจร่วมกับรัฐบาลในการรับรองงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือการรับรองในส่วนอื่น ๆ ทำให้วาระของรัฐบาลสั้นลง

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค้นประเด็นรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อจำกัดที่ถูกสร้างขึ้นจากรัฐบาล ส่วนราชการ ตลอดจนพฤติกรรมทางการเมืองของโดยทั่วไป ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนงานที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา และส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อสร้างการรับรู้ ที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งอาจจัดทำร่วมกันเป็นภาคีกับส่วนราชการอื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยควรมีช่องทางสื่อสารที่มีความรวดเร็วและประชาชนเข้าถึงได้ง่าย จากการวิจัยที่พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบในรายละเอียดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้ง วิธีการบัตรเลือกตั้ง ถือเป็นเรื่องร้ายแรงที่ควรได้รับการแก้ไข สำหรับการประกาศผลคะแนนควรจัดทำด้วยความโปร่งใสและประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเลือกตั้ง แสดงออกถึงความเป็นองค์กรกลางในการรักษาความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

สถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายความมั่นคง จากการศึกษาพบว่า สถาบันดังกล่าว นั้นมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและสนับสนุนภารกิจในการเลือกตั้ง แต่การรักษาความเป็นอิสระและความเป็นกลางทางการเมืองถือเป็นเรื่องสำคัญในภาวะการเมืองที่ถูกปกครองโดยคณะรัฐประหาร ดังนั้น จึงควรมีการแสดงออกอย่างชัดเจนให้ประชาชนเข้าใจและรับทราบถึงความเป็นอิสระจากอำนาจ แฝงต่าง ๆ ไม่สนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และการดำเนินภารกิจในการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ดีต่อไป

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นักการเมือง และพรรคการเมือง ในการเลือกตั้งครั้งนี้ก่อเกิดผู้สมัครและพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมถึงก็ยังคงมีนักการเมืองเก่าอยู่ด้วย ซึ่งต่างมีอุดมการณ์

ชัดเจนในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้นจึงต้องดำรงและรักษาอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่แท้จริง ไม่สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศ ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนอย่างเหมาะสม

ประชาชน โดยทั่วไปนั้นประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งนี้ อาจด้วยปัจจัยที่แวดล้อมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อท่าทีและความรู้สึกของประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงต้องมีการติดตามข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องจากส่วนราชการ ศึกษาแนวทางนโยบายเพื่อเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของพรรคการเมืองการเมืองที่จะนำมาสู่การตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งควรที่จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม เพราะจะส่งผลกระทบระยะยาวแก่ตัวประชาชนเอง

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.6.2.1 ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า กฎหมายและระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ในห้วงระยะเวลาของการเลือกตั้ง เป็นบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการเลือกตั้งในยุคเปลี่ยนผ่านของคณะรัฐประหาร โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมในการแสดงความคิดเห็น ต่อรายละเอียดดังกล่าว โดยถูกแปรสภาพมาเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการให้ประชาชนเป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรคในการนำไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของการปฏิบัติตามที่ถูกต้อง เกิดปัญหาในการรับรู้ ความเข้าใจของประชาชน ทั้งกระบวนการ ดังนั้นจึงควรศึกษาเชิงลึกถึงภาวะการรับรู้ ความต้องการการรับรู้และความคาดหวังภายใต้เงื่อนไขอำนาจแฝงต่อไป

5.6.2.2 ภูมิหลังทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วที่ผู้มากบารมีซึ่งมีอิทธิพลทางการเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยมีความสัมพันธ์กับการเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น แต่ในการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ครั้งนี้ เกิดปรากฏการณ์การแยกขั้วอำนาจทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อมิติทางการเมืองแบบองค์รวมของจังหวัดสระแก้ว ทั้งในเชิงฐานอำนาจบารมี ตระกูลการเมือง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการรักษาฐานอำนาจ และความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างสถาบันการเมืองแบบครอบครัว และสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดสระแก้วภายหลังการเลือกตั้ง พ.ศ.2562

บรรณานุกรม

- เข็มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง. (2553). *พรรคการเมือง*. เข้าถึงได้จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=พรรคการเมือง>.
- จุมพล นิมพานิช. (2542). *กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย แนวเก่า แนวใหม่ และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักษ์ พันธุ์ชูเพชร. (2549). *การเมืองการปกครองไทย จากยุคสุโขไทยสู่สมัยทักษิณ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปทุมธานี : บ. มายด์ พับลิชชิ่ง
- เชาวณะ ไตรมาส. (2545). *การเลือกตั้งแบบใหม่:ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ : สุขุมและบุตร.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2543). *การเมืองการบริหารไทย : ภาวะของชาติ*.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. (2544). "พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง," ใน *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ : วิเจ พริ้นติ้ง.
- ธนพันธ์ ไล้ประกอบทรัพย์. (2557). *กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มกดดันและกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. วารสารมหาวิทยาลัยอีสเทิร์น. 8(1).
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ไพฑูรย์ โปธิสว่าง และยุทธพร อิศรชัย. (2548). *โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง)*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ธิดารัตน์ ตู่ทองคำ. (2545). *กระบวนการการเลือกตั้ง เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการการเมืองไทย*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์. (2555). *นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. (2547) *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ โปธิสว่าง. (2561). *กลุ่มผลประโยชน์พรรคการเมือง*. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2553). *การเมืองการปกครองไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพฯ : เอช.เอ็น. กรีป จำกัด.
- วิทยา ชินบุตร. (2553). *การเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์.

วิวัฒน์ เขียมไพรวัน และธโรธร ตู่ทองคำ. (2548). *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์*. ในเอกสารการเรียนการสอนการเมืองการปกครองไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิวัฒน์ เขียมไพรวัน (2544). *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: วิเจ พีรน์ตั้ง.

วิสุทธิ โปธิแทน. (2544). *การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไทย*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

วัชรชาติ ไชยสาร. (2541). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองในยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

หยุด แสงอุทัย. (2517). *พรรคการเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ดวงกมล.

สมเกียรติ วันทะนะ. (2558). *ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ : สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. (2520). *ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

สรรพสิทธิ์ พิทยาธรเลิศ. (2555). *บทบาทของพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง: กรณีศึกษานโยบายพรรคเพื่อไทย ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). *พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์. (2542) . *การเมืองและการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมพันธ์ เตชะอธิก ทรงพล ตูละทา วินัย วงศ์อาสา. (2553). *การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติ และพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2550 : จังหวัดขอนแก่น*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

สมพงศ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. (2520). *ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). *วัฒนธรรมการเมือง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อภิญา รัตนมงคลมาศ. (2545). *กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดัน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. (2548). *สิทธิและเสรีภาพของพลเมือง” ในการเมืองการปกครองไทยตาม รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วี.เจ.พีรน์ตั้ง.

ไอฟาร์ ถิ่นบางเตียว และนครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2560). *การซื้อสิทธิ์ขายเสียง*. เข้าถึงได้จาก <http://wiki.kpi.ac.th>

- Almond, Gabriel A. and Powell, G Bingham. (1966). *Comparative Politics : A Development Approach*. Boston : Little Brown and Company.
- Almond & Powellm. (1966). *Comparative Politics Today : A world View*. Boston : Little, Brown and company.
- Almond, Gabriel A. and Verba Sidney. (1965). *The civic culture*. Boston : Brown and company Inc.
- Easton, David. (1965). *A Framework for Political Analysis*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Fredrich C. (1963). *Constitution government*. New York: Mcgraw-Hill.
- Graham Wootton. (1970). *Interest Groups*. Englewood Clifts : Prentice-Hal.
- Herman Finer (1949). *Theory and practice of modern Government*. New York: Holt.
- Heywood, Andrew. (2013). *Politics*. Fourth Edition. Basingstoke : Palgrave Macmillan.
- Ranney Austin (1962). *The goverment of men*. New York: Holt.
- Shumpeter, Joseph A. (1942). *Capitalism, Socialism and Democracy*. Condon : George Allen & Unwin Ltd.

สัมภาษณ์

- เสนาะ เทียนทอง. (9 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ปิยพจน์ ตุลาชม. (22 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.
- ชวลิต สาลีดีด. (25 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.
- ดรุณี ประยูรวงษ์. (21 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.
- ผู้แทนนายกสมาคมเกษตรกรชาวไร่อ้อยจังหวัดสระแก้ว. (22 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ประธานหอการค้าจังหวัดสระแก้ว. (26 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.
- ผู้แทนนายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดสระแก้ว. (22 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- เลขานุการสมาคมเกษตรกรชาวไร่อ้อยจังหวัดสระแก้ว. (21 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ผู้แทนผู้บัญชาการกองกำลังบูรพา. (2 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว (14 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว. (3 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว. (26 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “การศึกษารูปแบบ วิธีการและผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ ภายใต้โครงการ การศึกษารูปแบบ วิธีการ และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า”

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง เพื่อศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง

รหัสสำหรับผู้วิจัย

--	--

กรอบแนวคำถามการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถาม ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

1. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเมืองท่านตัดสินใจย้ายพรรคหรือยังคงสังกัดพรรคเดิมคืออะไร
2. ความคิดเห็นต่อ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีผลต่อการเลือกตั้งอย่างไร
3. ความคิดเห็นต่อทิศทางการเมืองไทยหลังจากการเลือกตั้ง
4. ท้าทายของรัฐบาลต่อการเลือกตั้งส่งผลกระทบต่อท่านอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “การศึกษารูปแบบ วิธีการและผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ ภายใต้โครงการ การศึกษารูปแบบ วิธีการ และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า”

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง เพื่อศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง

รหัสสำหรับผู้วิจัย

--	--

กรอบแนวคำถามการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถาม กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเลือกตั้ง

1. องค์กรของท่านมีวิธีการสนับสนุนพรรคการเมืองอย่างไร
2. บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของพรรคการเมือง
3. กฎหมายพรรคการเมือง มีข้อดีข้อเสียแตกต่างจากเดิม หรือไม่อย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “การศึกษารูปแบบ วิธีการและผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ ภายใต้โครงการ การศึกษารูปแบบ วิธีการ และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า”

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง เพื่อศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง

รหัสสำหรับผู้วิจัย

--	--

กรอบแนวคำถามการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถาม ผู้แทนสถาบันทางการเมือง (ทั้งฝ่ายพลเรือน และความมั่นคง)

1. สถานการณ์และบรรยากาศทางการเมืองโดยทั่วไปส่งผลกระทบต่อองค์กร/ประชาชน
2. ข้อเรียกร้องของกลุ่มการเมืองก่อนมีการประกาศพรรค. เลือกตั้ง ส่งผลกระทบต่อองค์กรท่านอย่างไร
3. แรงกดดันจากกลุ่มการเมือง กลุ่มอิทธิพล เป็นอย่างไร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การศึกษาารูปแบบ วิธีการและผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ ภายใต้โครงการ การศึกษารูปแบบ วิธีการ และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของอำนาจทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง เพื่อศึกษาอิทธิพล ความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมเมืองของประชาชน และกลุ่มการเมือง

รหัสสำหรับผู้วิจัย

--	--

กรอบแนวคำถาม

ประเด็นคำถาม ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. ผู้สมัครใช้จ่ายเงินเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดหรือไม่
2. มีการซื้อเสียงหรือไม่ ซื้อเสียงในรูปแบบใด (ขอให้ผู้ให้ข้อมูลไม่ระบุชื่อพรรคการเมืองหรือนักการเมือง)
3. การเลือกตั้งครั้งนี้จะสามารถเปลี่ยนแปลงจังหวัดสระแก้วได้หรือไม่
4. ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้

รายชื่อผู้สมัครและผลคะแนนการเลือกตั้ง
สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว

ส.ส. ๖/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑
จังหวัดสระแก้ว
เรื่อง ผลการรวมคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้กำหนดวันที่ ๒๔ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่.....๑..... จังหวัดสระแก้ว ได้ดำเนินการรวมผลคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอประกาศผลการรวมคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้

๑.จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑.๑ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง...๑๔๑,๕๘๓..คน(หนึ่งแสนสี่หมื่นหนึ่งพันห้าร้อยแปดสิบสาม)

๑.๒ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตน...๑๐๘,๓๒๓...คน (หนึ่งแสนแปดพันสามร้อยยี่สิบสาม)

๒.จำนวนบัตรเลือกตั้ง

๒.๑ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เขตเลือกตั้งได้รับจัดสรร..๑๕๒,๑๘๓..บัตร (หนึ่งแสนห้าหมื่นสองพันหนึ่งร้อยแปดสิบสาม)

๒.๒ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้..๑๐๘,๓๒๓..บัตร (หนึ่งแสนแปดพันสามร้อยยี่สิบสาม)

๒.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ...๔๓,๘๖๐.....บัตร (.สี่หมื่นสามพันแปดร้อยหกสิบ..)

๓.จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้นับคะแนน

๓.๑ บัตรเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง.....๑๐๒,๐๑๓.....บัตร หนึ่งแสนสองพันสิบสาม)

๓.๒ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง.....๕๓.....บัตร(ห้าสิบสาม)

๓.๓ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกเขตราชอาณาจักร ๖,๒๕๗ บัตร(หกพันสองร้อยห้าสิบเจ็ด)

๓.๔ รวม.....๑๐๘,๓๒๓.....บัตร(หนึ่งแสนแปดพันสามร้อยยี่สิบสาม)

๔.ผลการนับคะแนน

๔.๑ บัตรดี...๑๐๐,๘๐๔..บัตร(หนึ่งแสนแปดร้อยสี่)

๔.๒ บัตรเสีย ๖,๕๔๘ บัตร (หกพันสี่ร้อยสี่สิบแปด)

๔.๓ บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ๑,๐๗๑ บัตร(หนึ่งพันเจ็ดสิบเอ็ด)

๕.จำนวนคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับเรียงตามลำดับผู้ได้คะแนนสูงสุด

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อ-สกุลผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกตัวเลขและตัวอักษร)
๑	นายฐานิสร์ เทียนทอง	พรรคพลังประชารัฐ	๖๓,๐๙๙ (หกหมื่นสามพันเก้าสิบเก้า)
๑๐	นายสนธิเดช เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	๑๙,๐๙๗ (หนึ่งหมื่นเก้าพันเก้าสิบเจ็ด)
๖	นายปิยพจน์ ตูลาชม	พรรคอนาคตใหม่	๑๒,๐๑๓ (หนึ่งหมื่นสองพันสิบสาม)
๔	นายอาทิตย์ งามวงษ์	พรรคประชาธิปัตย์	๒,๗๕๔ (สองพันเจ็ดร้อยห้าสิบสี่)
๑๔	นายบุญสิน จันทะสอน	พรรคเศรษฐกิจใหม่	๖๓๘ (หกร้อยสามสิบแปด)
๒๑	นางสาววิมลศิริ พ่อคำ	พรรคพลังชาติไทย	๖๐๓ (หกร้อยสาม)

หมายเลข ประจำตัว ผู้สมัคร	ชื่อ-สกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัด พรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกตัวเลขและตัวอักษร)
๑๓	นายสุระพงษ์ ธรรมวรางกูร	พรรคภูมิใจไทย	๕๐๕ (ห้าร้อยห้า)
๙	นายบรรเจ็ด พัฒโนทัย	พรรคเพื่อชาติ	๔๗๗ (สี่ร้อยเจ็ดสิบเจ็ด)
๓	นายมานะ ลำโลตร์	พรรครวมพลังประชาชนไทย	๒๘๗ (สองร้อยแปดสิบเจ็ด)
๑๒	นายภัทรพล มานะสร้าง	พรรคพลังท้องถิ่นไท	๒๓๐ (สองร้อยสามสิบ)
๒	นายประสิทธิ์ ดวงแก้ว	พรรคประชาชนปฏิรูป	๒๑๐ (สองร้อยสิบ)
๕	นางทองใบ ท่ามะณี	พรรครักษาคืนป่าประเทศไทย	๑๘๑ (หนึ่งร้อยแปดสิบเอ็ด)
๑๑	นายสุด เจริญคง	พรรคประชาธิปไตยใหม่	๑๖๗ (หนึ่งร้อยหกสิบเจ็ด)
๑๗	นายภวิทร์ชาติ รัตนธรรม	พรรคกรีน	๑๒๘ (หนึ่งร้อยยี่สิบแปด)
๒๐	นายพรหมนารถ ถาวรชน	พรรคครูไทยเพื่อประชาชน	๑๑๗ (หนึ่งร้อยสิบเจ็ด)
๑๕	นายวัชรศักดิ์ สมบัติ	พรรคไทยศรีวิไลย์	๑๑๖ (หนึ่งร้อยสิบหก)
๑๙	นายปานจิตร วรรณเจริญ	พรรคประชาธิปไตย	๔๘ (สี่สิบแปด)
๒๓	นายสุนทร บุญมัน	พรรคไทยรักธรรม	๔๒ (สี่สิบสอง)
๑๖	นายคุณเดช บุญจันทร์	พรรคเพื่อแผ่นดิน	๓๙ (สามสิบเก้า)
๒๒	นายประเทือง พุทธสอาด	พรรคประชาชนธรรมไทย	๓๗ (สามสิบเจ็ด)
๑๘	นางสาวภัทราพร แสงเพ็ง	พรรคพลังปวงชนไทย	๑๖ (สิบหก)
๗	นายเทียนทอง สิงห์รัก	พรรคเพื่อนไทย	ไม่รับสมัคร
๘	นายสุทธิรักษ์ วันเพ็ญ	พรรคเสรีรวมไทย	ไม่รับสมัคร
รวมคะแนนทั้งสิ้น			๑๐๐,๘๐๔ (หนึ่งแสนแปดร้อยสี่)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(ลงวันที่).....
(นายศักดิ์รินทร์ ทุมเสน) ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(ลงวันที่).....
(นายประทีป ประยูรย์ม) กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(ลงวันที่).....
(นายไชยยง จักรสิงห์โต) กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ส.ส. ๖/๑

- ๒ -

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อ - สกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
๑๐	น.ส.ตรีบุษ เทียนทอง	พลังประชารัฐ	๕๒,๗๘๗ (ห้าหมื่นสองพันเจ็ดร้อยแปดสิบเจ็ด)
๕	พ.ต.อ.พายัพ ทองชื่น	เพื่อไทย	๒๑,๙๐๑ (สองหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเอ็ด)
๖	นายยุทธชัย จำไพวรรณ	อนาคตใหม่	๑๓,๕๖๐ (หนึ่งหมื่นสามพันห้าร้อยหกสิบ)
๗	พล.อ.ชวลิต สาลีดีด	ประชาธิปัตย์	๔,๒๐๕ (สี่พันสองร้อยสี่)
๔	น.ส.อัศลิมา คลังเพชร	เสรีรวมไทย	๑,๙๗๓ (หนึ่งพันเก้าร้อยเจ็ดสิบสาม)
๑๔	นายธูปกรณ์ โนนศรีโคตร	เศรษฐกิจใหม่	๕๙๕ (ห้าร้อยเก้าสิบห้า)
๙	น.ส.ธัญรัตน์ ไทชยานุวัฒน์	เพื่อชาติ	๕๖๙ (ห้าร้อยหกสิบเก้า)
๑๓	นางพรมาภิจิตร เพิ่มพิมพา	พลังท้องถิ่นไท	๔๗๕ (สี่ร้อยเจ็ดสิบห้า)
๑	นายเลือน อินทร์ทิพย์	รักษ์ผืนป่าประเทศไทย	๔๗๐ (สี่ร้อยเจ็ดสิบ)
๑๕	น.ส.ศิริวรรณ บุญหัด	ภูมิใจไทย	๔๑๑ (สี่ร้อยสิบเอ็ด)
๒	นายวรเชษฐ์ สิทธิจันทร	รวมพลังประชาชาติไทย	๒๕๒ (สองร้อยห้าสิบสอง)
๘	นายสมบูรณ์ ทยะเดช	ประชาธิปไตยใหม่	๒๒๒ (สองร้อยยี่สิบสอง)
๑๓	นายศรธรรม ศรีคำ	ไทยศรีวิไลย์	๑๗๗ (หนึ่งร้อยเจ็ดสิบเจ็ด)
๒๑	นายณรงค์ ผ่องศรีนวล	ครูไทยเพื่อประชาชน	๑๔๒ (หนึ่งร้อยสี่สิบสอง)
๓	นายไสว แก้วภักดี	ประชาชนปฏิรูป	๑๒๘ (หนึ่งร้อยยี่สิบแปด)
๑๙	นายสมพร นิลสนธิ	พลังปวงชนไทย	๑๐๔ (หนึ่งร้อยสี่)
๑๗	นายวัลลภ เอราวรรณ	กรีน	๙๗ (เก้าสิบเจ็ด)
๒๐	น.ส.จุฑาทิพย์ ทวีชาติ	ประชาภิวัฒน์	๖๘ (หกสิบแปด)
๒๓	นายอุณ บุตรศรี	ไทรักธรรม	๖๕ (หกสิบห้า)
๑๖	น.ส.อัญชัญ บุศย์น้ำเพชร	เพื่อแผ่นดิน	๕๒ (ห้าสิบสอง)
๑๘	น.ส.วิภาพร อุทก	ประชากรไทย	๔๐ (สี่สิบ)
๑๒	น.ส.ณฤดี ภัคพิรพงษ์	เพื่อนไทย	ไม่รับสมัคร
๒๒	นายวรพล อินทรกำแหง	พลังชาติไทย	ไม่รับสมัคร
รวมคะแนนทั้งสิ้น			๙๘,๒๙๒ (เก้าหมื่นแปดพันสองร้อยเก้าสิบสอง)

หมายเหตุ บัตรเลือกตั้งสูญหายจำนวน ๑ ใบ ในหน่วยเลือกตั้งที่ ๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยโจด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(นายณัฐพงษ์ พัฒนรัฐ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(นายรักศักดิ์ อ่อนทรง)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(นายอนันต์ ครองสกุล)

ส.ส. ๖/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 3
จังหวัดสระแก้ว
เรื่อง ผลการรวมคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ 24 เดือน มีนาคม พ.ศ.2562 เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดสระแก้ว ได้ดำเนินการรวมผลคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอประกาศผลการรวมคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑.๑ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง .....143,875.....คน (หนึ่งแสนสี่หมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบห้า)

๑.๒ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตน 105,731 คน (หนึ่งแสนห้าพันเจ็ดร้อยสามสิบเอ็ด)

๒. จำนวนบัตรเลือกตั้ง

๒.๑ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เขตเลือกตั้งได้รับจัดสรร 154,103 บัตร (หนึ่งแสนห้าหมื่นสี่พันหนึ่งร้อยสาม)

๒.๒ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ 105,731 บัตร (หนึ่งแสนห้าพันเจ็ดร้อยสามสิบเอ็ด)

๒.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ 48,372 บัตร (สี่หมื่นแปดพันสามร้อยเจ็ดสิบสอง)

๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้นับคะแนน

๓.๑ บัตรเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง 98,208 บัตร (เก้าหมื่นแปดพันสองร้อยแปด)

๓.๒ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง 44 บัตร (สี่สิบสี่)

๓.๓ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร 7,479 บัตร (เจ็ดพันสี่ร้อยเจ็ดสิบเก้า)

๓.๔ รวม 105,731 บัตร (หนึ่งแสนห้าพันเจ็ดร้อยสามสิบเอ็ด)

๔. ผลการนับคะแนน

๔.๑ บัตรดี 98,073 บัตร (เก้าหมื่นแปดพันเจ็ดสิบสาม)

๔.๒ บัตรเสีย 6,137 บัตร (หกพันหนึ่งร้อยสามสิบเจ็ด)

๔.๓ บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด 1,521 บัตร (หนึ่งพันห้าร้อยยี่สิบเอ็ด)

๕. จำนวนคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับเรียงตามลำดับผู้ได้คะแนนสูงสุด

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อ - สกุลผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
7	นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์	พลังประชารัฐ	41,962 (สี่หมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยหกสิบสอง)
1	นายสรวงศ์ เทียนทอง	เพื่อไทย	34,141 (สามหมื่นสี่พันหนึ่งร้อยสี่สิบเอ็ด)

ส.ส. ๖/๑

- ๒ -

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อ - สกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
6	นางสาวสุนันทรรัตน์ มุกตรี	อนาคตใหม่	12,024 (หนึ่งหมื่นสองพันยี่สิบสี่)
8	นายพรพล เอกอรรถพร	ประชาธิปัตย์	4,276 (สี่พันสองร้อยเจ็ดสิบหก)
5	นางครุณี ประยูรวงษ์	เสรีรวมไทย	1,790 (หนึ่งพันเจ็ดร้อยเก้าสิบ)
20	นายสุทธิพงษ์ ทองชำนาญ	เศรษฐกิจใหม่	649 (หกร้อยสี่สิบเก้า)
21	นายฤทธิชัย งามสมกลิ่น	ประชาธรรมไทย	500 (ห้าร้อย)
2	นายสอาด คำมาก	รักษาดินป่าประเทศไทย	379 (สามร้อยเจ็ดสิบเก้า)
9	จ.ส.อ.ปิยะณัฐ ถือพุดซา	รวมพลังประชาชาติไทย	341 (สามร้อยสี่สิบเอ็ด)
10	นายสมพิช แพนล้นฟ้า	เพื่อชาติ	311 (สามร้อยสิบเอ็ด)
17	นางวีไลรัตน์ อินตะเภา	ภูมิใจไทย	285 (สองร้อยแปดสิบห้า)
4	พ.ต.ท.สมนึก กิจมานะ	ประชาธิปไตยใหม่	240 (สองร้อยสี่สิบ)
12	นายอาทิตย์ บังกระโทก	ไทยศรีวิไลย์	168 (หนึ่งร้อยหกสิบแปด)
19	นางวิลาวรรณ เฟ่งพิศ ลินด์เบิร์ก	พลังชาติไทย	163 (หนึ่งร้อยหกสิบสาม)
11	นางสาวพานทิพย์ศิริ เพิ่มพิมพ์	พลังท้องถิ่นไท	148 (หนึ่งร้อยสี่สิบแปด)
16	นายสุรชัย โกมารทัต	พลังประชาชนไทย	124 (หนึ่งร้อยยี่สิบสี่)
25	นางศิริพร จันทร์ชู	ไทยก้าวหน้า	118 (หนึ่งร้อยสิบแปด)
18	นายเสรีชน ศรีบุตร	ครูไทยเพื่อประชาชน	105 (หนึ่งร้อยห้า)
23	นายสมัย ศรีสมาน	พลเมืองไทย	88 (แปดสิบแปด)
24	นางสาววิราภรณ์ อรัญเจริญยิ่ง	พลังไทยสร้างชาติ	80 (แปดสิบ)
15	นายศุภชัย ลิ้มศักดิ์ศรี	กรีน	74 (เจ็ดสิบสี่)
13	นายวิฑูรย์ แก้วทองดี	เพื่อแผ่นดิน	54 (ห้าสิบสี่)
14	นางสาวณัฐมา ประภา	ประชาชนปฏิรูป	53 (ห้าสิบสาม)
3	นายวีรวิทย์ กรเศรษฐี	เพื่อนไทย	ไม่รับสมัคร
22	นายสวัสดิ์ บ่อเงิน	ประชาภิวัฒน์	ไม่รับสมัคร
รวมคะแนนทั้งสิ้น			98,073 (เก้าหมื่นแปดพันเจ็ดสิบสาม)

ประกาศ ณ วันที่ 25 เดือน มีนาคม พ.ศ 2562

(ลงชื่อ) ส. รุ่ง
 (นายสวนต สุรยศ ญ อยู่ธยา)
 นายอำเภออรัญประเทศ
 ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) นายอำเภออรัญประเทศ
 กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) นายอำเภออรัญประเทศ
 กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

รายชื่อผู้ตรวจการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ที่ ๖๕ /๒๕๖๑
เรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ข้อ ๒๐ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบมติคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุม ครั้งที่ ๔๙/๒๕๖๑ (๑๓) เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๕๐/๒๕๖๑ (๑๔) เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง จำนวน ๗๗ จังหวัด รายละเอียดปรากฏตามบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งแนบท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป และให้บัญชีรายชื่อดังกล่าวมีระยะเวลาทำป็นนับแต่วันมีคำสั่ง

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

อติพร บุญประคอง
(นายอติพร บุญประคอง)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

๗. จังหวัดปราจีนบุรี

(๑) พลตรี พยนต์	พระศุกร์
(๒) นายพลากร	ศรีสุธรรม
(๓) นายไพโรจน์	อินทร์แก้ว
(๔) นายวิฑูรย์	ปิสาวงษ์
(๕) นายสมบูรณ์	ดีเสมอ
(๖) นายสมฤกษ์	บัวใหญ่
(๗) พลตำรวจตรี อัครชัย	พงษ์ศิริ
(๘) นายอารมณ	สุวรรณราช

๘. จังหวัดสระแก้ว

(๑) นายพิทักษ์	เวชศิลป์คง
(๒) นายวุฒินัย	สวัสดิ์นฤนาท
(๓) นายศรีณรงค์	ประสานพรรณ
(๔) นายสมเกียรติ	ภูธรธรรมศิริ
(๕) นายสมพงษ์	พลหาญ
(๖) นายสวาท	เกตุงาม
(๗) นายสุนทร	ไชยรส
(๘) นายเหรียญชัย	มาวงษ์

กลุ่มที่ ๔

๑. จังหวัดตรัง

(๑) นายคำนึ่ง	พลเดช
(๒) นายดำรงค์	แคว้นโอฬาร
(๓) นายประกาศ	ทองนะ
(๔) พันตำรวจเอก ประธีป	เทพไชย
(๕) นายสมเจตน์	ปานจันทร์
(๖) นายสุโชติ	ชนะพันธ์
(๗) ร้อยตำรวจโท เสริม	อัฐบุตร
(๘) นายอนันต์	เกลาเกลี้ยง

/๒. จังหวัดพัทลุง ...

การแบ่งเขตการเลือกตั้ง

ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว

เรื่อง รูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้ว เพื่อรับฟังความคิดเห็นของพรรคการเมือง
และประชาชนในจังหวัด

จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งของจังหวัดสระแก้ว

รูปแบบที่ 1

จำนวนราษฎรจังหวัดสระแก้ว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำนวน 561,938 คน

จำนวนเฉลี่ยราษฎร ต่อ ส.ส. 1 คนในจังหวัดสระแก้ว เท่ากับ 187,312 คน

เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่ประกอบด้วย	จำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้ง	ผลต่างจากจำนวนเฉลี่ยราษฎร ต่อ ส.ส. หนึ่งคน	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
1	อ.เมืองสระแก้ว	111,137	-1,009	-0.54	
	อ.เขาฉกรรจ์	56,665			
	อ.วังน้ำเย็น (เฉพาะ ต.ทุ่งมหาเจริญ)	18,501			
	รวม	186,303			
2	อ.วัฒนานคร (ยกเว้น ต.ช่องกุ่ม , ต.แซร์อ้อ)	65,057	-2,474	-1.32	
	อ.วังน้ำเย็น (ยกเว้น ต.ทุ่งมหาเจริญ)	45,167			
	อ.คลองหาด	38,436			
	อ.วังสมบูรณ์	36,178			
	รวม	184,838			
3	อ.อรัญประเทศ	89,660	3,485	1.86	
	อ.ตาพระยา	57,182			
	อ.โคกสูง	27,140			
	อ.วัฒนานคร (เฉพาะ ต.ช่องกุ่ม , ต.แซร์อ้อ)	16,815			
	รวม	190,797			

เหตุผลประกอบการเสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้ง

ข้อดี

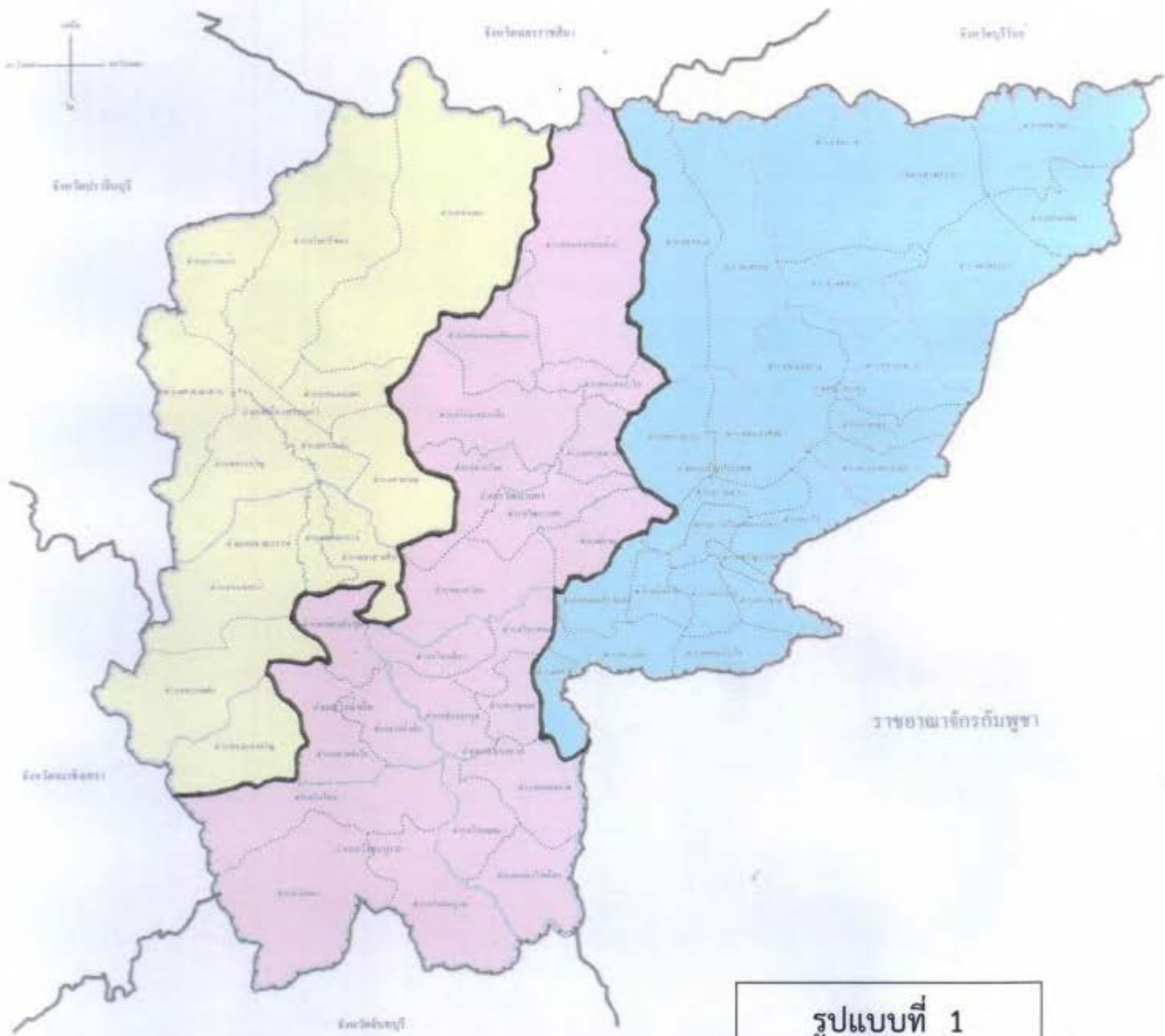
1. พื้นที่ของเขตเลือกตั้งติดต่อกัน
2. เป็นเขตเลือกตั้งเดิมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทุกครั้งที่ผ่านมา
3. ประชาชนคุ้นเคย ไม่สับสน เพราะเป็นเขตเลือกตั้งเดิม
4. สะดวกและง่ายในการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประชาชน
5. ผลต่างของจำนวนเฉลี่ยราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนในแต่ละเขตเลือกตั้งกับจำนวนเฉลี่ยราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนในจังหวัด มีอัตราเฉลี่ยใกล้เคียงกันทั้งสามเขตเลือกตั้ง และไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าเฉลี่ย
6. มีการประชาสัมพันธ์รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและพรรคการเมืองแล้ว

ข้อเสีย

1. มีการแยกตำบลของอำเภอออกจากกัน จำนวน 3 ตำบล (2 อำเภอ อ.วัฒนานครและ อ.วังน้ำเย็น)

แผนที่จังหวัดสระแก้ว

แบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส.

รูปแบบที่ 1

- เขตเลือกตั้งที่ 1
- เขตเลือกตั้งที่ 2
- เขตเลือกตั้งที่ 3

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 www.kpi.ac.th
โทรศัพท์ 0-2141-9600 โทรสาร 0-2143-8181

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ebook)
978-616-476-157-5
สวพ.63-78-00.0 (ebook)